

KARS'A
"GAZİLİK" Ünvanı Verilişinin
170.Yıl Dönümü Anısına
100*

X. Uluslararası
Tarih Eğitim
Sempozyumu

4-6 EKİM 2024 KARS/TÜRKİYE

Bildiri Özetleri

**X. ULUSLARARASI TARİH EĞİTİMİ SEMPOZYUMU
BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTAPÇIĞI**

4-6 Ekim 2024, Kafkas Üniversitesi, Kars/TÜRKİYE

ERİŞİM ADRESİ:
<https://historyeducation.org/>

Ekim, 2024 / Kars

ONUR KURULU

Ziya POLAT – Kars Valisi

Prof. Dr. Ötügen SENGER – Kars Belediye Başkanı

Prof. Dr. Hüsnü KAPU – Kafkas Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Murat TAŞDAN – Kafkas Üniversitesi Dede Korkut Eğitim Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Mustafa SAFRAN – Tarih Eğitimcileri Birliği Derneği Başkanı

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Yaşar KOP – Kafkas Üniversitesi (Başkan)

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK – İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa

Prof. Dr. Bahri ATA – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Özgür AKTAŞ – Kafkas Üniversitesi

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI – Kastamonu Üniversitesi

Doç. Dr. Arzu BOY – Kafkas Üniversitesi

Doç. Dr. Hasan ASLAN – Kafkas Üniversitesi

Doç. Dr. İbrahim TURAN – İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa

Doç. Dr. Meral METİN GÖKSU – Kafkas Üniversitesi

Doç. Dr. Tuğba SÖMEN – Kafkas Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Adem DAĞAŞAN – Kafkas Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Fatih KILIÇ – Kafkas Üniversitesi

Arş. Gör. Dr. M. Talha ÖZALP – Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Arş. Gör. Dr. Yıldırım KARADAĞ – Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Öğr. Gör. Murat İNCE Kafkas Üniversitesi

Arş. Gör. Abdülkerim ÇİFTÇİ – Kafkas Üniversitesi

Arş. Gör. Utku Mert YILDIZ – Kafkas Üniversitesi

Arş. Gör. Merve BAŞKUTLU – Kafkas Üniversitesi

Arş. Gör. Haldun Mete ASLAN – Kafkas Üniversitesi

Arş. Gör. Mehmet YAVAŞ – Kastamonu Üniversitesi

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Adnan ALTUN – Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet DOĞANAY – Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Sait CANDAN – Karabük Üniversitesi

Prof. Dr. Alexander KHODENOV – Yaroslav University, Russia

Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ – Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Ali YILMAZ – Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Ayten KİRİŞ AVAROĞULLARI – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Prof. Dr. Banu ÇULHA ÖZBAŞ – Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Beytullah KAYA – İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Prof. Dr. Benediktas SETKUS – Educational Sciences University, Lithuania

Prof. Dr. Bülent AKBABA – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Cemal AVCI – Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Prof. Dr. Cemil Cahit YEŞİLBURSA – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK – Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Cengiz DÖNMEZ – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Cengiz ÖZMEN – Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Prof. Dr. Dursun DİLEK – Sinop Üniversitesi

Prof. Dr. Ebru DEMİRCİOĞLU – Trabzon Üniversitesi

Prof. Dr. Elisabeth ERDMANN – Universität Bamberg, Deutschland

Prof. Dr. Emine ALTUNAY ŞAM – Amasya Üniversitesi

Prof. Dr. Erdal ASLAN – Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan DİNÇ – Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ – Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Fahri KILIÇ – Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih YAZICI – Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma ÜNAL – Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Filiz MEŞECİ GIORGETTI – İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa
Prof. Dr. Gülçin DİLEK – Sinop Üniversitesi
Prof. Dr. Güray KIRPIK – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hakan AKDAĞ – Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM – İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Halil TOKCAN – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hamza KELEŞ – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan AKGÜNDÜZ – İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa
Prof. Dr. Hasan IŞIK – Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN – Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin KÖKSAL – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim ŞİRİN – Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU – Trabzon Üniversitesi
Prof. Dr. Kadir ULUSOY – Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Kaya YILMAZ – Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Kubilay YAZICI – Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Maria REPOUSI – Thessaloniki University, Greece
Prof. Dr. Mehmet AÇIKALIN – İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa
Prof. Dr. Mehmet Ali ÇAKMAK – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ – Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Mesut ÇAPA – Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Meliha KÖSE – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Muammer DEMİREL – Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ – Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN – Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ŞANAL – Giresun Üniversitesi
Prof. Dr. Necdet HAYTA – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Nuri KOSTÜKLÜ – Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Nuri YAVUZ – Artvin Çoruh Üniversitesi
Prof. Dr. Oğuzhan KARADENİZ – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ – Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Prof. Dr. Penelope HARNETT – University of the West of England, England
Prof. Dr. Rahmi ÇİÇEK – Trabzon Üniversitesi
Prof. Dr. Refik TURAN – Aksaray Üniversitesi
Prof. Dr. Refik TURAN – Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Salih ÖZBARAN – Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Selman Tunay KAMER – Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Semih AKTEKİN – Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Serpil SÜRMEİLİ – Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Seyfi KENAN – Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman İNAN – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Şahin ORUÇ – Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Şerifnaz Gülin KARABAĞ – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Togay Seçkin BİRBUDAK – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK – Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Yahya AKYÜZ – Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Yasin DOĞAN – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Yücel KABAPINAR – Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Zafer TANGÜLÜ – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Zekerya AKKUŞ – Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet KATILMIŞ – Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet VURGUN – Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Akif PAMUK – Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Alan HODKINSON – Liverpool Hope University, England
Doç. Dr. Aslı AVCI AKÇALI – Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Aydın GÜVEN – Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Bahadır KILCAN – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Betül BATIR – İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Doç. Dr. Ekrem Zahid BOYRAZ – Çankırı Karatekin Üniversitesi
Doç. Dr. Eray ALACA – Giresun Üniversitesi
Doç. Dr. Ersin TOPÇU – Amasya Üniversitesi
Doç. Dr. Erol ÇİYDEM – Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma GÜLTEKİN – Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Genç Osman İLHAN – Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR – Amasya Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan GÜNAL – Balıkesir Üniversitesi
Doç. Dr. Harun ER – Bağımsız Araştırmacı
Doç. Dr. Hayati ADALAR – Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Hülya Çelik - Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim DEMİRBAŞ – Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim SARI – Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. Jairo RODRÍGUEZ-MEDINA – University of Valladolid, Spain
Doç. Dr. Kibar AKTIN – Sinop Üniversitesi
Doç. Dr. Koray TOPTAŞ – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. M. Ahmet TOKDEMİR – T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı
Doç. Dr. Mehmet AKPINAR – Trabzon Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ELBAN – Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Muhammet AVAROĞULLARI – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa İÇEN – Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Namık ÇENCEN – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Neval AKÇA BERK – Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Osman AKHAN – Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Osman OKUMUŞ – Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan ALABAŞ – Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan KAYA – Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Selçuk İLGAZ – Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Servet HALİ – Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Sezai ÖZTAŞ – Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Tercan YILDIRIM – Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Tefik PALAZ – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Tuba ŞENGÜL BİRCAN – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Yasemin ER TUNA – Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Zekeriya Fatih İNEÇ – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Besime Arzu GÜNGÖR AKINCI – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Esra İZMİR – Sinop Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Eyüp CÜCÜK – İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa
Dr. Öğr. Üyesi Hamide KILIÇ – Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Pelin İSKENDER KILIÇ – Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sena COŞĞUN KANDAL – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba TURGUT – Amasya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yücel Atila ŞEHİRLİ – Trakya Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Alper CANTİMER – Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Dr. Çağrınur SAĞ – Bağımsız Araştırmacı
Dr. Dean SMART – University of the West of England, England
Dr. Emre KARATAŞ – Milli Eğitim Bakanlığı
Dr. Fatma Özge BAYRAM – Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Fatih BERK – Milli Eğitim Bakanlığı
Dr. Feride DURNA – Universitat de Barcelona, Spain
Dr. İdris KINASAKAL – Milli Eğitim Bakanlığı
Dr. Kamuran ÖZDEMİR – Milli Eğitim Bakanlığı
Dr. Kübra KANDEMİR – Bağımsız Araştırmacı

SEKRETERYA

Arş. Gör. Abdülkerim ÇİFTÇİ – Kafkas Üniversitesi
Arş. Gör. Haldun Mete ASLAN – Kafkas Üniversitesi
Arş. Gör. Merve BAŞKUTLU – Kafkas Üniversitesi
Arş. Gör. Şeyda MARANCI - Erzurum Atatürk Üniversitesi
Arş. Gör. Utku Mert YILDIZ – Kafkas Üniversitesi
Sefa Sancarbarlaz - Kafkas Üniversitesi
Faruk TORUNOĞLU – Kafkas Üniversitesi

AKADEMİK TEMSİLCİ

4-6 Ekim 2024 tarihlerinde düzenlenecek olan X. ULUSLARARASI TARİH EĞİTİMİ SEMPOZYUMU (ISHE 2024) için Kafkas Üniversitesi Dede Korkut Eğitim Fakültesi Dekan Yardımcıları Doç. Dr. Ali İbrahim Can GÖZÜM ve Doç. Dr. Hüseyin YILMAZ, Üniversiteler Arası Kurul Başkanlığının (ÜAK) Genel Kurul Kararlarında "Diğer uluslararası/ulusal bilimsel toplantının düzenleme komitesinde, kurum/tüzel kişilik/karar organı tarafından resmi olarak görevlendirilmiş üniversite/enstitü/bilimsel kurum/branş derneği akademisyen temsilcisi bulunması zorunludur." İbaresine istinaden X. ULUSLARARASI TARİH EĞİTİMİ SEMPOZYUMU(ISHE 2024) Akademisyen Temsilcisi olarak görevlendirilmiştir.

İÇİNDEKİLER

1873 TARİHLİ BİR MÜFREDATA GÖRE SIBYAN MEKTEPLERİNDE VE ASKERLİKTE TÜRKÇE EĞİTİMİ	2
Doç. Dr. Ersoy TOPUZKANAMIŞ	2
1924 TARİHLİ İLK MEKTEPLERİN MÜFREDAT PROGRAMINDA GERÇEK HAYAT BAĞLANTILARININ TESPİTİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ	4
Erol KÖMÜR	4
Dr. Serdar ÖZMEN	4
2013-2024 ARASINDA ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ DERSİNİN UZAKTAN EĞİTİM YOLCULUĞU: DEĞİŞİMLER VE DEVAM EDEN ZORLUKLAR	6
Doç. Dr. Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN	6
Öğretim Görevlisi Eren EROĞLU	6
2018 - 2024 YILLARINDA UYGULANAN TYT TARİH SORULARININ ORTAÖĞRETİM TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	8
Doç. Dr. Kamuran ÖZDEMİR	8
2018 VE 2024 T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK ÖĞRETİM PROGRAMININ SİYASİ COĞRAFYA AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI.....	10
Doç. Dr. İbrahim DEMİRBAŞ.....	10
2023 VE 2024 YILLARI TARİH ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KAPSAYICI EĞİTİM AÇISINDAN İNCELENMESİ	12
Doç. Dr. Akif PAMUK	12
Arş. Gör. Cahide KAYIŞ	12
2024 ORTAÖĞRETİM TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ BİLGİ OKURYAZARLIĞI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ	14
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba TURGUT.....	14
2024 ORTAÖĞRETİM TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ İÇERİK ANALİZİ: TARİHSEL BİLİNÇ VE KİMLİK OLUŞUMU ÜZERİNDEKİ ETKİLER	16
Arş. Gör. Dr. Yıldray KARADAĞ	16
Arş. Gör. Dr. Fatma Özge BAYRAM KARADAĞ.....	16
Arş. Gör. Mehmet YAVAŞ.....	16
2024 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ TARİH KONULARINI İÇEREN SÜREÇ BİLEŞENLERİNİN BLOOM TAKSONOMİSİ AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	18
Dr. Öğr. Üyesi Şenol Mail PALA	18

2024 SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN KÜLTÜREL MİRAS VARLIKLARININ TARİH EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	20
Doç. Dr. İbrahim DEMİRBAŞ	20
2024 TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI VE AMAÇLARI İLE İÇERİK TEMALARININ BAĞLANTISININ İNCELENMESİ.....	22
Doç. Dr. İlyas KARA	22
Yüksek Lisans Öğrencisi Pınar UÇKAN	22
7. SINIF SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMLARINDAKİ TARİH KONULU ÖĞRENME ALANLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN ANALİZİ.....	24
Arş. Gör. Nursima KARA.....	24
Dr. Öğrt. Üyesi Sinan AKDAĞ	24
Dr. Öğrt. Üyesi Hakan ÖRTEN	24
Doç. Dr. Selçuk İLGAZ	24
8. SINIF İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERS KİTABINDA MİLLİYETÇİ UNSURLAR.....	26
Prof. Dr. Yaşar KOP	26
Yüksek Lisans Öğrencisi Sefa SANCARBARLAZ	26
ORTA ÇAĞ ERMENİ TARİH YAZICILIĞININ İKİ ÖNEMLİ TEMSİLCİSİ: MUSA HORNASI VE SİMPAT ISPARABET ÖRNEĞİ	28
Muhammed NAR	28
Prof. Dr. Mehmet Suat BAL	28
ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE MİMARİ TARİHYAZIMI: PERA'DAN BEYOĞLU'NA TARİHİ YAPILAR.....	30
Lise Öğrencisi Umur BAYSAL	30
Lise Öğrencisi Onur BESEN.....	30
Lise Öğrencisi Özde ÖZÖN	30
Lise Öğrencisi Ayşe Melek DOĞER	30
DİJİTAL TARİH YAPMAK BİR ÖĞRETİM YÖNTEMİ OLARAK KİTLE KAYNAK	32
Prof. Dr. Adnan ALTUN.....	32
TARİH DERSLERİNDE SANAL GERÇEKLİK MATERYALİ: İSFAHAN MESCİD-İ CUMA ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN TARİH ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ.....	34
Dr. Aslı GÖVERCİN	34
CUMHURİYET'İN İLK YILLARINDAKİ TARİH EĞİTİMİNDE PSİKOLOJİ VE PEDAGOJİ ETKİSİ: 1924 VE 1926 MÜFREDATLARINA BİR BAKIŞ.....	36
Faruk EKEN	36
Mehmet AKÇAÖZ.....	36

KÜLTÜR MİRASIMIZ MİNYATÜR SANATI SANAL MÜZE ÖRNEĞİ.....	38
Lise Öğrencisi Emre ÇAĞLI.....	38
CİLAVUZ KÖY ENSTİTÜSÜNÜN EĞİTİM ÖĞRETİM FAALİYETLERİ	40
Doktora Öğrencisi Alperen Görkem SANCAR	40
Prof. Dr. Fahri KILIÇ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ...	40
CUMHURİYET’İN 100. YILINDA KÖY ENSTİTÜLERİ ANI VE KÜLTÜR EVİ’NİN AÇILIŞI VE SERGİLENEN EŞYALARIN LİSTESİ.....	42
Dr. Melis AKAY ŞAHİN.....	42
KÖY ENSTİTÜSÜ MEZUNU İKİ ÖĞRETMENİN ANILARI ÜZERİNE SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI.....	44
Dr. Melis AKAY ŞAHİN.....	44
MODERNLEŞME VE KÜLTÜR KURUMU OLAN HALKEVLERİNİN TARİH EĞİTİMİNE KATKILARI (1932-1950)	46
Muhsin Ertürk BUDAK	46
OYUNCAKLARIN DİLİYLE TARİH ANLATMAK.....	48
Nurcan ŞENMERDAN	48
TARİH ÖĞRETİMİ ARACI OLARAK ANADİL EĞİTİMİ DERS KİTAPLARI: AVUSTURYA ÖRNEĞİ.....	50
Doç. Dr. İrem PAMUK	50
Doç. Dr. Akif PAMUK	50
KUTU OYUNUYLA TARİH DERSİNİ ÖĞRENİYORUZ.....	52
Lise Öğrencisi Elif BELDEK.....	52
MEB 365 GÜN ÖYKÜ SERİSİNDE YER ALAN KİTAPLARDA TARİHİN YERİ	54
Doç. Dr. Ramazan ALABAŞ	54
Çiğdem ALABAŞ	54
Doç. Dr. Ramazan ALABAŞ	56
MAHMUD ESAD EFENDİ’NİN “TARİH-İ TABİİ” DERS KİTABININ XIX. YÜZYIL’DA YAZILAN EMSALLERİ İLE KARŞILAŞTIRILARAK İNCELENMESİ	58
Doktora Öğrencisi Muhammed ERDOĞAN	58
SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN ORTAK MİRASIMIZ ÖĞRENME ALANININ İNCELENMESİ	60
Doç. Dr. Cengiz TAŞKIRAN	60
Doç. Dr. Yusuf YILDIRIM.....	60
Arş. Gör. Alperen ÇALIŞKAN.....	60

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KULLANILAN ETKİLİ TARİH ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN BELİRLENMESİ: BİR META-ANALİZİ	62
Prof. Dr. Handan DEVECİ.....	62
Dr. Merve DİLEK	62
Dr. Büket ŞEREFLİ GÜNEY	62
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA YAPILMIŞ TARİH KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	64
Dr. Öğr. Üyesi Adem DAĞAŞAN.....	64
MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ KAHRAMANLARINDAN TULÜTABAKLARIN İNKILAP TARİHİ ÖĞRETİMİNDE KULLANIMI	66
Dr. İbrahim YAVUZ	66
Suat ATASEVER	66
PROF. DR. SADRETTİN CELAL ANTEL'İN EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEDE ÖNCÜ ÇALIŞMALARI	68
Erol KÖMÜR	68
Doç. Dr. Neval AKÇA BERK	68
AMERİKALI TARİHÇİ JOHN R. MCNEILL'İN DÜNYA TARİHİ İLE ALMAN TARİHÇİ SEBASTIAN CONRAD'IN KÜRESEL TARİH ANLAYIŞLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	70
Abdurrahman GÜLMEZ	70
CUMHURİYET DÖNEMİ BOYUNCA OSMANLI TARİHYAZIMI	72
Öğr. Gör. Dr. Mehmet Alper CANTİMER	72
BİR KARŞILAŞTIRILMALI TARİH ÖRNEĞİ: DERS KİTAPLARINDA VE FARKLI KAYNAKLARDA TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ	74
Civan ERDOĞAN.....	74
HALK EVLERİNİN EĞİTİM ÇALIŞMALARI “İZMİR ÖRNEĞİ”	76
Uzman Merve ARSLAN ÖZİLTER	76
ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENCİLERİNE TARİHİ MEŞRULAŞTIRMA ÇABASI: TARİH GERÇEKTEN DE ÖNEMLİ VE DEĞERLİ BİR DERS MİDİR? ...	78
Doç. Dr. Ramazan KAYA.....	78
Doç. Dr. Hasan GÜNAL	78
TANZİMAT'TAN CUMHURİYET'E TARİH EĞİTİMİNİN SÜREÇ İÇERİSİNDEKİ GELİŞİMİ: RÜŞTİYE MEKTEPLERİ ÖRNEĞİ	80
Nesrin YILDIRIM.....	80
ERZURUM, VAN VE BİTLİS EKSENİNDE HAMİDİYE SÜVARİ ALAYLARINA YERELDE AÇILAN İBTİDAİ MEKTEPLER	82
Dr. Öğr. Üyesi Mensure KIZIL ÖZTÜRK	82

SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA İSLAM ÖNCESİ TÜRLERE YER VERİLME DURUMU.....	84
Gökhan ERGİN	84
MİLLİ SAVUNMA BİLGİSİ DERSLERİNİN MÜFREDAT PROGRAMI, TALİMATNAME VE DERS KİTAPLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ (1949-1968)	86
Dr. Zeynel LEVENT	86
SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA KÜLTÜR VE MİRAS: 2005, 2018 VE 2024 PROGRAMLARINA YÖNELİK BİR KARŞILAŞTIRMA	88
Arş. Gör. Arzu CANTÜRK.....	88
Doç. Dr. Selman ABLAK	88
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN “ANAKRONİZM” HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ.....	90
Şeyda MARANCI	90
Selahattin KAYMAKCI.....	90
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN MAARİF MODELİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ.....	92
Doç. Dr. İbrahim TURAN.....	92
Dr. Öğrt. Üyesi Hamide KILIÇ.....	92
HANGİ ATATÜRK? SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN ATATÜRK'E İLİŞKİN BİLİŞSEL VE DUYUŞSAL PORTRELERİ.....	94
Doktora Öğrencisi Hüseyin OZAN.....	94
Doç. Dr. İskender DAŞDEMİR	94
GENÇLERİN KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASINDAKİ ROLÜ: AMASRA ÖRNEĞİ.....	96
Emre AKSU	96
CUMHURİYETİN İLK YILLARI İMAM VE HATİP MEKTEPLERİ MÜFREDATLARINDA GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ: BOLU ÖRNEĞİ.....	98
Yüksek Lisans Öğrencisi Semanur BİNNETOĞLU.....	98
Doç. Dr. Murat TARHAN.....	98
AHMET RASİM'İN FALAKA'SINDAN SON DÖNEM OSMANLI İLKÖĞRETİMİNİN DİNAMİKLERİNİ OKUMAK	100
Prof. Dr. İbrahim Caner TÜRK.....	100
MEKÂTİB-İ İBTİDÂ'İYYE MU'ALLİMLERİ CEM'İYYETİ'NİN KURULUŞU, NİZAMNÂMESİ VE FAALİYETLERİ	102
Dr. Öğr. Üyesi Sena COŞĞUN KANDAL	102

OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİN ÖRNEK TARİHİ OLAYLARA İLİŞKİN ZİHİNSEL MODELLERİNİN İNCELENMESİ	104
Ümit YEL.....	104
SİYASET BİLİMCİ PROF. DR. SUNA KİLİ (1929-2015) GÖZÜYLE ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK MODERNLEŞMESİ	106
Dr. Gülnaz GEZER ESEN	106
FRANSA ve TÜRKİYE TARİH ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ	108
Berra Bulut	108
Doç. Dr. Ersin TOPÇU	108
SÖZLÜ TARİH YÖNTEMİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEKİ ROLÜ: TARİHSEL DÜŞÜNME VE KALICILIK ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	110
Doç. Dr. İbrahim SARI	110
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ SÖZLÜ TARİH YÖNTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: TEMATİK BİR İNCELEME	112
Doç. Dr. İbrahim SARI	112
ATATÜRK DÖNEMİNDE TÜRKİYE’DE FRANSIZ EĞİTİMİ: ST. MICHEL LİSESİ ÖRNEĞİ	114
Doç. Dr. Evrim ŞENCAN	114
OSMANLI DEVLETİ CEDİTLEŞME ÇABALARININ ATATÜRK’ÜN EĞİTİMİNE KATKISI	116
Doç. Dr. Halil ÖZCAN	116
OSMANLI’DAKİ KADIN EĞİTİMİ ÇALIŞMALARINA BİR ÖRNEK: KADINLIK MARŞI	118
Öğr. Gör. Serap YEŞİLTUNA ARISOY	118
KARS LİSESİ 1932-1964	120
Prof. Dr. Nebahat ARSLAN	120
RESMİ GAZETE VE TBMM TUTANAKLARI IŞIĞINDA SAFFET ARIKAN’IN MAARİF VEKİLLİĞİNİN İLK İKİ YILI (1935-1936)	122
Uzman İsmail ARSLAN	122
TARİHSEL BİR OLAYI YORUMLAMADA SOSYAL İNŞACILIK: KIRIM SAVAŞI ÖRNEĞİ	124
Dr. Remziye SEÇEN.....	124
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE EĞİTİM AMAÇLI GÖÇ HAREKETLİLİĞİ: KAZAKİSTAN ÖRNEĞİ	126
Gaukhar KAPBAROVA	126
Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU	126

TARİH ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENCİLERİN SOMUT KÜLTÜREL MİRAS FARKINDALIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: BİR YEREL TARİH ÇALIŞMASI	130
Celaleddin BABA	130
Prof. Dr. Aydın GÜVEN.....	130
TARİH ÖĞRETİMİNDE TEMATİK YAKLAŞIM: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MAKALE ÇALIŞMALARI	132
Prof. Dr. Cavid QASIMOV.....	132
Bilim Uzmanı Seher Hicret LİMAN.....	132
Bilim Uzmanı Betül Banu LİMAN.....	132
TARİH ÖĞRETİMİNDE ÜRETKEN YAPAY ZEKA: ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGILARI VE ETİK ENDİŞELERİ	134
Doç. Dr. Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN	134
TARİH ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME İLE İLGİLİ TARİH ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ.....	136
Doç. Dr. Kamuran ÖZDEMİR.....	136
TARİH VE TARİHÇİLİK ÜZERİNE GÖRÜŞLER: MEMLÛK DEVLETİ (1250-1517) ÖRNEĞİ.....	138
Dr. Öğr. Üyesi Nihal GEZEN	138
TARİH EĞİTİMİ BAĞLAMINDA TÜRKİYE YÜZYILI EĞİTİM PROGRAMINDA YER ALAN OKURYAZARLIKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	140
Dr. Çağrı DEMİRTAŞ	140
TARİHSEL KANIT KULLANIMI YOLUYLA 12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL OKURYAZARLIK BECERİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	142
Prof. Dr. Özgür AKTAŞ	142
Doç. Dr. Hasan ASLAN.....	142
Aysun BİLGİÇ KURT	142
TÜRK TARİHÇİLİĞİNDE ŞEVKET SÜREYYA AYDEMİR ÜZERİNE BİR İNCELEME	144
Öğr. Gör. Sözer AKYILDIRIM	144
YEREL TARİH ÜZERİNE YAPILAN PROJELERİN EĞİTİME VE TARİHE KATKISI “BALKAN SAVAŞI SAVAŞ ALANI ARAŞTIRMASI ÖRNEĞİ”	146
Tarih Öğretmeni Mustafa ÖZGÜR	146
TÜRKİYE’DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME DENEYİMİNİN SON ELLİ YILI (1974-2024): SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI.....	148
Doç. Dr. Erol ÇİYDEM	148
Prof. Dr. Güler TULUK	148

ULUS DEVLET VE ÜNİTER DEVLET MODELİ PERSPEKTİFİNDEN POSTMODERNİST TARİH EĞİTİMİNE BAKIŞ.....	150
Tarih Öğretmeni Hüseyin Ozan UYUMLU	150
ÜLKÜ DERGİSİNİN MİLLİ TARİH EĞİTİMİNDEKİ MİSYONU (1933-1950)	152
Dr. Yasin ERCİLSİN	152
TARİH TEMALİ POPÜLER STRATEJİ OYUNLARINDA TÜRK İMAJININ TÜRK TARİH DERS KİTAPLARI ESAS ALINARAK DEĞERLENDİRİLMESİ	154
Doktora Öğrencisi Muhammed ERDOĞAN	154
TRABZON TİCARET MEKTEBİ VE EĞİTİM SİSTEMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME.....	156
Doç. Dr. Mehmet AKPINAR.....	156
TARİH EĞİTİMİ BAĞLAMINDA 2024 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ.....	158
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ABANOZ.....	158
TARİH EĞİTİMİNDE EVRENSEL DEĞERLERİN İŞLENMESİ: UNESCO YAŞAYAN EVRENSEL DEĞERLER EĞİTİM PROGRAMINDA SEVGİ DEĞERİ VE ATATÜRK ÖRNEĞİ.....	160
Prof. Dr. İsmail EYYUPOĞLU	160
Kemal TUNÇ	160
TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ 2024 ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA KAYNAK KULLANIMININ İNCELENMESİ... 162	162
Dr. Seval HALLAÇ.....	162
Dr. Öğr. Üyesi Hamide KILIÇ.....	162
TEDRİSAT-I İPTİDAİYE DERGİSİ'NDE İSTANBUL'UN FETHİ'NİN ELE ALINIŞI, GÜNÜMÜZ ÖĞRETİM PROGRAMI VE MATERYALLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI.....	164
Doç. Dr. Ekrem Zahid BOYRAZ.....	164
TBMM'DE MAARİF TEŞKİLATI HAKKINDA KANUN MÜZAKERESİNİN ANALİZİ.....	166
Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR.....	166
Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR.....	167
KÖY ENSTİTÜLERİNDE KÜLTÜR DERSLERİ MÜFREDATI VE TARİH EĞİTİMİ	168
Faruk TORUNOĞLU.....	168
ÇARLIK RUSYA'SININ GÜNEY KAFKASYA'DA EĞİTİM POLİTİKASI VE TARİH DERSİ(1877-1917).....	170
Faruk TORUNOĞLU.....	170

CUMHURİYET'İN İLK YIRMİ YILINDA TARİH ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	172
Lise Öğrencisi Efe Aras BAYSAL	172
Lise Öğrencisi Efe YEŞİLÇAM	172
Lise Öğrencisi İlhan Berk ANGI	172
Lise Öğrencisi Necdet Eymen GÖÇER	172
TARİHSEL PERSPEKTİFTEN KÜRESEL VATANDAŞLIĞA: AGORA FİLMİNİN TARİH DERSİNDE KULLANIMI ÜZERİNE BİR ÖRNEK.....	174
Öğretmen Şermin ÇETİNKAYA SARI	174
Öğretmen Öykü Oben ŞUMNULU.....	174
ULUSLARARASI BAKALORYA DİPLOMA PROGRAMI 20. YÜZYILDA TÜRKİYE DERSİ İLE ULUSAL PROGRAMDAKİ TARİH DERSİ İÇERİĞİ	176
Öğretmen Fatma Bahar ÇİRÇİR.....	176
TARİHÇİ ÖZER ERGENÇ İLE ÜÇ KUŞAK BİR ARADA: TARİHÇİLİK GENÇLERİ BEKLİYOR	178
Başöğretmen Müjgan SEZER	178
Ecrin Sümeyra EMEKDER.....	178
Emine Yaren EROL	178
SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF DERS KİTABINDA ANADOLU TÜRK İSLAM MEDENİYETİ ESERLERİ İLE İLGİLİ İÇERİKLERE YER VERİLME DURUMU	180
Hatice ÇAĞIR.....	180
11. YÜZYILDA İŞBİLİYYE'DE ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİNE DİSİPLİNLER ARASI YAKLAŞIM: ABDURRAHMAN İBN VAFİD ÖRNEĞİ	182
Arş. Gör. Şaban YALGIN.....	182

1873 TARİHLİ BİR MÜFREDATA GÖRE SIBYAN MEKTEPLERİNDE VE ASKERLİKTE TÜRKÇE EĞİTİMİ

Doç. Dr. Ersoy TOPUZKANAMIŞ
Balıkesir Üniversitesi
ersoytopuzkanamis@gmail.com

ÖZET

Türkçe eğitimi tarihi çoğunlukla Cumhuriyet Dönemi bakımından incelenmiş, Osmanlı Dönemi görece ihmal edilmiştir. Bunun da pek çok yeniliğin cumhuriyetle başladığı düşüncesinden kaynaklandığı söylenebilir. Hâlbuki tarihsel sürece bakıldığında erken cumhuriyetteki yeni denilen uygulama ve kurumların ilk örneklerinin Tanzimat ve sonrasında olduğu rahatlıkla görülebilir. Buradan hareket eden çalışmayla 1873'te basılmış olan “Mahalle mekâtibinde ve asakir-i şahanede bulunan kesana nafî ve hâle mutabık ve muvafık okutturulacak dersler” başlıklı program metni üzerinden o dönemki Türkçe eğitiminin kapsamı anlaşılmaya çalışılmıştır. 61 sayfalı metnin kimin ve hangi kurum tarafından yazıldığı belli değildir. Ayrıca metinde hiç noktalama işareti kullanılmadığı gibi dil bilgisi bakımından da sorunlar barındırmaktadır. Bundan başka metnin içeriği genel olarak şöyledir: sıbyan mektebinde görülecek temel dersler ve bunların önemi, dil bilgisi, ilm-i hesap, dil bilgisi, coğrafi, kavaid-i Farisi, kavaid-i Arabi, ayine-i ahlak. Programın Türkçeye ilgili olan bölümlerinde şu konulara yer verilmiştir: harfler, cümle ve tamlama öğeleri, hâl ekleri, kelime türleri: fiil, zamir, fer-i fiil, rabıta, nida. Programda dil becerilerine değinilmeyip yalnızca dil bilgisine odaklanılmış ve büyük oranda da fiil çekimleri anlatılmıştır. Dersin amaçlarından, öğretim yöntemlerinden veya ölçme ve değerlendirme öğelerinden bahsedilmemesi bir dönem özelliği olarak düşünülebilirse de anlatımda bir düzen olmadığı, dil bilgisi konularının sıralanmadığı, bir konu anlatılırken başka konulara geçildiği görülmektedir. Konuyla ilgili kaynaklar değerlendirildiğinde bu programın uygulamaya geçmediği tahmin edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi tarihi, sıbyan mektebi, ordu, dil bilgisi

TURKISH LANGUAGE EDUCATION IN SIBYAN SCHOOLS AND MILITARY SERVICE ACCORDING TO A CURRICULUM DATED 1873

Assoc. Prof. Dr. Ersoy TOPUZKANAMIŞ

Balıkesir University

ersoytopuzkanamis@gmail.com

ABSTRACT

The history of Turkish education has mostly been examined in terms of the Republican Period, while the Ottoman Period has been relatively neglected. It can be said that this is due to the idea that many innovations started with the republic. However, when we look at the historical process, it can easily be seen that the first examples of the so-called new practices and institutions in the early republic were during the Tanzimat and after. Based on this, the study attempts to understand the scope of Turkish education in that period through the program text titled “Courses to be taught to those in primary schools and in the military that are useful and suitable for the situation” published in 1873. It is not clear who wrote the 61-page text and which institution. In addition, the text does not use any punctuation and also has problems in terms of grammar. In addition, the content of the text is generally as follows: basic courses to be taken in the primary school and their importance, grammar, arithmetic, grammar, geographical, Persian grammar, Arabic grammar, morality. The sections of the program related to Turkish include the following topics: letters, sentence and complement elements, case suffixes, word types: verb, pronoun, verbal, conjunction, interjection. The program does not address language skills, only focuses on grammar, and mostly explains verb conjugations. Although it can be considered a period characteristic that the course objectives, teaching methods, or measurement and evaluation elements are not mentioned, it is seen that there is no order in the narration, grammar topics are not listed, and other topics are moved on while a topic is being explained. When the resources related to the subject are evaluated, it can be assumed that this program was not put into practice. Keywords: History of Turkish education, primary school, army, grammar

Keywords: History of Turkish education, primary school, military, grammar

1924 TARİHLİ İLK MEKTEPLERİN MÜFREDAT PROGRAMINDA GERÇEK HAYAT BAĞLANTILARININ TESPİTİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Erol KÖMÜR

Beylikdüzü Halil Meryem Coşkun Bilim ve Sanat Merkezi
erolkomur@gmail.com

Dr. Serdar ÖZMEN

Milli Eğitim Bakanlığı
serdarzmen@gmail.com

ÖZET

Eğitim bilimleri, öğretim programlarının içerik ve felsefelerinde gerçek hayat bağlantılarının bulunmasını önemsemektedir. Programların uygulamasında bu bağlantıların varlığı öğrencinin öğrenme motivasyonunu artırdığı, öğrenmenin kalıcılığına sağladığı ve bireyi gerçek hayata hazırladığı yönünde güncel ve çok sayıda araştırma literatürde mevcuttur. 1739 SK amaçlarında “Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır” ibaresi yer almakta kanunun diğer maddelerinde mevcut benzer atıflar gerçek hayat bağlantısına yönelik düzenlemelerin hukuki dayanağını sağlamaktadır. Gerçek hayat bağlantısı, güncel yaşam bağlantısı vb. terimler öğretim programlarında yerini yakın geçmişimizde yer almakla birlikte programlarının temel yaklaşımlarda ve felsefelerinde hayata hazırlık, gerçek hayat ile münasebetin koparılmaması ilkeleri Cumhuriyet döneminde uygulanan ilk programlarda yer almakla birlikte programların detayında bu bağlantılar açıkça belirtilmemiştir. 1926 ve sonrası müfredat programlarına dair literatürde inceleme ve araştırma bulunmakla birlikte 1924 İlk Mekteplerin Müfredat Programı’na ve “gerçek hayat bağlantısı”na dair araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmamızda 1924 tarihli programların gerçek hayat bağlantısına nasıl yer verdiği bu maksatla incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır. İncelemeye konu doküman 1924 tarihli İlk Mekteplerin Müfredat Programları olup öncelikle transkript edilmiş ve diğer teknikler ile analizine geçilmiştir. Maarif Vekaleti İlk Tedrisat Dairesi tarafından hazırlanan müfredat; 12 ders üzerine tasarlanmış ve alt kırılımları ile birlikte 20 dersi içermektedir. Elde edilen bulgular programın gerçek hayat bağlantıları açısından zengin bir içeriğe sahip olduğunu göstermektedir. Eğitim tarihimizin ilk ve öncü çalışması olan 1924 programlarının gerçek hayat bağlantılarının gün ışığına kavuşturulması literatürde önemli bir boşluğu doldurmakta; çalışmada kullanılan tekniklerin benzer araştırmalara da yol gösterici olacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müfredat, öğretim programı, 1924 İlk Mekteplerin Müfredat Programı, gerçek hayat bağlantısı

DETERMINATION AND EVALUATION OF REAL-LIFE CONNECTIONS IN THE 1924 PRIMARY SCHOOLS' CURRICULUM PROGRAM

Erol KÖMÜR

Beylikdüzü Halil Meryem Coşkun Science and Arts Center
erolkomur@gmail.com

Dr. Serdar ÖZMEN

Ministry of National Education
serdarzmen@gmail.com

ABSTRACT

Research on the history of education plays a crucial role in enhancing our understanding of contemporary educational systems, facilitating effective evaluations, and informing future planning based on historical experiences. Furthermore, the field of educational sciences underscores the significance of integrating real-life connections within the content and philosophy of curricula. There is a large number of current research in the literature that the presence of these connections in the implementation of programs increases students' learning motivation, ensures the permanence of learning, and prepares the individual for real life. The phrase "To prepare every Turkish child for life and higher education by raising him/her in terms of his/her interests, talents, and abilities" is included in the objectives of the 1739 National Education Law. Similar references in other articles of the law provide the legal basis for regulations regarding real-life connections. Although terms such as "real-life connection" and "current life connection" have recently found their place in the curricula, the principles of preparing for life and not breaking the connection with real life were present in the basic approaches and philosophies of the first programs implemented in the Republican era, but these connections were not explicitly stated in the details of the programs. Although there are studies and research in the literature on curriculum programs from 1926 onwards, no research has been found on the 1924 Primary Schools Curriculum Program and the "real-life connection." Our research examined how the 1924 programs addressed the real-life connection. In the research, document analysis technique, one of the qualitative research methods, was used. Descriptive and content analysis were used in the analysis of the obtained data. The document subject to examination is the 1924 Primary Schools Curriculum Programs, which was first transcribed and then analyzed using other techniques. The curriculum prepared by the Ministry of Education Primary Education Department was designed around 12 courses and includes 20 lessons with their sub-divisions. The findings show that the program has a rich content in terms of real-life connections. Bringing to light the real-life connections of the 1924 programs, which are the first and pioneering work in the history of our education, fills an important gap in the literature; it is evaluated that the techniques used in the study will also guide similar research.

Keywords: Curriculum, teaching programs, 1924 Primary Schools Curriculum Program, real-life connection

2013-2024 ARASINDA ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ DERSİNİN UZAKTAN EĞİTİM YOLCULUĞU: DEĞİŞİMLER VE DEVAM EDEN ZORLUKLAR

Doç. Dr. Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN

Gazi Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı
nihanerol@gazi.edu.tr

Öğretim Görevlisi Eren EROĞLU

Gazi Üniversitesi, ATAUM
ereeneroglu@gazi.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada, Türkiye'deki tüm üniversitelerde zorunlu ortak ders olarak verilen “Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi” dersinin uzaktan öğretim yoluyla verilmeye başladığı süreç, bu dersi yürüten öğretim elemanlarının gözünden değerlendirilmiştir. Araştırma, bir devlet üniversitesinde bu dersi veren öğretim elemanlarından 2013-2018 yılları arasında alınan görüşlerin, 2018-2024 yılları arasındaki görüşlerle karşılaştırılmasını içermektedir. Çalışmada, bu süreler içinde yaşananlar göz önünde bulundurularak uzaktan eğitimde kullanılan mevcut sistemi değerlendirmek, süregelen ve yeni ortaya çıkan sorunları belirlemek ve mevcut değişikliklerin öğretim elemanlarının deneyimlerini ve algılarını derinlemesine incelemek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, aynı devlet üniversitesinde aynı merkezde görev yapan öğretim elemanlarının geçen zaman içinde dersin yürütülmesine ilişkin olumlu ya da olumsuz durumları, yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığı ile toplanmış ve NVIVO nitel analiz programı ile analiz edilmiştir. Bulgular, ilk 5 yıllık süreç ile son 6 yıllık süreç arasında öğretim elemanlarının benzer sorunları yaşamaya devam ettiklerini, COVID-19 pandemisi ve 6 Şubat depremi gibi olağanüstü durumların da çeşitli zorluklara yol açtığını göstermiştir. Buna karşılık, 2018 yılı öncesi uzaktan eğitim teknolojilerinin, bağlantı sorunlarının ve sınav uygulamalarının 2018 yılı sonrasında nispeten iyileştirildiği görülmüş, bu dersi yürütmeye ilişkin öğretim elemanlarının bu dersi daha etkin hale getirmek için çeşitli fikir ve öneriler sunduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi dersi, öğretim elemanı, nitel analiz, yüksek öğretim, eğitim teknolojileri, çevrim içi öğrenme.

THE DISTANCE EDUCATION JOURNEY OF ATATURK'S PRINCIPLES AND HISTORY OF REVOLUTION COURSE BETWEEN 2013-2024: CHANGES AND ONGOING CHALLENGES

Assoc. Prof. Dr. Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN

Gazi University, Department of Turkish and Social Sciences Education, Division of History Education
nihanerol@gazi.edu.tr

Lecturer Eren EROĞLU

Gazi University, ATAUM
ereeneroglu@gazi.edu.tr

ABSTRACT

In this study, the distant learning process of “Atatürk's Principles and History of Revolution” course - a common mandatory course for all universities in Turkey- was evaluated from the perspective of the lecturers who teach this course. The research includes; the comparison of the opinions of the lecturers while teaching this course at a state university between 2013-2018 and the opinions between 2018-2024. The study aims; to evaluate the current system used in distance education identify ongoing and emerging problems, and examine the instructors' experiences and perceptions of the current changes in depth, considering what happened during these periods. In this direction, the positive and negative situations of the instructors working in the same centre in the same state university were collected through semi-structured interviews and analysed with NVIVO qualitative analysis software. The findings showed that instructors continued to experience similar problems between the first 5-year period and the last 6-year period, and extraordinary situations such as the COVID-19 pandemic and the 6 February earthquake caused various difficulties. On the other hand, it was seen that distance education technologies, connection problems and exam practices before 2018 were relatively improved after 2018, and it was determined that the instructors offered various ideas and suggestions to make this course more effective.

Keywords: Distance education, Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution Course, instructor, qualitative analysis, higher education, educational technologies, online learning.

2018 - 2024 YILLARINDA UYGULANAN TYT TARİH SORULARININ ORTAÖĞRETİM TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Kamuran ÖZDEMİR
Milli Eğitim Bakanlığı
kamur77@hotmail.com

ÖZET

Türkiye’de 2012–2013 Eğitim Öğretim yılından itibaren uygulamaya başlanan 4+4+4 olarak bilinen 12 yıllık zorunlu eğitim sistemi ile yeni bir dönem başlamıştır. Bu yeni dönemle beraber ortaöğretimden yükseköğretime geçişle de ilgili düzenlemeler yapılmış, 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) olarak adlandırılan sınav sistemi ile 2 oturum olarak düzenlenen yeni bir sisteme geçilmiştir. Bu sistemde adayların bir yükseköğretim kurumuna yerleşebilmesi için Temel Yeterlilik Testi (TYT) olarak adlandırılan 1. Oturum sınavı bir üniversiteye yerleşebilmek için zorunlu bir sınavdır ve ilk aşamayı temsil eder. Adayların zorunlu eğitim süresince aldıkları eğitime göre tüm ortaöğretim türleri için ortak konu ve soruları içerir. Sorular, seçilmiş ortaöğretim müfredatından gelmektedir ve bu oturuma girmek zorunludur. Bu araştırma Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS)’nin tüm adaylar için ortak olarak düzenlenen TYT’de yer alan Tarih sorularının ortaöğretimde uygulanan Tarih Dersi Öğretim Programları ile karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır. Araştırma kapsamında TYT’nin ilk uygulamaya konduğu 2018 yılı ile son YKS sınavının yapıldığı 2024 yılları arasında TYT’de sorulan tarih soruları ve uygulamada bulunan tarih dersi öğretim programları incelenmiştir. TYT’de tarih dersinden 5 soru sorulmaktadır. Araştırmada TYT’deki sorular, Tarih dersi ünitelerine ve programda yer alan kazanımlara göre incelenmiş, soruların öğretim programları ile uygunluk derecesi tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma tarama modelinde nitel bir çalışmadır. Araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırma sonunda soruların kapsam genişliği dikkate alınmadan, aynı düzeylerde hep aynı ünitelerden ve aynı kazanımları kapsar şekilde sorulduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda soruların konulara göre dağılımında her yıl bir hemen hemen aynı konularda yığılma olduğu görülmüştür. Sınav soruları, ortaöğretim ders programlarındaki ünitelerin ağırlıklarına göre hazırlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, tarih dersi öğretim programları, TYT tarih soruları

EVALUATION OF TYT HISTORY QUESTIONS APPLIED IN 2018 - 2024 IN TERMS OF SECONDARY EDUCATION HISTORY COURSE TEACHING PROGRAMS

Doç. Dr. Kamuran ÖZDEMİR

Milli Eğitim Bakanlığı

kamur77@hotmail.com

ABSTRACT

A new era has begun in Turkey with the 12-year compulsory education system known as 4+4+4, which has been implemented since the 2012-2013 academic year. With this new period, arrangements have been made regarding the transition from secondary education to higher education, and since the 2017-2018 academic year, a new system called Higher Education Institutions Examination (YKS) has been introduced, which is organized in 2 sessions. In this system, the 1st Session exam, called the Basic Proficiency Test (TYT), is a compulsory exam for candidates to be placed in a higher education institution and represents the first stage. It includes common topics and questions for all types of secondary education, according to the education candidates received during compulsory education. The questions come from the selected secondary curriculum and are mandatory to attend this session. This research was conducted to compare the History questions in TYT, which is held jointly for all candidates of the Higher Education Institutions Examination (YKS), with the History Course Curriculum applied in secondary education. Within the scope of the research, the history questions asked in TYT and the history course teaching programs in practice between 2018, when TYT was first put into practice, and 2024, when the last YKS exam was held, were examined. In TYT, 5 questions are asked from the history course. In the research, the questions in TYT were examined according to the History course units and the achievements in the program, and the degree of compatibility of the questions with the curriculum was tried to be determined. The research is a qualitative study in survey model. The data of the research was obtained through document review. At the end of the research, it was determined that the questions were always asked at the same levels, from the same units and covering the same achievements, regardless of the breadth of scope. In this context, it was observed that there was an accumulation of questions on almost the same topics every year in the distribution of questions according to topics. Exam questions can be prepared according to the weight of the units in the secondary education curriculum.

Key Words: History education, history course curriculum, TYT history questions

2018 VE 2024 T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK ÖĞRETİM PROGRAMININ SİYASİ COĞRAFYA AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Doç. Dr. İbrahim DEMİRBAŞ

Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Ana Bilim Dalı

idemirbas@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Atatürk İlke ve İnkılaplarının temel konularını oluşturduğu ilköğretim 8. sınıf kademesinde okutulan Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi İlköğretim Sosyal Bilgiler müfredatı içerisinde yer alan ve Sosyal Bilgiler derslerinin devamı niteliğinde temel bir derstir. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi, Millî Mücadele'yle temelleri atılan yeni Türk devletinin kuruluş süreci ile yapılan inkılâpların önemini kavratmak ve Atatürkçü düşünce sistemini gençlere benimsetmek için okutulan derslerin başında gelmektedir. Siyasi coğrafya, yeryüzündeki siyasi bölgelerin dağılışını, buraların siyasi olarak neden önemli hale geldikleri ya da niçin gelişmedikleri hususunda etkili olan coğrafi faktörler ile bu faktörlerin mekân ölçeğinde karşılıklı ilişkilerini araştırmaktadır. Bir bütün olarak dünyadaki siyasi bölgelerin dağılışı, siyasi coğrafya sahasının esas unsurudur ve siyasi topluluklar ile coğrafi özellikler arasındaki ilişkiler siyasi coğrafyanın inceleme alanlarıdır. Ortaokul T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programının bu bağlamda ele alınması tarihi olayları tarihsel süreklilik içerisinde ve siyasi coğrafya açısından değerlendirilmesini ve geniş bakış açısıyla ele alınmasına olanak sağlayacaktır. Bu kapsamda 2018 ve 2024 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programının Siyasi Coğrafya Açısından Karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Siyasi Coğrafya, Öğretim Programı

THE COMPARISON OF 2018 AND 2024 REPUBLIC OF TURKEY HISTORY OF REVOLUTION AND ATATURKISM CURRICULUM IN TERMS OF POLITICAL GEOGRAPHY

Assoc. Prof. Dr. İbrahim DEMİRBAŞ

Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Social Studies

idemirbas@kastamonu.edu.tr

ABSTRACT

The Republic of Turkey History of Revolution and Kemalism course, which is taught in the 8th grade of primary school and consists of the basic subjects of Atatürk's Principles and Revolutions, is a basic course included in the Primary School Social Studies curriculum and is a continuation of the Social Studies courses. The Republic of Turkey History of Revolution and Kemalism course is one of the primary courses taught to make young people understand the importance of the revolutions made with the establishment process of the new Turkish state, the foundations of which were laid with the National Struggle, and to make them adopt the Atatürkist thought system. Political geography investigates the distribution of political regions on earth, the geographical factors that are effective in why these places become politically important or why they do not develop, and the mutual relations of these factors on a spatial scale. The distribution of political regions in the world as a whole is the main element of the field of political geography, and the relations between political communities and geographical features are the areas of study of political geography. Considering the Secondary School Republic of Turkey History of Revolution and Kemalism Curriculum in this context will allow historical events to be evaluated within historical continuity and in terms of political geography and to be addressed from a broad perspective. In this context, it was aimed to compare the 2018 and 2024 Republic of Turkey Revolution History and Kemalism Curriculum in terms of Political Geography. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the research.

Keywords: Revolution History and Kemalism, Political Geography, Curriculum

2023 VE 2024 YILLARI TARİH ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KAPSAYICI EĞİTİM AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Akif PAMUK
Marmara Üniversitesi
akifpamuk@marmara.edu.tr

Arş. Gör. Cahide KAYIŞ
Marmara Üniversitesi,
cahidekayis@hotmail.com

ÖZET

Kapsayıcı eğitim dezavantaja sahip bireylerin eğitime katılımını ifade etmektedir. Kavram ilk kez kullanılmaya başlandığında öğrenme gücüne sahip bireylerin eğitime katılımını ifade ederken daha sonraki yıllarda kültürel farklılıkların da eğitime katılımını ifade etmeye başlamıştır. Son on yılda Türkiye'ye yapılan göçlerle beraber kapsayıcı eğitim daha da önem kazanmıştır. Bu süreçte kapsayıcı eğitim farklı bölgelerden, kültürlerden veya ülkelerden gelen öğrencilerin eğitime katılımını da içermektedir. Bu bağlamda tüm bireylerin eğitim haklarından eşit bir şekilde faydalanabilmesi için öğretim programlarının sunduğu içerik önemli hale gelmektedir. Tarih derslerinin farklı kimlik ve kültürlerle dair konuları içermesi ve toplumsal bütünleşmeye katkı sağlama potansiyeline sahip olması sebebiyle kapsayıcı eğitim açısından incelenmesi önem arz etmektedir. Bu araştırmada 2023 ve 2024 tarih öğretim programlarının incelenerek kapsayıcı eğitim açısından iki program arasındaki benzerlik ve farklılıkların ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmanın problem cümlesini “2023 ve 2024 tarih öğretim programlarının kapsayıcı eğitim açısından özellikleri nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır.

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak doküman analizinin kullanıldığı araştırmanın örneklemini 2023 ve 2024 yıllarında yayınlanan tarih öğretim programları oluşturmaktadır. Araştırmanın bulgularına içerik analizi ile ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre her iki öğretim programında da kapsayıcı eğitim açısından bireysel farklılıklara vurgu yapıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcı eğitim, tarih öğretim programları, çokkültürlülük.

AN ANALYSIS OF 2023 AND 2024 HISTORY TEACHING PROGRAMS IN TERMS OF INCLUSIVE EDUCATION

Assoc. Prof. Dr. Akif PAMUK
Marmara Üniversitesi
akifpamuk@marmara.edu.tr

Res. Asst. Cahide KAYIŞ
Marmara Üniversitesi,
cahidekayis@hotmail.com

ABSTRACT

Inclusive education refers to the participation of disadvantaged individuals in education. When the concept was first used, it referred to the participation of individuals with learning difficulties in education, but in the following years, became the participation of cultural differences in education. In the last decade, inclusive education has gained more importance with the migration to Turkey. In this process, inclusive education includes the participation of students from different regions, cultures or countries in education. In this context, the content offered by curricula becomes important for all individuals to benefit the right to education equally. Since history courses include topics related to different identities and cultures and have the potential to contribute to social integration, it is important to analyze them in terms of inclusive education. In this study, it is aimed to analyze the 2023 and 2024 history curricula and to reveal the similarities and differences between the two programs in terms of inclusive education. The problem statement of the research is “What are the characteristics of the 2023 and 2024 history curricula in terms of inclusive education?”.

Case study, one of the qualitative research designs, was used in the study. The sample of the research, in which document analysis was used as a data collection tool, consists of history curricula published in 2023 and 2024. The findings of the study were obtained through content analysis. According to the results of the research, it is seen that both curricula emphasize individual differences in terms of inclusive education.

Keywords: Inclusive education, history curriculum, multiculturalism.

2024 ORTAÖĞRETİM TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ BİLGİ OKURYAZARLIĞI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba TURGUT
Amasya Üniversitesi
tugbatrgt78@gmail.com

ÖZET

Tarih dersi bireylerin vatan toprağına olan aidiyetlerinin gelişmesinde, ait oldukları ve diğer toplumların tarihsel seyirde siyasi, sosyal ve kültürel açıdan yaşadıkları olayları kavramalarında ve bunu geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında değerlendirmelerinde önemli bir ortaöğretim dersidir. Tarih dersinin birey ve ülke nezdindeki önemi göz önünde bulundurulduğunda bu ders kapsamında bireyin öğrendiği bilgileri gerçek yaşamda kendine kılavuz edinmesi noktasında bilgi okuryazarlığının önemi aşıkardır. Nitekim bu ders kapsamında bireyin bilgi okuryazarlığı becerilerine sahip olması ihtiyaç duyduğu bilginin ne olduğunu tespit etmesine, bu bilgilere nereden ve nasıl erişeceğini bilmesine, eriştiği bilginin doğruluğunu ve güncelliğini değerlendirmesine ve edindiği bilgiyi verimli şekilde kullanabilmesine katkı sağlayacaktır. Böylece bireyin tarihsel seyirde gerçekleşen olay ve olguları doğru şekilde anlamasına yardımcı olacaktır. Bu bağlamda araştırmanın amacı 2024 Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programının (9, 10 ve 11. Sınıflar) bilgi okuryazarlığı bağlamında incelenmesidir. Belirlenen amaç doğrultusunda araştırmada nitel metodoloji kapsamında doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Veri kaynağı olarak Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde şekillenen 2024 Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı ele alınmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesine devam edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim programı, bilgi okuryazarlığı, tarih öğretimi

EXAMINATION OF THE 2024 SECONDARY EDUCATION HISTORY CURRICULUM IN TERMS OF INFORMATION LITERACY

Asst. Prof. Dr. Tuğba TURGUT
Amasya University
tugbatrgt78@gmail.com

ABSTRACT

The history course is an important secondary education subject in the development of individuals' sense of belonging to their homeland, understanding the historical events experienced by their own and other societies in terms of political, social, and cultural aspects, and evaluating these in the context of the past, present, and future. Given the importance of history lessons for both individuals and the country, it is evident that information literacy is crucial for individuals to use the knowledge they acquire in this course as a guide in real life. Indeed, within the scope of this course, having information literacy skills will help individuals identify what information they need, know where and how to access this information, evaluate the accuracy and currency of the information they obtain, and use the acquired information effectively. This will thus help the individual to understand historical events and phenomena correctly. In this context, the aim of the research is to examine the 2024 Secondary Education History Curriculum (for 9th, 10th, and 11th grades) in terms of information literacy. In line with the stated aim, the research utilized a document analysis method within the framework of qualitative methodology. As a data source, the 2024 Secondary Education History Curriculum, shaped within the framework of the Turkey Century Education Model, has been examined. The analysis of the obtained data is continuing.

Keywords: Curriculum, information literacy, history teaching

2024 ORTAÖĞRETİM TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ İÇERİK ANALİZİ: TARİHSEL BİLİNÇ VE KİMLİK OLUŞUMU ÜZERİNDEKİ ETKİLER

Arş. Gör. Dr. Yıldray KARADAĞ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı
yildray.karadag@omu.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Fatma Özge BAYRAM KARADAĞ

Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı
fatmaozgebayram@sdu.edu.tr

Arş. Gör. Mehmet YAVAŞ

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı
myavas@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Tarihsel bilinç, bireyin geçmişi yalnızca bilgi olarak değil, aynı zamanda bugünü ve geleceği anlamlandıran bir bakış açısı olarak değerlendirme yeteneğidir. Bu bilinç, tarihin dinamik bir süreç olduğu, olayların neden-sonuç ilişkileri çerçevesinde geliştiği ve insanlık tarihi boyunca farklı toplumsal, kültürel ve siyasi süreçlerin şekillendirdiği bir yapı olduğunu fark etmeyi içerir. Diğer yandan kimlik, bireyin kendisini nasıl tanımladığı ve bu tanımın toplumsal, kültürel ve tarihsel bağlamla nasıl örtüştüğüdür. Kimlik, bireyin ait olduğu topluma ve tarihe dair algılarıyla şekillenir ve tarih eğitimi bu sürecin önemli bir parçasıdır. Tarih derslerinde öğrencilere sunulan içerikler, onların ulusal kimliklerini, kültürel değerlerini ve vatandaşlık bilincini inşa etmelerine katkıda bulunur. Bu açıdan bakıldığında, tarihsel bilinç ve kimlik birbirine sıkı sıkıya bağlı kavramlardır. Tarih dersleri, öğrencilerin geçmişle bağ kurmalarını sağlayarak, onların toplumsal ve kültürel kimliklerinin şekillenmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Özellikle tarihsel olaylar, figürler ve dönüm noktaları aracılığıyla öğrencilere, hem ulusal hem de evrensel bir bakış açısı sunulmaktadır. Ancak, programın içeriği ve uygulama şekli, tarihsel bilincin nasıl inşa edildiği ve kimlik oluşumuna nasıl katkı sağladığı konusunda belirleyici olabilir. 2024 yılında yenilenen Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı, Türkiye'deki tarih eğitimi alanında önemli bir değişim sürecini temsil etmektedir. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı, bu programın tarihsel bilinç ve kimlik oluşumu üzerindeki etkilerini analiz etmektir. Programda yer alan konuların hangi tarihsel olayları ön plana çıkardığı, hangi değerlerin vurgulandığı ve hangi kimlik unsurlarına atıfta bulunulduğu içerik analizi kullanılarak incelenecektir. Programın tarihsel olayların ele alınış biçimi ve kimlik oluşumuna olan katkıları üzerine yapılacak değerlendirmeler, gelecekteki tarih eğitimi politikaları ve müfredat geliştirme süreçlerine ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel bilinç, kimlik, öğretim programı, içerik analizi.

THE 2024 SECONDARY EDUCATION HISTORY CURRICULUM CONTENT ANALYSIS: ITS EFFECTS ON HISTORICAL CONSCIOUSNESS AND IDENTITY FORMATION

Res. Asst. Dr. Yıldray KARADAĞ

Ondokuz Mayıs University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences,
Division of Social Studies Education
yildiray.karadag@omu.edu.tr

Res. Asst. Dr. Fatma Özge BAYRAM KARADAĞ

Süleyman Demirel University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences,
Division of Social Studies Education
fatmaozgebayram@sdu.edu.tr

Res. Asst. Mehmet YAVAŞ

Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences, Division of
Social Studies Education
myavas@kastamonu.edu.tr

ABSTRACT

Historical consciousness is an individual's ability to evaluate the past not only as knowledge but also as a perspective that makes sense of the present and the future. This consciousness includes the realization that history is a dynamic process, that events develop within the framework of cause-and-effect relationships, and that it is a structure shaped by different social, cultural and political processes throughout human history. Identity, on the other hand, is how an individual defines himself/herself and how this definition fits with the social, cultural and historical context. Identity is shaped by the individual's perceptions of the society and history to which they belong, and history education is an important part of this process. The content presented to students in history lessons contributes to the construction of their national identity, cultural values and citizenship consciousness. From this perspective, historical consciousness and identity are closely linked concepts. History lessons play a critical role in shaping students' social and cultural identities by connecting them with the past. Especially through historical events, figures and turning points, students are presented with both a national and a universal perspective. However, the content of the program and the way it is implemented can be decisive in how historical consciousness is constructed and how it contributes to identity formation. Renewed in 2024, the Secondary History Curriculum represents an important process of change in the field of history education in Turkey. In this context, the main purpose of this study is to analyze the effects of this curriculum on historical consciousness and identity formation. Content analysis will be used to examine which historical events, which values, and which elements of identity are emphasized and referred to in the curriculum. The evaluation of the program's treatment of historical events and its contribution to identity formation will shed light on future historical education policies and curriculum development processes.

Keywords: Historical consciousness, identity, curriculum, content analysis.

2024 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ TARİH KONULARINI İÇEREN SÜREÇ BİLEŞENLERİNİN BLOOM TAKSONOMİSİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Şenol Mail PALA
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
senol.pala@erzincan.edu.tr

ÖZET

Tüm dünyada her alanda olduğu gibi eğitim alanında da hızlı gelişmeler ve değişimler yaşanmaktadır. Çağın şartlarıyla uyumlu bireyler yetiştirmek için eğitimin çeşitli öğelerini de bu doğrultuda güncellemek gerekmektedir. Bu kapsamda eğitimin en önemli öğelerinden biri olan öğretim programları ülkemizde “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” çerçevesinde 2024 yılında güncellenmiştir. Bu çerçevede güncellenen programlardan birisi de sosyal bilimlerin birçok disiplinini bünyesinde barındıran sosyal bilgiler dersi öğretim programıdır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında tarih konularıyla ilgili birçok süreç bileşenine yer verilmiştir. Bu süreç bileşenlerinin Bloom taksonomisine göre dengeli bir şekilde dağılması önemli görülmektedir. Bu nedenle çalışmada 2024 yılında güncellenen sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan tarih konularıyla ilgili süreç bileşenlerinin Bloom taksonomisi açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analizin yapıldığı çalışmada veri kaynağı olarak ise 2024 Sosyal Bilgiler dersi Öğretim Programı kullanılmıştır. Çalışma sonucunda 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında tarih konularının yer aldığı süreç bileşenlerinin genellikle bilişsel alanda olduğu tespit edilmiştir. Duyuşsal alana ait az sayıda süreç bileşenine yer verilirken devinsel (psikomotor) alana ait herhangi bir süreç bileşenine yer verilmemiştir. Bu sonuca dayanarak 2024 öğretim programlarının, öğrencilerin tüm yönleriyle bir bütün olarak gelişimini amaçlayan felsefesiyle çeliştiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, sosyal bilgiler, öğretim programı, Bloom taksonomisi

EXAMINATION OF PROCESS COMPONENTS OF 2024 SOCIAL STUDIES CURRICULUM INCLUDING HISTORICAL TOPICS IN TERMS OF BLOOM TAXONOMY

Asst. Prof. Şenol Mail PALA
Erzincan Binali Yıldırım University
senol.pala@erzincan.edu.tr

ABSTRACT

Rapid developments and changes are taking place in the field of education as in every field all over the world. To raise individuals who are compatible with the conditions of the age, it is necessary to update various elements of education in this direction. In this context, curricula, which are one of the most important elements of education, were updated in our country in 2024 within the framework of 'Turkey Century Education Model'. One of the programmes updated in this framework is the social studies curriculum, which includes many disciplines of social sciences. The social studies curriculum includes many process components related to history topics. It is considered important that these process components are distributed in a balanced manner according to Bloom's taxonomy. For this reason, this study aims to examine the process components related to history topics in the social studies curriculum updated in 2024 in terms of Bloom's taxonomy. Document analysis method was used in the study. In the study where descriptive analysis was performed, 2024 Social Studies Curriculum was used as a data source. As a result of the study, it was determined that the process components in which history subjects are included in the 2024 Social Studies Curriculum are generally in the cognitive domain. While a small number of process components belonging to the affective domain were included, no process component belonging to the motor (psychomotor) domain was included. Based on this result, it can be said that the 2024 curriculum contradicts the philosophy of the 2024 curriculum, which aims to develop students in all aspects.

Keywords: History, social studies, curriculum, Bloom's taxonomy

2024 SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN KÜLTÜREL MİRAS VARLIKLARININ TARİH EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. İbrahim DEMİRBAŞ

Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Ana Bilim Dalı

idemirbas@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Kültür kelimesini kısa veya uzun bir cümleyle tek başına tanımlamak yeterli değildir. Kültürün kendi başına pek çok tanımı mevcuttur ve farklı kaynaklarda çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Kültür insan ve insan faaliyetlerinden meydana gelmektedir. Miras ise, geçmişten devraldığımız ve hayatımızda devam ettirdiğimiz, bilinçli veya bilinçsiz olarak geleceğe taşıdığımız değerler bütünüdür. Bu bağlamda Kültürel Mirasın tanımı ise geçmişten miras alınan ve değişik gerekçelerle geleceğe miras bırakılmak istenen, fiziksel olarak varlığı olan ve insanlar tarafından yapılmış her türlü eserler ile bir topluma ait değerler bütünü olarak yapılmıştır. Böyle olduğu için de kültürel mirasın, sadece sahip olduğu değerler nedeniyle değil, yeni nesillere yeni öğrenme ve gelişme fırsatları sunduğu, insanlara geçmişlerine dair güzel duygular yaşattığı için öğrenilmesi ve öğretilmesi gerekmektedir. Ayrıca, belirtilen nitelikleri gereği kültürel miras, yaratıcılığı ve keşfetme güdüsünü beslediği, dünyaya ve hayata bakışımıza tarihi derinlik kattığı ve hepimizin geçmişinden öğrenecek çok şey olduğunu gösterdiği için tarih eğitiminde önem taşımaktadır. Bu kapsamda Afet Eğitimi ve Öğretiminin Yerini belirlemek için öncelikle 2024 İlkokul ve Ortaokul Öğretim Programlarına bakılmıştır. Bu kapsamda araştırmada 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer alan Kültürel Miras Varlıklarının Tarih Eğitimi Açısından İncelenmesi hedeflenmektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Sosyal Bilgiler, Tarih Eğitimi

EXAMINATION OF CULTURAL HERITAGE ASSETS INCLUDED IN THE 2024 SOCIAL STUDIES CURRICULUM IN TERMS OF HISTORY EDUCATION

Assoc. Prof. Dr. İbrahim DEMİRBAŞ

Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Social Studies
idemirbas@kastamonu.edu.tr

ABSTRACT

It is not enough to define the word culture in a short or long sentence. There are many definitions of culture on its own and it has been defined in various ways in different sources. Culture consists of people and human activities. Heritage, on the other hand, is the set of values that we inherit from the past and continue in our lives, consciously or unconsciously carry to the future. In this context, the definition of Cultural Heritage is made as the set of values belonging to a society, including all kinds of works made by people that have physical existence and are inherited from the past and are desired to be inherited to the future for various reasons. Therefore, cultural heritage should be learned and taught not only because of the values it possesses, but also because it offers new learning and development opportunities to new generations and makes people experience beautiful feelings about their past. In addition, due to its stated characteristics, cultural heritage is important in history education because it nourishes creativity and the drive to discover, adds historical depth to our perspective on the world and life, and shows that we all have a lot to learn from our past. In this context, the 2024 Primary and Secondary School Curriculum was first examined to determine the Place of Disaster Education and Training. In this context, the aim of the research is to examine the Cultural Heritage Assets in the 2024 Social Studies Curriculum in terms of History Education. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the research.

Keywords: Cultural Heritage, Social Studies, History Education

2024 TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI VE AMAÇLARI İLE İÇERİK TEMALARININ BAĞLANTISININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. İlyas KARA
Amasya Üniversitesi
ilyas.kara@amasya.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Pınar UÇKAN
Amasya Üniversitesi
pinar.uçkan16@gmail.com

ÖZET

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2024 Tarih Dersi Öğretim programının geliştirilmesinde tarih konuları tematik yaklaşım ile ele alınmıştır. Bu kapsamda yeni programa çeşitli temalar ve bu temaları simgeleyen içerikler eklenmiştir. Öğretim programları, toplumun ihtiyaçları ve inşa edilmek istenen nesillerden beklenen nitelikler doğrultusunda yeniden düzenlenir. Hedefler doğrultusunda öğretim programlarına eklenen içerikler yeni kavramlar, olgular ve olaylarla temsil edilir. Bu araştırmanın amacı, 2024 Tarih Dersi Öğretim programının temel yaklaşımı ve amaçları ile programda yer alan kavram, olgu, olay ve şahıslar arasındaki bağlantının nasıl sağlandığını ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda programın yeni yaklaşımıyla bağlantılı içerikler belirlenmiş ve kategorilenmiştir. Tarih dersi programındaki amaçlar ve içerik arasındaki bağlantıyı izah etmek araştırmanın önemini oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tercih edilmiş ve verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Tarih dersi yeni öğretim programının temel perspektifi ve içeriği ile ilgili bağlantılar kategorilere ayrılarak incelenmiştir. 2024 Tarih Dersi Öğretim programının öğrenme-öğretme süreçleri dikkate alınarak; “güncel, teknolojik ve bilimsel gelişmeler, milli ve manevi değerler, örnek olay ve tarihi şahsiyetler” olmak üzere üç ayrı temada yer alan yeni içeriklerin programın temel amaçlarıyla ilişkisi ortaya çıkarılmıştır. Elde edilen bulgulara dayanarak Tarih dersi öğretim programında yer alan yeni içeriklerin, programın genel yaklaşımı ve çatısını oluşturan değerlerle olan ilişkisine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, program, tema, kavram

EXAMINING THE CONNECTION OF THE BASIC APPROACH AND OBJECTIVES OF THE 2024 HISTORY COURSE TEACHING PROGRAM AND THE CONTENT THEMES

Assoc. Dr. İlyas KARA

Amasya University

ilyas.kara@amasya.edu.tr

Graduate Student Pınar UÇKAN

Amasya University

pinar.uçkan16@gmail.com

ABSTRACT

History issues were handled with a thematic approach in the development of the 2024 History Course Curriculum by the Ministry of National Education. In this context, various themes and content symbolizing these themes have been added to the new program. Curriculums are rearranged in line with the needs of the society. Content added to the curriculum in line with the goals is represented by new concepts. The purpose of this research is to reveal how the connection between the basic approach and objectives of the 2024 History Course Curriculum and the concepts, facts, events and individuals in the program is achieved. For this purpose, content related to the new approach of the program has been identified and categorized. Document review was preferred in the research and content analysis was used to analyze the data. Connections regarding the perspective and content of the New History course curriculum were examined by dividing into categories. The new contents of the 2024 History Lesson were evaluated under three different themes: "current, technological and scientific developments, national and moral values, case studies and historical figures". Based on the findings, suggestions are presented regarding the relationship of the contents of the History course curriculum with the values that form the general approach and framework of the program.

Key Words: History education, program, theme, concept

7. SINIF SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMLARINDAKİ TARİH KONULU ÖĞRENME ALANLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN ANALİZİ

Arş. Gör. Nursima KARA
Atatürk Üniversitesi
karanursima@atauni.edu.tr

Dr. Öğrt. Üyesi Sinan AKDAĞ
Atatürk Üniversitesi
sinan.akdag@atauni.edu.tr

Dr. Öğrt. Üyesi Hakan ÖRTEN
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
ortenhakan@gmail.com

Doç. Dr. Selçuk İLGAZ
Atatürk Üniversitesi
ilgaz@atauni.edu.tr

ÖZET

Okullarda eğitim sürecinin devamını sağlayan öğretim programları önemli bir yol gösterici unsurdur. Günümüz şartları dikkate alınırca öğretim programlarının geliştirilmesi ve yenilenmesi beklenmektedir. Buradan hareketle hiçbir öğretim programının sabit kalamayacağı söylenebileceği gibi, bu değişimin yaşandığı derslerden birini de Sosyal Bilgiler oluşturmaktadır. Bu araştırmada 7. sınıf 2005, 2018 ve 2024 yılı sosyal bilgiler öğretim programlarının tarih konulu öğrenme alanlarının değer, beceri, öğrenme alanı ve kazanım bakımından gösterdiği değişkenliklerin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından olan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri kaynağı olarak 7. sınıf 2005, 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları kullanılmıştır. Bu noktada programların tarih ile ilişkili olan yönleri değerlendirilmiştir. Tespit edilen veriler karşılaştırma tablolarına yerleştirilmiştir. Araştırmada 2024 sosyal bilgiler öğretim programının; öğrenme alanı kavramı, süreç bileşenleri, değer ve özellikle beceriler kapsamında yenilikler sunduğu sonucuna varılmakla beraber ders yükünün hafifletilmesi bağlamında da diğer programlardan farklılık gösterdiği görülmektedir. Yapılan bu yeniliklerin somutlaştırılması için programın her yönüyle lisans derslerine entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, öğretim programı, tarih, öğrenme alanı

ANALYSIS OF HISTORY-THEMED LEARNING AREAS IN 7TH GRADE SOCIAL STUDENTS EDUCATION PROGRAMS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Res. Asst. Nursima KARA

Atatürk Üniversitesi

karanursima@atauni.edu.tr

Asst. Prof. Dr. Sinan AKDAĞ

Atatürk Üniversitesi

sinan.akdag@atauni.edu.tr

Asst. Prof. Dr. Hakan ÖRTEN

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

ortenhakan@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Selçuk İLGAZ

Atatürk Üniversitesi

ilgaz@atauni.edu.tr

ABSTRACT

Curriculum that ensures the continuation of the education process in schools is an important guiding element. Considering today's conditions, it is expected that curricula will be developed and renewed. Based on this, it can be said that no curriculum can remain constant, and Social Studies is one of the courses where this change is experienced. In this research, it was aimed to examine the variations in the history-themed learning areas of the 7th grade social studies curriculum of 2005, 2018 and 2024 in terms of values, skills, learning areas and achievements. The document analysis method, which is one of the qualitative research approaches, was used in the study. 7th grade 2005, 2018 and 2024 Social Studies Course Curriculums were used as the data source in the research. At this point, aspects of the programs related to history were evaluated. The detected data were placed in comparison tables. In the research, the 2024 social studies curriculum; Although it is concluded that it offers innovations in the concept of learning space, process components, values and especially skills, it is also seen that it differs from other programs in the context of lightening the course load. In order to concretize these innovations, it is recommended that the program be integrated into undergraduate courses in every aspect.

Keywords: Social studies, curriculum, history, learning area

8. SINIF İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERS KİTABINDA MİLLİYETÇİ UNSURLAR

Prof. Dr. Yaşar KOP
Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi
yasarkop@gmail.com

Yüksek Lisans Öğrencisi Sefa SANCARBARLAZ
Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
sefasancarbarlaz@gmail.com

ÖZET

Milliyetçilik kavramı, 18. yüzyılda Fransız Devrimi ile ortaya çıkan ve 19. yüzyılda ulus-devletlerin oluşumunda etkili olan bir ideolojidir. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde bu fikir, aydınlar arasında yaygınlaşmış ve özellikle Tanzimat ile Meşrutiyet dönemlerinde Türk milliyetçiliğinin temelleri atılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla birlikte, Atatürk'ün liderliğinde, milliyetçilik devletin temel ilkelerinden biri haline gelmiştir. Bu tarihsel akış içerisinde milliyetçilik kavramı okullarda okutulan ders kitaplarında kendine önemli bir yer edinerek zaman içerisinde toplumun ihtiyaç ve algılarına göre bir dizi değişim dönüşümler yaşamıştır.

Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın onayıyla 2023 yılında 5 yıllığına (Dersdestek Yayıncılık) basılan 8. sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabında yer alan milliyetçi unsurlar ayrıntılı olarak incelenmiştir. Ders kitabı, öğrencilerin milli bilinçlerini güçlendirmeyi hedefleyen bir eğitim materyali olarak, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesini, Cumhuriyetin kuruluş sürecini ve milli kimliğin inşasını vurgulamaktadır. Kitapta yer alan metinler ve görseller, Milli Mücadele dönemi, Kurtuluş Savaşı, Lozan Antlaşması ve Cumhuriyet'in ilanı gibi tarihsel olaylar üzerinden milliyetçilik anlayışını detaylandırmaktadır. Bu bölümlerde, vatanseverlik, bağımsızlık, egemenlik, birlik ve beraberlik kavramlarına özel bir vurgu yapılmakta; bu değerlerin Türk gençliğine aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca, Atatürk'ün milliyetçilik ilkesinin, Türk toplumunun modernleşme sürecindeki önemi de kitapta işlenmektedir. Sonuç olarak, 8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabı, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel değerlerini öğrencilere aktarmada ve milli kimliklerinin pekiştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, milliyetçilik, tarih eğitimi, ders kitabı, Milli Mücadele

NATIONALIST ELEMENTS IN THE 8TH GRADE REVOLUTION HISTORY AND KEMALISM TEXTBOOK

Prof. Dr. Yaşar KOP

Kafkas University Faculty of Education
yasarkop@gmail.com

Master's Student Sefa SANCARBARLAZ

Kafkas University Institute of Social Sciences
sefasancarbarlaz@gmail.com

ABSTRACT

The concept of nationalism emerged in the 18th century with the French Revolution and became an influential ideology in the formation of nation-states during the 19th century. In the late Ottoman Empire, this idea spread among intellectuals, and particularly during the Tanzimat and Constitutional periods, the foundations of Turkish nationalism were laid. With the establishment of the Republic of Turkey, under the leadership of Atatürk, nationalism became one of the fundamental principles of the state. Throughout this historical trajectory, the concept of nationalism gained a significant place in school textbooks, evolving over time to meet the needs and perceptions of society.

In this study, nationalist elements in the 8th grade Revolution History and Kemalism textbook, published by Dersdestek Yayıncılık in 2023 with the approval of the Ministry of National Education's Board of Education and Discipline, were examined in detail. The textbook, as an educational material aimed at strengthening students' national consciousness, emphasizes the struggle for independence of the Turkish nation, the process of the Republic's foundation, and the construction of national identity. The texts and visuals in the book elaborate on the understanding of nationalism through historical events such as the National Struggle period, the War of Independence, the Treaty of Lausanne, and the proclamation of the Republic. In these sections, special emphasis is placed on the concepts of patriotism, independence, sovereignty, unity, and solidarity, with the aim of instilling these values in Turkish youth. Additionally, the book addresses the importance of Atatürk's principle of nationalism in the modernization process of Turkish society. In conclusion, the 8th-grade Revolution History and Kemalism textbook plays a significant role in conveying the fundamental values of the Republic of Turkey to students and reinforcing their national identity.

Key Words: History of Revolution and Kemalism, nationalism, history education, textbook, war of independence

ORTA ÇAĞ ERMENİ TARİH YAZICILIĞININ İKİ ÖNEMLİ TEMSİLCİSİ: MUSA HORNASI VE SİMPAT ISPARABET ÖRNEĞİ

Muhammed NAR

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı Yüksek
Lisans Öğrencisi,
19muhammednar005@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet Suat BAL

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Tarih Bölümü,
suatbal@hotmail.com

ÖZET

Tarih, insanoğlunun geçmişi ve bugünü hakkında tanık olduğu ve haber aldığı olaylardan meydana getirilmiş çeşitli anlatılar bütünüdür. Bu anlatının başkahramanı tarih yazıcılarıdır. Ermeni tarih yazıcılığı her ne kadar ilk çağlardan itibaren başlamış olsa da Ermeni tarihçiliğinin babası V. yüzyılda yaşamış olan Musa Hornasi kabul edilir. Bu durumun nedeni Gregoryen kilisesinin, güdümünde şekillenen Ermeni etnik kimliğinin yüceltilmesini amaçlayan Tarih-i Ermenistan'ı kaleme almasıdır. Hornasi ile başlayan Ermeni tarih yazıcılığı Simpat İsparabet'in kronikleriyle farklı bir ivme kazanmıştır. Zira Simpat'ın hem bir asker hem de yönetici olması tarihi hadiseleri bir asker gözüyle sebep-sonuç odaklı ele almasına, dini duygulardan milli duygular üzerine yoğunlaşmasına neden olmuştur. Devrinin ana kaynağı olma vasfı taşıyan her iki eserde Ermeni tarihinin yanı sıra Kafkasya, İran, Anadolu, Türk ve Moğol tarihleri açısından da önemli bilgiler içermektedir. Bu çalışmada bahsi geçen müelliflerin kimlikleri ve eserleri arasındaki bağlantı incelenerek V. yüzyıldan XIII. yüzyıla Ermeni tarih yazıcılığının gelişimi incelenmiştir. Bu esnada öncelikle müelliflerin kaleminden çıkan eserlere müracaat edilmiş, her iki eser de etraflıca incelenmiş, sonrasında bu konuda yazılmış tetkik eserler gözden geçirilmiştir. Çalışmanın amacı bahsi geçen müellifler bağlamında Ermeni tarihçiliğinin gelişim sürecinin tespiti ve müelliflerin döneminin dini, siyasi, sosyal ve iktisadi koşullarının yanı sıra devrin hadiselerini nasıl aktardığı ve dahi nasıl anlamlandırıldığının aydınlatılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Orta Çağ, Tarih yazıcılığı, Ermeni, Ermeni tarih yazıcılığı, Ermeni kaynakları.

TWO IMPORTANT REPRESENTATIVES OF MEDIEVAL ARMENIAN HISTORIOGRAPHY: THE EXAMPLE OF MUSA HORNASI AND SIMPAT ISPARABET

Muhammed NAR

Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Institute of Social Sciences, Department of History Master's Degree Student,

19muhammednar005@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet Suat BAL

Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Department of History,

suatbal@hotmail.com

ABSTRACT

History is a set of various narratives made up of events that human beings have witnessed and heard about their past and present. The protagonists of this narrative are history writers. Although Armenian historiography began in the early ages, the father of Armenian historiography is considered to be Musa Hornasi, who lived in the Vth century. The reason for this is that he wrote History of Armenia, which aims to glorify the Armenian ethnic identity shaped under the guidance of the Gregorian Church. Armenian historiography, which started with Hornasi, gained a different momentum with the chronicles of Simbat Isparabet. The fact that Simbat was both a soldier and an administrator caused him to deal with historical events from a soldier's point of view with a cause and effect orientation and to focus on national feelings rather than religious feelings. Both works, which are the main sources of their period, contain important information in terms of Caucasian, Iranian, Anatolian, Turkish and Mongolian histories as well as Armenian history. This study analyses the development of Armenian historiography from the Vth century to the XIIIth century by examining the connection between the identities of these authors and their works. In the meantime, firstly, the works written by the authors were consulted, both works were thoroughly analysed, and then the works written on this subject were reviewed. The aim of the study is to determine the development process of Armenian historiography in the context of the aforementioned authors and to enlighten how the authors conveyed the religious, political, social and economic conditions of the period as well as the events of the period and how they made sense of them.

Keywords: History, Middle Ages, Historiography, Armenian, Armenian Historiography, Armenian Sources.

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE MİMARİ TARİHYAZIMI: PERA'DAN BEYOĞLU'NA TARİHİ YAPILAR

Lise Öğrencisi Umur BAYSAL
KYÖV Özel Anadolu Lisesi
umurbaysal@gmail.com

Lise Öğrencisi Onur BESEN
KYÖV Özel Anadolu Lisesi
Onur.Besen41@gmail.com

Lise Öğrencisi Özde ÖZÖN
KYÖV Özel Anadolu Lisesi
oziiozon14@gmail.com

Lise Öğrencisi Ayşe Melek DOĞER
KYÖV Özel Anadolu Lisesi
Dogeraysemelek@gmail.com

ÖZET

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasını takip eden süreçte Mustafa Kemal Atatürk'ün isteği doğrultusunda girilen modernleşme temalı çalışmalar tüm alanlarda yürütülmeye başlanmıştır. Bu alanlardan biri de mimari olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında mimarideki değişim ve dönüşüm Türk çağdaşlaşmasının da özeti niteliğindedir. Cumhuriyet'le birlikte çağdaşlaşma kent düzenlemelerinde de kendini göstermiş ve kentlinin yeni yaşamı birlikte deneyimleyeceği meydanlar önem kazanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti var olduğu andan itibaren hedeflediği aydınlanma çerçevesinde köktenci bir “çağdaşlaşma” projesini uygulamaya çalışmıştır.

Bu çalışmanın amacı; erken cumhuriyet dönemini kapsayan İstanbul'un Beyoğlu ilçesinin mimari yapısının çeşitli eserler üzerinden incelenmesi, mimarlarına dair bilgi edinilmesi, günümüze kadar varlığını sürdüren eserlerin tanınırlığının artırılmasıdır. Cumhuriyet Dönemi'ne geçişle birlikte Taksim Meydanı ve çevresinin “Kültür Vadisi”ne dönüştüğü görülmüştür. Artan nüfusla birlikte apartman üretiminde başlangıçta “neoklasik” bazen “neobarok” olarak adlandırılacak geleneksel tarzları sürdüren gayrimüslim mimarların ağırlığı gözlenmiştir.

Atatürk'ün kent mimarisine bakışını fark edebilmek için onun desteklediği çalışmalar özellikle ele alınmıştır. İnsanların bir arada yaşamasının, uygarlaşmasının temelini birlikte oturabilecekleri, sosyalleşebilecekleri alanlar olduğunun ayırımına varan Mustafa Kemal'in bu doğrultuda meydanlar ve parklara verdiği önem de araştırılmıştır. Kent hafızası oluşturmak, toplumun kentine olan duyarlılığını artırmak için bu yapıların daha çok bilinir olması üzerinde durulmuştur. Toplumun, yaşadığı kentin mimari hafızasına yabancı olması sorununun çözümü için yapay zekadan destek alınarak bir dijital kitapçık da oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beyoğlu, Mimari, Tarih, Kültür, Çağdaşlaşma, Kent hafızası.

ARCHITECTURE IN THE EARLY REPUBLICAN ERA: HISTORIC STRUCTURES FROM PERA TO BEYOĞLU

High School Student Umur BAYSAL
KYÖV Private Anatolian High School
umurbaysall@gmail.com

High School Student Onur BESEN
KYÖV Private Anatolian High School
Onur.Besen41@gmail.com

High School Student Özde ÖZÖN
KYÖV Private Anatolian High School
oziozon14@gmail.com

High School Student Ayşe Melek DOĞER
KYÖV Private Anatolian High School
Dogeraysemelek@gmail.com

ABSTRACT

In the period following the establishment of the Republic of Turkey, modernization-themed efforts initiated at the request of Mustafa Kemal Atatürk began to be carried out in all fields. One of these areas was architecture. The change and transformation in architecture during the early years of the Republic is also a summary of Turkish modernization. With the Republic, modernization also manifested itself in urban planning, and squares, where citizens could experience the new way of life together, gained importance. Since the founding of the Republic of Turkey, a radical "modernization" project aimed at enlightenment has been implemented.

The purpose of this study is to examine the architectural structure of the Beyoğlu district of Istanbul during the early Republican period through various works, to gain information about the architects, and to increase the recognition of the works that have survived to the present day. With the transition to the Republican Period, it was observed that Taksim Square and its surroundings were transformed into a "Cultural Valley." With the increasing population, the influence of non-Muslim architects who initially continued traditional styles that could be described as "neoclassical" or sometimes "neobaroque" in the production of apartments was observed.

To understand Atatürk's perspective on urban architecture, the works he supported were specifically addressed. Mustafa Kemal, realizing that the foundation of people living together and becoming civilized was the spaces where they could sit together and socialize, placed importance on squares and parks in this direction. The importance of making these structures more widely known to create urban memory and increase society's sensitivity to its city was emphasized. To solve the problem of the society's unfamiliarity with the architectural memory of the city they live in, a digital booklet was created with the support of artificial intelligence.

Keywords: Beyoğlu, Architecture, History, Culture, Modernization, Urban Memory.

DİJİTAL TARİH YAPMAK BİR ÖĞRETİM YÖNTEMİ OLARAK KİTLE KAYNAK

Prof. Dr. Adnan ALTUN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı
aaltun@ibu.edu.tr

ÖZET

Kitle kaynak kavramı dijital ortamda bir sorunun çözümü için bir grup kullanıcının içerik, hizmet ve ücret karşılığında veya gönüllü olarak desteğini almak ya da kişinin emeğini fark ettirmeden kullanmak olarak açıklanabilir. Dijitalin doğasının bir parçası olarak ortaya çıkan kitle kaynak uygulamaları dijital tarih çalışmaları arasında önemli bir yer tutmakta ve yaygın olarak gönüllü çalışmalarla ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada dijital tarih alanında gerçekleştirilen kitle kaynak projelerinin uygulama süreçlerinin analiz edilerek, kitle kaynak stratejilerinin tarih öğretiminde bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasına dair bir veya daha fazla çerçeve çıkarılması amaçlanmaktadır. Kitle kaynak odaklı dijital tarih projelerinde yaygın görülen proje türü gelecekte tarihi değeri olacağı düşünülen güncel gelişmelere dair deneyimlerin toplanmasına odaklanmaktadır. Güncel önemli olaylar dışında geçmişe dair kaynakların toplanmasına odaklanan kitle kaynak projeleri de bulunmaktadır. Bunların dışında dijital tarih projelerinde kitle kaynak bağlamında yazma gibi basit görevlerin yanı sıra belgelerin okunmasından, transkripsiyonuna, tercümesinden orijinallik teyidinde hatta içerik analizinden tarih yazımına kadar farklı destekler de alınabilir. Farklı amaç ve uygulama süreçlerine sahip bu projeler incelendiğinde ‘dijital tarih yapmak’ olarak nitelendirilebilecek farklı uygulama türlerine sahip yeni bir tarih öğretimi yöntemi ortaya konulabileceği ileri sürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kitle kaynak, dijital tarih, öğretim yöntemi, tarih öğretimi.

DOING DIGITAL HISTORY CROWDSOURCING AS A TEACHING METHOD

Prof. Dr. Adnan ALTUN

Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education, Department of Social Studies Education
aaltun@ibu.edu.tr

ABSTRACT

The concept of crowdsourcing can be explained as obtaining the support of a group of users in exchange for content, services and fees or voluntarily, or using the labor of a person unnoticed to solve a problem in the digital environment. Crowdsourcing practices, which have emerged as part of the nature of the digital, have an important place among digital history studies and are widely emerging through voluntary work. This study aims to analyze the implementation processes of crowdsourcing projects in the field of digital history and to draw one or more frameworks for the use of crowdsourcing strategies as a teaching method in history teaching. In crowdsourcing-oriented digital history projects, the most common project type focuses on collecting experiences about current developments that are thought to have historical value in the future. There are also crowdsourcing projects that focus on collecting sources from the past in addition to important current events. In addition to simple tasks such as writing in the context of crowdsourcing, digital history projects can also involve a range of support from reading, transcription, translation and authentication of documents to content analysis and historiography. When these projects with different purposes and application processes are examined, it is argued that a new history teaching method with different application types that can be described as 'doing digital history' can be put forward.

Keywords: Crowdsourcing, digital history, teaching method, history teaching.

TARİH DERSLERİNDE SANAL GERÇEKLIK MATERYALİ: İSFAHAN MESCİD-İ CUMA ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN TARİH ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ

Dr. Aslı GÖVERCİN
asli.govercinn@gmail.com

ÖZET

Tarihi eğitiminde gezi ve gözlem her ne kadar etkili bir yöntem olsa da ekonomik açıdan maliyetli olması, bürokratik işlemlerinin uzun sürmesi ve üst düzey sorumluluk gerekliliği bakımından sınırlılıkları mevcuttur. Bu açıdan bakıldığında sanal gerçeklik teknolojisi, gezi gözlem metodunu teknoloji ile birleştirerek bir üst seviyeye taşıdığı söylenebilir. Bu araştırmanın amacı; sanal gerçeklik materyalinin gelişim aşamalarını göstermek ve materyali kullanan öğretmenlerin görüşlerini araştırmacılara sunmaktır. Bu çalışmada İran İsfahan Mescid-i Cuma materyalinin gelişim aşamasında “tasarım ve gelişim araştırması (TGA)” ve öğretmenlerin görüşlerini belirleme aşamasında “durum çalışması” yöntemlerinden yararlanılmıştır. ADDIE (Analysis, Design, Development, Implementation, Evaluation) modeli yardımıyla materyalin gelişim aşamaları açıklayıcı bir şekilde sunulmaktadır. Materyal araştırmacı, grafiker ve program uzmanı tarafından “Unity” kullanılarak oluşturulmuştur. Materyali kullanan öğretmenler ile “Sanal Gerçeklik Materyaline Yönelik Öğretmen Görüşme Formu” eşliğinde görüşmeler yapılmıştır. Görüşme formundan elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuş ve 27 kod oluşturulmuştur. Bu kodlar kullanışlılık, etkililik ve öneriler teması altında birleştirilmiş olumlu, olumsuz yorumlar olarak gruplandırılmıştır. Tarih öğretmenleri genel olarak materyalin öğrenmeyi olumlu etkilediğini belirtirken sınıf yönetimini zorladığı yönünde olumsuz görüşleri bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, tarih öğretmeni, sanal gerçeklik, tasarım ve gelişim araştırması, ADDIE tasarım modeli

VIRTUAL REALITY MATERIAL IN HISTORY LESSONS: VIEWS OF HISTORY TEACHERS ON THE EXAMPLE OF THE ISFAHAN MESCID-I CUMA

Dr. Ashı GÖVERCİN
asli.govercinn@gmail.com

ABSTRACT

Although travel and observation are effective methods in historical education, they have limitations in terms of being economically costly, long bureaucratic procedures and the need for high-level responsibility. From this perspective, it can be said that virtual reality technology takes the travel observation method to the next level by combining it with technology. The purpose of this research is to show the development stages of the virtual reality material and to present the opinions of the teachers who use the material to the researchers. In this study, the “design and development research (DGA)” method was used in the development stage of the material of the Isfahan Mescid-i Cuma in Iran, and the “case study” method was used in determining the opinions of the teachers. The development stages of the material are presented in a descriptive manner with the help of the ADDIE (Analysis, Design, Development, Implementation, Evaluation) model. The material was created by the researcher, graphic designer and program specialist using “Unity”. Interviews were conducted with the teachers using the material accompanied by the “Teacher Interview Form for Virtual Reality Material”. The data obtained from the interview form were subjected to descriptive analysis and 27 codes were created. These codes are grouped as positive and negative comments combined under the theme of usefulness, effectiveness and recommendations. While history teachers generally stated that the material had a positive effect on learning, they reported negative opinions that it made classroom management difficult.

Keywords: History education, history teacher, virtual reality, design and development research, ADDIE design model

CUMHURİYET'İN İLK YILLARINDAKİ TARİH EĞİTİMİNDE PSİKOLOJİ VE PEDAGOJİ ETKİSİ: 1924 VE 1926 MÜFREDATLARINA BİR BAKIŞ

Faruk EKEN

Tarih Öğretmeni Denizli Merkezefendi Ülker Yörükoğlu Bilim ve Sanat Merkezi,
farukeken@gmail.com

Mehmet AKÇAÖZ

Tarih Öğretmeni
mehmet.akcaoz@outlook.com

ÖZET

Bu çalışma, psikoloji ve pedagoji disiplinlerinin Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk eğitim programları olan 1924 ve 1926 İlk Mektep Müfredat Programları ile 1926 Lise Müfredat Programı üzerindeki etkisini araştırırken ve bu etkinin tarih eğitimindeki yansımalarını çalışmanın temel problemi olarak ele almaktadır. XIX. yüzyılın sonlarında ortaya çıkan ve XX. yüzyılda normatif söylem çerçevesini kuran psikoloji, insan tasavvurunu önemli ölçüde değiştirmiştir. Psikoloji bilimi uygulamalı hale geldikçe, pedagojiyle giderek daha fazla bütünleşmiş ve çocuk yetiştirme üzerine yaptığının eğitime farklı ve özgün bir bakış açısı getirmiştir. XX. yüzyılın psikoloji ve pedagoji birlikteliğine dair gelişen bu alanın önemli öncülerinden biri olan John Dewey'in yeni kurulan bir ulus-devletin eğitim programını düzenlemesi için de davet edilmesinin tarihsel arka planı büyük ölçüde bu durumun gözle görülür hale gelmesinden kaynaklanmaktadır.

Bu çalışma, John Dewey'in Türkiye'nin eğitim çerçevesi ve hedefleri üzerindeki etkisini ortaya koymayı müfredatlarda yer alan tarih eğitimine dair içerik ve programlardan hareketle ortaya koymayı ve Dewey'in yöntem ve felsefesinin kavramlarıyla ilişkilendirmeyi amaçlamaktadır.

Çalışmanın ilk aşamasında John Dewey'in özellikle tarih eğitimine dair düşüncelerini belirttiği eserler incelenmiş bunun yanında ikincil literatürde bu temaya temas eden yerli ve yabancı literatürdeki makaleler ve tezler incelenmiştir. Çalışmanın asıl veri kaynağı ise 1924 ve 1926 İlkmektepler Müfredatları ile 1926 Liselerin İkinci Devre Müfredat Programı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Psikoloji, psiko-pedagoji, işlevselcilik, pragmatizm, tarih eğitimi, tarihselcilik.

THE IMPACT OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY ON HISTORICAL INSTRUCTION IN THE INITIAL YEARS OF THE REPUBLIC: AN ANALYSIS OF THE 1924 AND 1926 CURRICULA

Faruk EKEN

History Teacher - Denizli Merkezefendi Ülker Yörüköğlü Science and Art Center
farukeken@gmail.com

Mehmet AKÇAÖZ

History Teacher
mehmet.akcaoz@outlook.com

ABSTRACT

This study is concerned with the influence of the disciplines of psychology and pedagogy on the initial educational programmes of the Republic of Turkey, namely the 1924 and 1926 Primary School Curriculum Programmes and the 1926 High School Curriculum Programme. In addition, it considers the reflections of this impact on history education, which represents the principal focus of the study. Psychology, which originated in the late nineteenth century and became a dominant force in normative discourse during the twentieth century, has profoundly influenced understanding of human beings. As the science of psychology has expanded to encompass an ever-wider range of applications, it has become increasingly integrated with pedagogy, offering a distinctive and valuable perspective on the education of children. The historical context in which John Dewey, an important pioneer in the emerging field of psychology and pedagogy in the twentieth century, was invited to organise the educational curriculum of a fledgling nation-state can be predominantly attributed to the circumstances in which this notion crystallised.

The objective of this analysis is to elucidate the impact of John Dewey's concepts on the pedagogical structure and objectives of the Turkish educational system. This will be achieved by examining the content and initiatives of historical instruction within the curricula and correlating them to the principles of Dewey's methodology and philosophy.

In the initial phase of the study, an examination was conducted of the works of John Dewey in which he articulated his perspectives on the field of history education. Additionally, an analysis was undertaken of articles and theses within the secondary literature, both domestic and foreign, that addressed this subject matter. In addition to these resources, the primary origin of information for the investigation was the 1924 and 1926 Primary Education Syllabi and the 1926 Subsequent Phase Secondary Education Curriculum Framework.

Keywords: Psychology, psycho-pedagogy, functionalism, pragmatism, history education, historicism

KÜLTÜR MİRASIMIZ MİNYATÜR SANATI SANAL MÜZE ÖRNEĞİ

Lise Öğrencisi Emre ÇAĞLI
ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Lisesi
21041246@odtugvo.k12.tr

ÖZET

Minyatür Sanatı, Orta Asya Türk kültüründe de var olan, ilk Türk İslam devletlerinden bu yana kuşaktan kuşağa aktarılan, Osmanlı'da 15. 16. ve 17. yüzyıllarda en üst seviyesine ulaşmış, döneminin tarihi, sosyal, siyasi yapısını günümüze aktaran, önemli bir kültür mirasıdır. El yazması eserlerdeki konuyu görselleştirmek için yapılan, ışık, gölge, duygu ve perspektif barındırmayan kitap resimleri olan minyatürler; toplumsal yaşantı, savaşlar, kabuller, eğlenceler, giyim-kuşam, mimari yapı, limanlar ve bilimsel çalışmalar hakkında günümüze ışık tutan, tarihin sessiz tanıkları, nakkaşların sessiz dilidir. Osmanlı dönemi minyatürlerinde özellikle tarihi konular çokça işlenmiştir. Minyatürler, gerçekçi olarak işlendikleri için de tarihi birer belge niteliği kazanmıştır. Bu proje ile kültürel mirasımız minyatür sanatının; geleneksel yapısından uzaklaşmadan teknolojik gelişmelerden yararlanılarak yeniden ele alınması, güncel sanat anlayışına uyarlanması, genç kuşaklara tanıtılarak yaygınlaştırılması ve unutulmasını önlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla; İstanbul, Eskişehir, Ankara, Konya ve Budapeşte'de saha çalışmaları yapılarak 9 kaynak kişi ile görüşülmüş ve literatür taraması yapılmıştır. Minyatürün; yapılışı, kullanılan figürler anlamları, tarihçesi, etimolojisi, sosyo-kültürel yapısı, ekonomik boyutu, günümüzdeki yeri araştırılarak, sürdürülebilirliği üzerine önerilerde bulunulmuştur. Bu sanatın yaygınlaştırılması için kullanılması gereklidir. Bu amaçla proje kapsamında, coğrafi sınırlamalara bağlı kalmaksızın minyatüre erişimin sağlanabilmesi amacıyla "Artstep" uygulaması üzerinden Minyatür Sanal Müzesi hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Minyatür, Osmanlı, tarihi belge, kültür mirası, sanal müze.

OUR KULTURAL HERITAGE: MINIATURE ART AS AN EXAMPLE OF A VIRTUAL MUSEUM

High School Student Emre ÇAĞLI
ODTU GV Schools
21041246@odtugvo.k12.tr

ABSTRACT

The art of miniature, which is also present in the Central Asian Turkic culture, has been passed down from generation to generation since the early Turkish Islamic states and reached its peak in the 15th, 16th, and 17th centuries in the Ottoman Empire. It is an important cultural heritage that reflects the historical, social, and political structure of its time to the present day. Miniatures are book illustrations that visualize the subject matter in handwritten works. They do not include light, shadow, emotion or perspective; they are silent witnesses of history and a silent language of artists (nakkaş) shedding light on societal life, wars, customs, entertainments, attire fashion trends architecture structures ports and scientific studies. Especially historical subjects were frequently depicted in Ottoman miniatures. Due to their realistic representation minatures have gained importance as historical documents. This project aims at re-examining our cultural heritage of miniature art by utilizing technological advancements without deviating from its traditional structure adapting it to contemporary art concepts introducing it to younger generations for widespread dissemination thus preventing it from being forgotten. For this purpose; fieldwork was conducted in Istanbul Eskişehir Ankara Konya and Budapest meeting with 9 primary sources and conducting literature review. The construction usage symbolism history etymology socio-cultural structure economic aspect current status have been researched recommendations made for sustainability. It is essential for this art form to be promoted widely thus within this project a Virtual Miniature Museum has been prepared through "Artstep" application allowing access to miniatures regardless of geographical limitations.

Key Words: Miniature, Ottoman, historical document, cultural heritage, virtual museum.

CİLAVUZ KÖY ENSTİTÜSÜNÜN EĞİTİM ÖĞRETİM FAALİYETLERİ

Doktora Öğrencisi Alperen Görkem SANCAR

Atatürk Üniversitesi,
alperengorkemsancar@gmail.com

Prof. Dr. Fahri KILIÇ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,
kilic_f@ibu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Cilavuz Köy Enstitüsü'nün eğitim öğretim faaliyetleri ele alınacaktır. Bu araştırmanın amacı Kars'ın Susuz ilçesinde kurulan Cilavuz Köy Enstitüsünün kuruluş süreci, okulun fiziki şartlarının oluşturulması ve yürüttüğü örnek projelerin irdelenecek olmasıdır. Cilavuz Köy Enstitüsü birçok öğrenci yetiştirmiş, bölgenin iklim yapısına uyumlu tarım ve hayvancılığının gelişmesine katkıda bulunmuş, kendi elektriğini üretmiş örnek bir eğitim kurumudur. Köy Enstitüleri arasında öncü rolü bulunan okulun tarihsel sürecinin incelenmesi çalışmamızın temel problemini oluşturmaktadır. Kars'ın Susuz ilçesinde ilk önce Eğitimci Kursu olarak faaliyet veren okul 1940 yılında Cilavuz Köy Enstitüsü olarak faaliyete başlamıştır. Okulun kurucu müdürü Halit Ağanoğlu öncelikle okulun üzerine kurulduğu eski binaların tamir edilmesi işe başlamış, ardından da Cilavuz Köy Enstitüsü öğrencileri ile birlikte okul ve çevresi için önemli projeler gerçekleştirmiştir. Bu projelerden biri okulun sahip olduğu kurak arazilerin sulanması için açılan kanal olmuştur. Bu kanal insanüstü bir gayretle kısa sürede bitirilmiş, okulun toprakları suya kavuşturulmuştur. Okulda tarım ve hayvancılık ilgili uygulamalı eğitim faaliyetleri yoğunlukla yürütülürken bölgenin ihtiyacını karşılamak için Susuz Çayı'nın suyundan faydalanılarak bir Hidroelektrik Santrali kurulmuştur. Sayısız öğrenciye mesleki eğitimin verildiği okul, Köy Enstitüleri kapatılması ile birlikte eğitim-öğretim faaliyetleri sona ermiştir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine başvurulmuştur. Elde edilen verilerin derinlemesine analiz edilerek günümüzle ilişkilendirilerek öneriler sunulmuştur. Araştırmada alan yazını ile ilgili çalışmaların yanı sıra arşiv kaynakları süreli yayınlar ve anılardan yararlanılmıştır.

ANAHTAR KELİMELELER: Cumhuriyet dönemi, eğitimci kursu, Cilavuz Köy Enstitüsü

THE EDUCATIONAL ACTIVITIES OF CİLAVUZ VILLAGE INSTITUTE

PhD Student Alperen Görkem Sancar
Atatürk University,
alperengorkemsancar@gmail.com

Professor Doctor Fahri Kılıç
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,
kilic_f@ibu.edu.tr

ABSTRACT

This study focuses on the educational activities of Cilavuz Village Institute, located in the Susuz district of Kars. The research aims to explore the establishment process of the institute, its physical conditions, and the exemplary projects it implemented. The Cilavuz Village Institute has played a significant role in training numerous students and enhancing local agriculture and animal husbandry adapted to the region's climate, even producing its own electricity. The historical analysis of this pioneering institution among Village Institutes constitutes the core of the study. Originally functioning as a Teacher Training Course, it officially began operations as Cilavuz Village Institute in 1940, led by its founding director Halit Ağanoğlu. He focused on renovating old buildings and executing significant projects with students, such as constructing a canal for irrigating arid lands, which was completed rapidly with remarkable effort. The institute also established a hydroelectric power station utilizing the Susuz River's water to meet regional needs. Despite providing vocational education to countless students, the institute's activities ceased with the closure of Village Institutes. The study employs qualitative research methods, particularly document analysis, to deeply analyze the gathered data and relate it to contemporary contexts, offering recommendations. The research incorporates literature reviews, archival sources, periodicals, and personal accounts to provide a comprehensive understanding of the institute's impact.

KEY WORDS: Instructor Courses, Cilavuz Village Institute

CUMHURİYET’İN 100. YILINDA KÖY ENSTİTÜLERİ ANI VE KÜLTÜR EVİ’NİN AÇILIŞI VE SERGİLENEN EŞYALARIN LİSTESİ

Dr. Melis AKAY ŞAHİN
Bağımsız Araştırmacı
mell.1925@hotmail.com

ÖZET

Köy enstitüleri, 1940-1954 yılları arasında varlığını sürdüren ve Türkiye’ye özgü olan eğitim kurumlarıdır. Bu eğitim kurumları, köylerin kalkınması ve eğitim seferberliğinin sağlanması amacıyla kurulmuştur. Burada öğretmenlerin yanı sıra akademisyen, bakan, müzisyen, ressam, sağlık çalışanı, şair, yazar gibi pek çok meslek erbabı yetişmiştir. Köy enstitülerinin anısını yaşatmak ve araştırmacıların köy enstitüleri ile ilgili bilgilere ulaşabilmesini sağlamak için Köy Enstitüleri Anı ve Kültür Evi açılmıştır. Bu çalışma, Köy Enstitüleri Anı ve Kültür Evi’nin açılışı ve sergilenen eşyalar hakkında bilgi vermek amacıyla yapılmıştır. Köy Enstitüleri Anı ve Kültür Evi adı ile kurulan müze, İzmir ilinin Konak ilçesine bağlı Tan mahallesinde yer almaktadır. Müzenin açılışı, Cumhuriyet’in 100. yılında, 28 Ekim 2023 tarihinde gerçekleşmiştir. Müzede sergilenen eşyalardan bazıları; köy enstitülü öğrencilere ait olan fotoğraflar, diplomalar, günlükler, ders notları, ders araç ve gereçleridir. Ayrıca müzede köy enstitüleri ile ilgili çok sayıda kitabın olduğu bir kütüphane ve dijital sözlü tarih odası bulunmaktadır. Bu nedenle müzenin eğitim tarihine önemli katkıları olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Köy Enstitüleri Anı ve Kültür Evi, köy enstitüleri, köy enstitülerine ait eşyalar.

OPENING OF THE VILLAGE INSTITUTES HOUSE OF MEMORY AND CULTURE AND LIST OF EXHIBITED ITEMS ON THE 100TH ANNIVERSARY OF THE REPUBLIC

Dr. Melis AKAY ŞAHİN
Independent Researcher
mell.1925@hotmail.com

ABSTRACT

The village institutes are educational institutions unique to Türkiye that existed between 1940 and 1954. These educational institutions were established for the development of villages and educational mobilization. In addition to teachers, many profession experts such as academics, ministers, musicians, painters, health workers, poets and writers were trained in the institutes. The Village Institutes House of Memory and Culture was opened to keep the village institutes alive and to enable researchers to access information about the village institutes. This study aims to provide information about the opening of the Village Institutes House of Memory and Culture and the exhibited items. Established under the name of Village Institutes House of Memory and Culture, the museum is located in the Tan neighborhood of Konak district of İzmir province. The museum was opened on October 28, 2023, on the 100th anniversary of the Republic. Some of the items exhibited in the museum are can be explained as follows; photographs, diplomas, diaries, lecture notes, teaching tools and equipment belonging to students of the village institute. The museum also has a digital oral history room and a library containing many books about village institutes. Therefore, it is thought that the museum will make important contributions to the history of education.

Keywords: Village Institutes House of Memory and Culture, village institutes, items belonging to village institutes.

KÖY ENSTİTÜSÜ MEZUNU İKİ ÖĞRETMENİN ANILARI ÜZERİNE SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI

Dr. Melis AKAY ŞAHİN
Bağımsız Araştırmacı
mell.1925@hotmail.com

ÖZET

Tarih yazımında önemli yöntemlerden biri kabul edilen sözlü tarih çalışmaları, kişilerin yaşam öykülerini, yaşadıkları dönemleri veya olayları hatırladıkları ölçüde günümüze taşımaya katkıda bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, köy enstitüsü mezunu Dudu ve Himmet Çil çiftinin köy enstitülerine dair anılarını günümüze taşımaktır. Bu nedenle 1 Mart 2022 tarihinde köy enstitüsü mezunu iki öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak veriler toplanmış ve analiz edilmiştir. Analiz bulgularına göre; öğretmenler, köy enstitülerinden önceki yaşamları, köy enstitülerine gidiş hikâyeleri, köy enstitülerindeki gündelik hayatları, köy enstitülerinde aldığı eğitimler, köy enstitülerinden sonraki öğretmenlik hayatları konusunda bilgiler vermiştir. Her iki öğretmende 1927 yılında Denizli'nin Çal ilçesine bağlı Denizler köyünde doğmuştur. Dudu Uygun Çil, 1944 İzmir-Kızılcıllu Köy Enstitüsü mezunu ve yirmi beş yıl öğretmenlik yapmıştır. Himmet Çil ise 1945 Isparta-Gönen Köy Enstitüsü mezunu ve otuz yıl öğretmenlik görevinde bulunmuştur. Bu çalışmanın köy enstitülerinden mezun olan öğretmenlerin anılarının günümüze taşınması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca çalışma, köy enstitüleri hakkında bilgiler vermesi açısından değerlidir.

Anahtar Kelimeler: Köy enstitüleri, sözlü tarih, Türk eğitim tarihi.

ORAL HISTORY STUDY ON THE MEMORIES OF TWO TEACHERS GRADUATED FROM THE VILLAGE INSTITUTE

Dr. Melis AKAY ŞAHİN
Independent Researcher
mell.1925@hotmail.com

ABSTRACT

Oral history studies, which are accepted as one of the important methods in historiography, contribute to bringing people's life stories, periods or events to the present day to the extent that they remember them. The aim of this study is to bring the memories of Dudu and Himmet Çil, graduates of the village institute, about the village institutes to the present day. Therefore, data were collected and analyzed through semi-structured interview with two teachers on March 1, 2022. Some analysis findings of this research are as follows: The teachers gave information about their lives before the village institutes, their stories of going to village institutes, their daily lives in the village institutes, the trainings they received in the village institutes and their teaching lives after the village institutes. Both teachers were born in 1927 in Denizler village in Çal district of Denizli province. Dudu Uygun Çil graduated from İzmir-Kızılçullu Village Institute in 1944 and worked as a teacher for twenty-five years. Himmet Çil graduated from Isparta-Gönen Village Institute in 1945 and worked as a teacher for thirty years. This study is thought to be important in terms of carrying the memories of teachers who graduated from village institutes to the present day. Moreover, the study is valuable in terms of providing information about the village institutes.

Keywords: Village institutes, oral history, history of Turkish education.

MODERNLEŞME VE KÜLTÜR KURUMU OLAN HALKEVLERİNİN TARİH EĞİTİMİNE KATKILARI (1932-1950)

Muhsin Ertürk BUDAK
Kafkas Üniversitesi
erturk.budak@gmail.com

ÖZET

29 Ekim 1923 tarihinde ilan edilen yeni rejimle birlikte Türkiye’de önemli toplumsal ve kültürel değişimler başlamıştır. Kurumsal anlamda yenilenmeye yolunu tercih Türkiye’de Türk Ocakları’nın kapatılması üzerine 19 Şubat 1932’de ülkenin farklı noktalarında 14 noktada Halkevleri açılmıştır. Halkevleri toplumsal bir kalkınma sağlamak amacıyla da bünyesinde farklı şubelere yer vermiştir. Bunlar; Dil – Edebiyat, Güzel Sanatlar, Temsil, Spor, Sosyal Yardım, Halk Dershaneleri ve Kursları, Kütüphane, Köycülük, Tarih ve Müzeciliktir olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bahsi geçen şubeler arasından kuşkusuz Dil- Edebiyat ve Tarih ve Müzecilik şubelerinde tarih üzerine verilen eğitimler eşsiz bir yere sahip olmuştur. Özellikle gelişen süreç içerisinde mahalli olarak örgütlenen halkevlerinde bulunduğu ilin ya da ilçenin yerel tarihine ve müze çalışmalarına da büyük yer vermiştir. Yıllar içerisinde yapılan bu eğitimler kapsamında; Türk tarihinde yer etmiş önemli büyükleri anılmış, edebi yarışmalara düzenlenmiş, Türk tarihi için önemli sayılan haftalar ve ulusal günler kutlanmıştır. Ayrıca konferanslar, münazara ve aile toplantıları gerçekleştirerek halk ile sıkı ilişkiler içinde bulunulmuş ve halk kültürünü incelenerek araştırmalarla insanlara sıkı bir tarih eğitimi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Halkevleri, Tarih, Eğitim, Dil, Edebiyat, Müzecilik.

CONTRIBUTIONS OF PUBLIC HOUSES, MODERNIZATION AND CULTURAL INSTITUTIONS, TO HISTORY EDUCATION (1932-1950)

Muhsin Ertürk BUDAK
Kafkas University
erturk.budak@gmail.com

ABSTRACT

With the new regime declared on October 29, 1923, significant social and cultural changes began in Turkey. In Turkey, which preferred institutional renewal, after the closure of the Turkish Hearths, Community Centers were opened in 14 different parts of the country on February 19, 1932. Community Centers also included different branches in order to provide social development. These are; Language - Literature, Fine Arts, Performance, Sports, Social Aid, Public Preparatory Schools and Courses, Library, Village Husbandry, History and Museology. Among the mentioned branches, the education given on history in the Language - Literature and History and Museology branches undoubtedly had a unique place. Especially in the developing process, the community centers, which were organized locally, also gave great importance to the local history and museum studies of the province or district where they were located. Within the scope of these educations given over the years; important figures in Turkish history were commemorated, literary competitions were organized, and weeks and national days considered important for Turkish history were celebrated. In addition, close relations were established with the public by holding conferences, debates and family meetings, and a rigorous historical education was given to the people through research into folk culture.

Keywords: Community Centers, History, Education, Language, Literature, Museum.

OYUNCAKLARIN DİLİYLE TARİH ANLATMAK

Nurcan ŞENMERDAN
Milli Eğitim Bakanlığı
Abdullah Mürşide Özünenek Anadolu Lisesi
senmerdannurcan@gmail.com

ÖZET

Müzeler insanlara, topluma faydalı olmak için; toplumu aydınlatmak ve eğitmek için kurulmuş kurumlardır. Müze ortamını sınıflara taşıyarak tarihi anlatmak, gelecek kuşaklara aktarmak ve sosyal mirasa sahip çıkmak gibi misyonları yerine getirmek adına oyuncak müzeleri sihirli yerlerdir. Tıpkı bir zaman makinesine atılabileceği gibi hepimizi hayatın taptaze ve sihirli olduğu çocukluk yıllarımıza götürürler. Oyuncak müzeleri çeşitli dönemlere ait oyuncakların sergilendiği ve ziyaretçilerin bu kültürel mirası öğrenebileceği ortamlardır. Oyuncaklar kültürel sosyal ve toplumsal değerleri ifade etmek için kullanılır. Müzeler haftasında İcom'un belirlediği bu yılki tema "Müzelerde Eğitim ve Araştırma" kavramı, herkes için eğitim, her yaşta araştırma ve daha çok insan odaklı anılar ve nesnelere biriktirmeyi ifade eder. Bu düşünceden hareketle okulumuzda butik bir oyuncak müzesi sergisi açtık. Bu çalışmayla öğrencilerin oyuncaklar aracılığı ile sanayi tarihi, kültür tarihi ve eğitim alanında değişimin izlerini görmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin sosyal, duygusal, zihinsel, bedensel gelişim ve iletişim becerilerine katkı sağlayacağı, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını geliştireceği düşünülmektedir. Çalışmanın yöntemi nitel bir veri analiz yöntemi olarak doküman incelemesi tekniği kullanıldı. 9. Sınıf öğrencilerinden 40 kişilik bir çalışma grubu oluşturularak veri toplama aracı olarak gözlem tekniği kullanıldı. Toplanan oyuncaklar gözden geçirildi. Kronolojiye dikkat edilerek sınıflandırıldı. Her bir oyuncak hakkında bilgi edinildi. Öğrenciler getirdikleri oyuncakların tarihi öyküsünü yazdılar ve müzeyi gezen ziyaretçilere anlattılar. Böylelikle öğrenciler hayal gücünün oyuncaklara uzandığı büyülü dünyalara yolculuk etmiş oldular

Anahtar Kelimeler: Oyuncak, müze, öğrenci, sınıf

TELLING HISTORY THROUGH THE LANGUAGE OF TOYS

Nurcan ŞENMERDAN
Ministry of National Education
Abdullah Mürşide Özünenek Anatolian High School
senmerdannurcan@gmail.com

ABSTRACT

Museums are institutions established to benefit people and society; to enlighten and educate society. Toy museums are magical places that carry out missions such as telling history, passing it on to future generations and protecting social heritage by bringing the museum environment to the classroom. Just like jumping into a time machine, they take us all back to our childhood years when life was fresh and magical. Toy museums are environments where toys from various periods are exhibited and visitors can learn about this cultural heritage. Toys are used to express cultural, social and community values. The theme determined by İcom for this year's Museums Week, "Education and Research in Museums", refers to education for everyone, research at all ages and the accumulation of more human-focused memories and objects. Based on this idea, we opened a boutique toy museum exhibition in our school. With this study, it is expected that students will see traces of change in industrial history, cultural history and education through toys. It is thought that it will contribute to students' social, emotional, mental, physical development and communication skills, and develop their imagination and creativity. The method of the study was a document review technique as a qualitative data analysis method. A study group of 40 students from the 9th grade was formed and observation technique was used as a data collection tool. The collected toys were reviewed. They were classified by paying attention to chronology. Information was obtained about each toy. The students wrote the historical story of the toy they brought and told it to the visitors who visited the museum. In this way, the students traveled to magical worlds where imagination extends to toys..

Keywords: Toy, museum, student, class

TARİH ÖĞRETİMİ ARACI OLARAK ANADİL EĞİTİMİ DERS KİTAPLARI: AVUSTURYA ÖRNEĞİ

Doç. Dr. İrem PAMUK
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
irem.pamuk@sbu.edu.tr

Doç. Dr. Akif PAMUK
Marmara Üniversitesi
akifpamuk@marmara.edu.tr

ÖZET

Avusturya’da yoğun bir Türkiye kökenli nüfus yaşamaktadır bu nedenle Türkçe, Almanca’dan sonra en çok konuşulan diller arasında yer almaktadır. Avusturya okullarında Türkiye kökenli öğrencilerin çok dilli ve çokkültürlü kimlik inşaları Türkçe anadil dersi ile desteklenmektedir. Böylece Avusturya okullarında dilsel ve kültürel çeşitlilik yaratılarak uyum süreçlerinin de olumlu bir şekilde gerçekleşmesi teşvik edilmektedir. Dersin başlıca amaçları arasında ana dilin pekiştirilmesi, diğer dillerin edinilmesinde temelin sağlanması ve köken ülke hakkında sosyal, kültürel, tarihsel bilgilerin aktarılması da yer almaktadır. Tarih konularını da içeren Türkçe anadil ders kitapları biz kimliği inşasında önemli bir konumdadır.

Avusturya’da Türkçe anadil derslerinde 5-8. sınıflarda okutulmak üzere Sen ve Ben ders kitabı serisi tasarlanmıştır. Bu araştırmanın amacı Sen ve Ben ders kitaplarında Türkiye kökenli öğrencilerin biz kimliklerinin inşasının ne şekilde yapılmaya çalışıldığının ortaya çıkarılmasıdır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına göre tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 5, 6, 7 ve 8. sınıf Sen ve Ben ders kitapları oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, doküman incelemeye tabi tutulmuş ve bulgular söyle analizi ile elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Sen ve Ben ders kitaplarındaki biz kimliğinin inşasındaki temel söylem Türk ve Avusturyalılık kimliğidir.

Anahtar Kelimeler: Avusturya, Türkçe anadil dersi, tarih öğretimi, sen ve ben ders kitabı, kimlik inşası

MOTHER TONGUE EDUCATION TEXTBOOKS AS A TOOL OF HISTORY TEACHING: AUSTRIA CASE

Assoc. Prof. Dr. İrem PAMUK
University of Health Sciences
irem.pamuk@sbu.edu.tr

Assoc. Prof. Dr. Akif PAMUK
Marmara University
akifpamuk@marmara.edu.tr

ABSTRACT

There is a large population of Turkish origin living in Austria, therefore Turkish is among the most spoken languages after German. In Austrian schools, the multilingual and multicultural identity construction of students of Turkish origin is supported by Turkish mother tongue courses. In this way, this creates linguistic and cultural diversity in Austrian schools. The adaptation processes are also encouraged to be realised in a positive way. The main objectives of the course include reinforcing the mother tongue, providing the basis for acquiring other languages, and conveying social, cultural and historical information about the country of origin. Turkish mother tongue education textbooks also intensively include history topics. So they are important in the construction of the identity of ‘we’ identity.

The “You and Me” textbook series has been designed to be taught in 5th-8th grades in Turkish mother tongue courses in Austria. The purpose of this research is to reveal how the ‘we’ identities of students of Turkish origin are constructed in the You and Me textbooks. The research was designed according to case study, one of the qualitative research designs. The sample of the research consists of 5th, 6th, 7th and 8th grade You and Me textbooks. The data of the research were subjected to document analysis and the findings were obtained through discourse analysis. According to the results of the research, the main discourse in the construction of the ‘we’ identity in You and Me textbooks is the Turkish and Austrian identity.

Key Words: Austria, Turkish mother tongue course, history teaching, you and me textbook, identity construction

KUTU OYUNUYLA TARİH DERSİNİ ÖĞRENİYORUZ

Lise Öğrencisi Elif BELDEK
ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Lisesi
elifbeldek1451@gmail.com

ÖZET

Günümüzde bireyselleşen ve farklılaşan eğitim modelleri kişilerin öğrenme stillerine göre tasarlanmaktadır. Klasik yöntemlerden çok öğrenci merkezli modeller daha çok tercih edilmektedir. Değişen bu modellerle birlikte yeni nesil öğrenme materyalleri de eğitimciler tarafından tasarlanmaktadır. Görseller, videolar yapay zekanın da kullanıldığı pek çok yeni materyal içinde oyunlar da kendilerine yer bulmaya başlamıştır. Proje olarak tasarlanan bu oyunda 9. Sınıf 2. Ünite konusu olan “İnsanlığın İlk Dönemleri” nin hem kolay hem de zevkli öğrenilebilmesi hedeflenmiştir. Hazırlık sürecinde önce konu belirlenerek sınırları çizilmiştir. Konuyla ilgili kavramlar seçilerek kullanılacak sorular ve cevapları hazırlanmıştır. Ardından yapay zeka kullanılarak pek çok görsel oluşturulmuştur. Tasarım gerçekleştirilirken canva gibi web araçlarından da yararlanılmıştır. Oyun tamamlandıktan sonra sınıflarda oynanarak denenmiş ve böylelikle oyunun öğrenmeye sağladığı katkı nitel yöntemle gözlemlenmiştir. Ayrıca sınıflarda yapılan bu uygulama sırasında öğrenciler arasında işbirliği ve takım ruhunun geliştiği görülmüştür. Oyuncuların kazanmak için bilgi ve becerilerini ortaya koymalarının yanında şans faktörü de eğlenmelerini sağlamıştır. Sonuç olarak bu projede, öğrenciler tarih dersinin sadece ezbere dayalı olmadığını, farklı uygulama ve oyunlarla da öğrenilebilen bilgiler içerdiğini farketmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, kutu oyunu, proje, insanlığın ilk dönemi, öğrenme materyali

LEARNING HISTORY LESSONS WITH BOARD GAME

High School Student Elif BELDEK
ODTU GV SCHOOLS
elifbeldek1451@gmail.com

ABSTRACT

In today's educational landscape, personalized and student-centered models are increasingly favored over traditional approaches, catering to individual learning styles. Educators are innovating by incorporating visuals, videos, and games into new learning materials, often utilizing artificial intelligence. For instance, a project game was developed to make learning about the "First Periods of Humanity" in the 9th Grade 2nd Unit more enjoyable. This process involved selecting key concepts, formulating questions and answers, and using AI tools like Canva to create visuals. Classroom testing of the game promoted teamwork and collaboration among students. The element of chance in the game enhanced player enjoyment, demonstrating that history can be effectively learned through interactive applications and games rather than mere memorization. This approach not only makes learning more engaging but also helps students retain information better by making the learning process fun and interactive. By integrating these innovative methods, educators are transforming the way history is taught, making it a more dynamic and enjoyable subject for students.

Keywords: History, board game, project, the first periods of humanity, learning material.

MEB 365 GÜN ÖYKÜ SERİSİNDE YER ALAN KİTAPLARDA TARİHİN YERİ

Doç. Dr. Ramazan ALABAŞ
Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi
ramazanalabas@gmail.com

Çiğdem ALABAŞ
Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Öğretmeni
cigdemalabas@gmail.com

ÖZET

Okul öncesi dönemdeki çocuklara yönelik tarih eğitiminin amaçları arasında zamanı algılama, kronolojik düşünme, değişim ve sürekliliği algılama öne çıkmaktadır. Bu çalışmada okul öncesi eğitime devam eden çocuklarla gerçekleştirilen eğitim etkinliklerinde öğretmenler tarafından kullanılan Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 365 Gün Öykü Serisindeki kitapların tarih konuları ve tarihsel düşünmenin unsurları açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma metodolojisine uygun olarak durum çalışması yaklaşımı ile yürütülen çalışmada doküman incelemesi yapılmıştır. Araştırma verileri, MEB 365 Gün Öykü Serisindeki 53 kitaptan elde edilmiş ve kitaplardaki görsel ve metinler betimsel analiz ile içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda, kitaplarda yer alan tarih konularının tarihi mekanlar, nesnelere tarihi, gündelik yaşamın tarihi ve tarihi olay temalarında yer aldığı belirlenmiştir. Kitaplarda tarihsel düşünme becerilerinin gelişimi açısından önemli olan tarihsel düşünmenin unsurları ise zaman ve kronoloji ile değişim ve süreklilik olarak ortaya çıkmıştır. Zaman ve kronoloji kategorisinde yer alan içeriklerde geçmiş ve bugünü ayırt etmede zaman ifadeleri, zamanı somutlaştırma, zaman araçları, gündelik yaşamda zaman dilimleri, zaman içinde meydana gelen döngüsel süreçler, eylemlerin ya da yaşanmış olayların basit kronolojik sıralaması yer almaktadır. Değişim ve süreklilik kategorisindeki içeriklerde daha sıklıkla kültürel miras öğelerine ilişkin konular bulunmaktadır. Bu bağlamda kitaplarda çocukların kendi kültürlerine ait yeme-içme, yöresel kıyafet, el sanatları, çocuk oyunları vb. yanında tarihi ve kültürel mekanlara yer verilmiştir. Bu kategorideki güncel olay ya da durumda değişim konusu doğa ve yiyecekler üzerinden; zaman içinde değişim ve süreklilik konusu ise nesnelere, gündelik yaşam şekli ve yaşam alanları hakkında görseller eşliğinde anlatılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, tarih öğretimi, tarih konuları

THE PLACE OF HISTORY IN THE BOOKS IN THE 365 DAY STORY SERIES PREPARED BY THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION

Assoc. Prof. Dr. Ramazan ALABAŞ

Kastamonu University Faculty of Education

ramazanalabas@gmail.com

Çiğdem ALABAŞ

Ministry of National Education, Preschool Teacher

cigdemalabas@gmail.com

ABSTRACT

Among the aims of history education for preschool children, perception of time, chronological thinking, perception of change, and continuity come to the fore. This study aims to examine the books in the 365 Days Story Series prepared by the Ministry of National Education, which are used by teachers in educational activities with preschool children, in terms of history topics and elements of historical thinking. Document analysis was conducted using a case study approach by qualitative research methodology. The research data were obtained from 53 books in the MoNE 365 Days Story Series, and the visuals and texts in the books were subjected to descriptive and content analysis. As a result of the research, it was revealed that the history topics in the books included themes of historical places, history of objects, history of daily life, and historical events. The elements of historical thinking that are important for the development of historical thinking skills in the books are time and chronology, change, and continuity. The contents in the category of time and chronology include expressions of time in distinguishing past and present, concretizing time, time tools, time periods in daily life, cyclical processes occurring in time, and simple chronological order of actions or events. The content in the category of change and continuity more frequently includes topics related to cultural heritage elements. In this context, historical and cultural places, as well as food and drink, local clothes, handicrafts, children's games, etc., belonging to children's own cultures, were included in the books. In this category, the subject of change in current events or situations is explained through nature and food, and the subject of change and continuity over time is explained with visuals about objects, daily lifestyles, and living spaces.

Keywords: Preschool, history teaching, history topics

MUSÂHABÂT-I AHLÂKIYE VE MEDENİYE DERS KİTABINDA DEĞERLER

Doç. Dr. Ramazan ALABAŞ
Kastamonu Üniversitesi
ramazanalabas@gmail.com

ÖZET

Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında izlenen eğitim politikasında vatandaşlık eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmanın amacı Cumhuriyet'in ilk yıllarında ilkokullarda vatandaşlık anlayışı inşasının yürütüldüğü derslerden birisi olan Musâhabât-ı Ahlâkiye için devre-i evveli ikinci seneye yönelik hazırlanan bir ders materyali olan 1924 tarihli "*Resimli, Yeni Musâhabât-ı Ahlâkiye ve Medeniye*" adlı eserde yer alan değerlerin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yaklaşımı kullanılmış, veriler içerik analizi yaklaşımı analiz edilip yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda eserde yer alan bilgilendirici, öyküleyici ve şiir türündeki metinlerde bireysel gelişim, toplumsal uyum ve dini inanç kategorilerinde değerlere yer verildiği tespit edilmiştir. Bu değerlerden bireysel gelişim kategorisinde yer alanlar frekans değerlerine göre sırasıyla aile birliğine önem verme, kötü davranışlardan kaçınma, çalışkan olma, kendini geliştirme, saygı, temizlik (beden ve kalp), sabır, doğruluk, yardımseverlik, vazife bilinci, sağlıklı olma, nezaket, düzenli olma, tasarruf, iyi huylu olma, az konuşma, adil olma, merhametli olma, batıl inançlardan uzak durma ve hayvan sevgisidir. Toplumsal uyum kategorisinde vatan sevgisi ve vatandaşlık sorumluluğu (vergi, kanunlara itaat ve askerlik) değerlerine daha sıklıkla yer verilmiştir. Bu kategorideki diğer değerler ise bayrak sevgisi, kültürel mirasa duyarlık ve eşitliktir. Bireysel gelişim ve toplumsal uyum kategorilerinde yer alan değerlerde bireyin kendine ve bütün insanlığa karşı olan vazifelerine vurgu yapılmıştır. Dini inanç kategorisindeki değerler ise peygamber inancı ve ibadet etmedir.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet dönemi, vatandaşlık eğitimi, ders kitapları, değerler

VALUES IN THE MUSAHABÂT-I AHLÂKİYE AND CIVILIZATION TEXTBOOK

Assoc. Prof. Dr. Ramazan ALABAŞ
Kastamonu University
ramazanalabas@gmail.com

ÖZET

Citizenship education is essential in the education policy pursued in the first years of the Republican Period. This study aims to analyze the values in the 1924 Resimli, Yeni Musâhabât-ı Ahlâkiye ve Medeniye (Illustrated, New Lectures on Morality and Civilization), which is a course material written for Musâhabât-ı Ahlâkiye (Lectures on Morality), one of the courses in which the construction of citizenship understanding was carried out in primary schools in the first years of the Republic. The document analysis approach, one of the qualitative research methods, was used in the study, and the data were analyzed and interpreted using the content analysis approach. As a result of the research, it was determined that the informative, narrative, and poetry texts in the work include values in the categories of individual development, social harmony, and religious belief. Among these values, those in the category of individual development are, according to frequency values, giving importance to family unity, avoiding destructive behaviors, being hardworking, self-development, respect, cleanliness (body and heart), patience, truthfulness, benevolence, sense of duty, being healthy, kindness, regularity, thrift, being good-natured, speaking less, being fair, being merciful, staying away from superstitions and animal love. In the category of social cohesion, the values of patriotism and civic responsibility (tax, obedience to laws, and military service) were more frequently mentioned. Other values in this category are love of the flag, sensitivity to cultural heritage, and equality. The values in the categories of individual development and social cohesion emphasized the individual's duties towards himself/herself and the whole of humanity. The values in the religious belief category are belief in the prophet and worship.

Keywords: Republican period, citizenship education, textbooks, values

MAHMUD ESAD EFENDİ’NİN “TARİH-İ TABİİ” DERS KİTABININ XIX. YÜZYIL’DA YAZILAN EMSALLERİ İLE KARŞILAŞTIRILARAK İNCELENMESİ

Doktora Öğrencisi Muhammed ERDOĞAN

Gazi Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı
erdoganmuhammed115@gmail.com

ÖZET

Bu araştırma, Seydişehrî adı ile bilinen Mahmud Esad Efendi (1856-1918) tarafından rüştiye kademesi için yazılmış “Tarih-i Tabii” ders kitabının, batılı yazarlar tarafından hazırlanmış doğa tarihi kitapları ile içerik ve yöntem bakımından karşılaştırılmasını kapsar. Araştırmanın amacı: Osmanlı döneminde yaşamış Türk bir araştırmacının hazırladığı çalışmayı, batılı araştırmacıların doğa tarihi alanında yaptığı çalışmalar ile kıyaslayıp, Türkiye’de doğa tarihi alanında yapılmış çalışmaların yeterliğini bir örnek üzerinden ortaya çıkarmaktır. Araştırmada, adı geçen eser ile karşılaştırılması için John George Wood tarafından hazırlanmış “Gençler İçin Görselleştirilmiş Doğa Tarihi” ve “Görselleştirilmiş Doğa Tarihi” kitapları, Thomas Bewick tarafından hazırlanmış “Hayvanların genel tarihi” ve Charles Darwin tarafından yazılmış “Tazı Yolculuğu” kullanılmıştır. Araştırmada adı verilen kitaplara arşivler ve internet kaynaklarında yapılan araştırmalar neticesinde ulaşılmış ve kitapların içerikleri taranarak benzer ve farklı yönleri açısından incelemeler yapılmıştır. Bu süreçte nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ve bu yönteme bağlı içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İncelemeler sonucunda: Mahmud Esad Efendi’nin ders kitabının içerik açısından çağdaşı olan çalışmalara benzer bir yapıda hazırlandığı bununla beraber Charles Darwin’in evrim teorisine yer vermediği tespit edilmiştir. Yöntem bakımından incelendiğinde, Esad Efendi’nin bilimsel bir dile sahip olduğu fakat kullandığı görsellerin özellikle Wood’un kitaplarına göre daha basit kaldığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğa tarihi, Mahmud Esad Efendi, doğa bilimcileri, eğitim tarihi, ders kitapları.

REVIEWING MAHMUD ESAD EFENDİ'S TEXTBOOK "TARİH-İ TABİİ" BY COMPARING WITH COUNTERPARTS WRITTEN IN THE 19TH CENTURY

PhD Student Muhammed Erdoğan

Gazi University, Department of Turkish and Social Sciences Education, Division of History Education
erdoganmuhammed115@gmail.com

ABSTRACT

This research, involves that the comparison of Mahmud Esad Efendi's (also known as Seydişehirli 1856-1918) "Tarih-i Tabii" textbook, written for secondary education, with Western-authored natural history books in terms of content and methodology. The aim of the research is to evaluate a study prepared by a Turkish researcher from the Ottoman period by comparing it with Western research in natural history, thereby assessing the adequacy of studies conducted in Türkiye in this field through a specific example. For comparison, the study utilizes John George Wood's "Illustrated Natural History for Young People" and "Illustrated Natural History," Thomas Bewick's "A General History of Quadrupeds," and Charles Darwin's "The Voyage of the Beagle." These books were accessed through archival and internet sources, and their contents were examined to identify similarities and differences. The research employed qualitative methods such as document analysis and content analysis techniques. The findings indicate that Mahmud Esad Efendi's textbook shares structural similarities with contemporary works in terms of content, but notably does not include Charles Darwin's theory of evolution. Methodologically, it was observed that Esad Efendi employs a scientific language but utilizes simpler visuals compared to Wood's books.

Keywords: Natural history, Mahmud Esad, naturalists, history of education, textbooks.

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN ORTAK MİRASIMIZ ÖĞRENME ALANININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Cengiz TAŞKIRAN
Muş Alparslan Üniversitesi
c.taskiran@alparslan.edu.tr

Doç. Dr. Yusuf YILDIRIM
Siirt Üniversitesi
yusufyildirimakademik@gmail.com

Arş. Gör. Alperen ÇALIŞKAN
Muş Alparslan Üniversitesi
a.caliskan@alparslan.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada, 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan ortak mirasımız öğrenme alanının incelenmesi amaçlanmıştır. Betimsel tarama deseninde nitel bir çalışma şeklinde gerçekleştirilen araştırmanın veri kaynağını 2024 yılında yayımlanan sosyal bilgiler dersi öğretim programı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen belirtke tabloları kullanılmıştır. Veriler doküman incelemesiyle elde edilirken betimsel analizle çözümlenmiştir. Yapılan analizler neticesinde becerilerin, beceriler ve disiplinler arası ilişkilerin, değerler ve eğilimlerin, anahtar kavramların, ölçme ve değerlendirme araçlarının önemli bir bölümünün sınıf düzeyine göre değişiklik gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan ortak mirasımız öğrenme alanının her sınıf düzeyinde gelişimsel şekilde sunulmaya çalışıldığı düşünülmüştür. Özellikle sosyal duygusal öğrenme becerilerinden iletişim becerisi, okuryazarlık becerilerinden bilgi, dijital ve görsel okuryazarlıkları, değerlerden vatanseverlik, disiplinler arası ilişkilerden Türkçe ve görsel sanatlar, eğilimlerden yaratıcılık, ölçme ve değerlendirme araçlarından bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi ve performans görevinin tüm sınıf düzeylerinde bulunduğu anlaşılmıştır. Ayrıca beşinci sınıf düzeyinde beceriler arası ilişkiler başlığında hiçbir becerinin sunulmadığı tespit edilmiş ve bu durum öğrenme alanı açısından bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir. Ortak mirasımız öğrenme alanının kendi içerisinde dahi çokça değişiklik göstermesinden dolayı öğretim programdaki diğer öğrenme alanlarının karşılaştırmalı tetkik edilmesi, aralarındaki benzerlik ve farklıların ortaya konulması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ortak mirasımız öğrenme alanı, sosyal bilgiler dersi, sosyal bilgiler dersi öğretim programı, tarih öğretimi.

EXAMINATION OF OUR COMMON HERITAGE LEARNING AREA IN THE SOCIAL STUDIES COURSE CURRICULUM

Assoc. Prof. Dr. Cengiz TAŞKIRAN

Muş Alparslan University

c.taskiran@alparslan.edu.tr

Doç. Dr. Yusuf YILDIRIM

Siirt University

yusufyildirimakademik@gmail.com

Res. Assist. Alperen ÇALIŞKAN

Muş Alparslan University

a.caliskan@alparslan.edu.tr

ABSTRACT

In this study, it was aimed to analyze of the our common heritage learning area in the 2024 social studies curriculum. The data source of the research, which was conducted as a qualitative study in descriptive survey design, is the social studies curriculum published in 2024. In the study, the specification tables developed by the researchers were used as data collection tools. The data were obtained through document analysis and analyzed through descriptive analysis. As a result of the analyses, it was found that a significant portion of the skills, relationships between skills and disciplines, values and dispositions, keywords, measurement and evaluation tools varied according to grade level. In this respect, it was thought that the learning area of our common heritage was tried to be presented developmentally at each grade level. In particular, communication skills from social emotional learning skills, information, digital and visual literacies from literacy skills, patriotism from values, Turkish and visual arts from interdisciplinary relations, creativity from dispositions, holistic rubrics, checklists and performance tasks from measurement and evaluation tools were found in all grade levels. In addition, it was determined that no skills were presented under the title of inter-skill relationships at the fifth grade level and this was evaluated as a deficiency in terms of the learning domain. Since the learning area of our common heritage shows a lot of variation even within itself, it may be recommended that other learning areas in the curriculum be examined comparatively and the similarities and differences between them be revealed.

Keywords: Our common heritage learning area, social studies, social studies curriculum, history teaching.

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KULLANILAN ETKİLİ TARİH ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN BELİRLENMESİ: BİR META- ANALİZİ

Prof. Dr. Handan DEVECİ
Anadolu Üniversitesi
hanil@anadolu.edu.tr

Dr. Merve DİLEK
Millî Eğitim Bakanlığı
aydilekmerve@hotmail.com

Dr. Büket ŞEREFLİ GÜNEY
Kırıkkale Üniversitesi
buket.serefli@kku.edu.tr

ÖZET

Sosyal bilgiler dersi etkili ve sorumlu vatandaş yetiştirme amacıyla okulların öğretim programlarında yer alan bir derstir. Disiplinler arası bir yaklaşımla bireyi yaşama hazırlamaya çalışan bu derste çeşitli sosyal bilim disiplinlerinden yararlanılmaktadır. Bu sosyal bilimlerden biri de birey toplumsallaşırken kültür aktarımına aracılık eden tarihtir. Sosyal bilgilerde tarih öğretimi birey ve toplumu geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında ele alarak bireyin topluma ait hissetmesini sağlamakta, böylelikle de bireyin toplumsallaşmasını kolaylaştırmaktadır. Sosyal bilgilerde yer alan tarih konuları içinde yer alan kavramların ilkökul ve ortaokul öğrencilerine kazandırılabilmesi ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleştirilmesi için birçok öğretim yönteminden yararlanılmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı sosyal bilgiler dersinde kullanılan etkili tarih öğretim yöntemlerini araştırma sonuçlarına göre ortaya koymaktır. Araştırmada meta analizi yönteminden yararlanılmıştır. Verileri toplama aşamasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Dijital Tez arşivinde yer alan 2005 yılı sonrası 21 lisansüstü tez incelenmiştir. Veri analizi aşamasında içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, tarih öğretimi, meta-analiz

DETERMINATION OF EFFECTIVE HISTORY TEACHING METHODS USED IN SOCIAL STUDIES COURSE: A META-ANALYSIS STUDY

Prof. Dr. Handan DEVECİ
Anadolu University
hanil@anadolu.edu.tr

Dr. Merve Dilek
The Ministry of Education
aydilek_merve@hotmail.com

Dr. Büket ŞEREFLİ GÜNEY
Kırıkkale University
buket.serefli@kku.edu.tr

ABSTRACT

Social studies course is a course included in the curriculum of schools in order to raise effective and responsible citizens. In this course, which tries to prepare the individual for life with an interdisciplinary approach, various social studies disciplines are utilized. One of these social studies is history, which mediates the transfer of culture while socializing the individual. History teaching in social studies makes the individual feel belonging to the society by addressing the individual and society in the context of past, present and future, thus facilitating the socialization of the individual. Many teaching methods are used to teach the concepts in history topics in social studies to primary and secondary school students and to realize permanent learning. The main purpose of this research is to reveal the effective history teaching methods used in social studies course according to the research results. Meta-analysis method was utilized in the research. In the data collection phase, 21 postgraduate theses after 2005 in the National Digital Thesis archive of the Council of Higher Education were examined. Content analysis was used in the data analysis phase. Recommendations are given in line with the results obtained from the research findings.

Keywords: Social studies, teaching history, meta-analysis

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA YAPILMIŞ TARİH KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Adem DAĞAŞAN

Kafkas Üniversitesi

ademdagasan25@hotmail.com

Tuğba SÖMEN

Kafkas Üniversitesi

Meral Metin GÖKSU

Kafkas Üniversitesi

ÖZET

Araştırmanın amacı 2015-2024 yılları arasında Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında tarih konularını kapsayan tezlerinin bibliyometrik analizinin yapılarak lisansüstü araştırma eğilimlerinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış, tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tezlere Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) "Ulusal Tez Merkezi" veri tabanından taranarak ulaşılmıştır. Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılmış 477 tezden tarih konularını kapsayan 197 tez araştırmaya dâhil edilmiştir. Ulaşılan tezler; tez konusu, tez türü, yayım yılı, üniversite, kullanılan araştırma modeli, araştırma deseni, veri toplama aracı, veri analiz türü, örneklem grubu ve örneklem türü bilgilerini içeren form aracılığıyla kodlanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel analize tabii tutulmuştur. Bulgulara göre; 178 tezin yüksek lisans 19 tezin ise doktora çalışması olarak gerçekleştirildiğini, nitel araştırma yöntemlerinin ve tarama modelinin en sık kullandığı, likert tipi veri toplama araçlarının tercih edildiği, içerik analizinin en sık kullanılan analiz tekniği olarak işe koşulduğu, ortaokul öğrencilerinin özellikle 7. Sınıf öğrencilerinin daha sık araştırmalara dahil edildiği görülmüştür. Bununla birlikte tez konularının en sık "*Tarihsel Düşünme ve Kavram Geliştirme, Dijital Araçlar ve Teknoloji Kullanımı ve Kültürel Miras ve Yerel Tarih*" temalarında toplandığı, Sakarya Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinin en yüksek tez sayısına sahip olduğu, 2019 yılında ise en yüksek tez sayısına ulaşıldığı görülmektedir. Sonuç olarak, araştırma sosyal bilgiler eğitimi alanında tarih öğretiminin gelişimine katkıda bulunacak yeni araştırma alanlarını belirlemeye yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, tarih eğitimi, lisansüstü tezler, bibliyografya.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF GRADUATE THESES ON HISTORY IN THE FIELD OF SOCIAL STUDIES EDUCATION

Dr. Öğr. Ü. Adem Dağışan,
Kafkas Üniversitesi,
ademdagasan25@hotmail.com

Tuğba SÖMEN
Kafkas Üniversitesi

Meral Metin GÖKSU
Kafkas Üniversitesi

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the trends in graduate research by conducting a bibliometric analysis of theses on history topics in the field of Social Studies Education between 2015 and 2024. The study was conducted using the qualitative research method and employed a survey model. The data were obtained by scanning the database of the Council of Higher Education's (YÖK) "National Thesis Center." Out of 477 theses in the field of Social Studies Education, 197 theses focusing on history were included in the research. The theses were coded using a form that includes information such as thesis topic, thesis type, publication year, university, research model used, research design, data collection tool, data analysis type, sample group, and sample type. The data were subjected to content analysis and descriptive analysis. According to the findings, 178 theses were conducted as master's theses, while 19 were doctoral studies. Qualitative research methods and the survey model were most frequently used, Likert-type data collection tools were preferred, and content analysis was the most commonly employed analysis technique. It was also observed that middle school students, particularly 7th-grade students, were included in the research more frequently. Additionally, thesis topics were mostly clustered around the themes of "Historical Thinking and Concept Development, Use of Digital Tools and Technology, and Cultural Heritage and Local History." Sakarya University and Muğla Sıtkı Koçman University had the highest number of theses, with 2019 being the year with the highest thesis output. As a result, this research will help identify new research areas that contribute to the development of history teaching in the field of social studies education.

Keywords: Social studies education, history education, graduate theses, bibliography.

MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ KAHRAMANLARINDAN TÜLÜTABAKLARIN İNKILAP TARİHİ ÖĞRETİMİNDE KULLANIMI

Dr. İbrahim YAVUZ

Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü
iyavuz10@gmail.com

Suat ATASEVER

Çankaya Fevzi Özbey Ortaokulu
suatatasever@gmail.com

ÖZET

Türk milleti, Millî Mücadele sürecinde dönemin en büyük ve güçlü devlerine karşı eşi benzeri görülmemiş bir mücadele vermiştir. Bu mücadelenin en önemli noktalarından birisi de eşit şartlarda bir mücadele olmamasıdır. Bu süreçte başta silah ve mühimmat olmak üzere birçok konuda eksiklikler görülmektedir. Ancak bu eksiklikler Türk milletini yıldırmamış düşmana karşı elinden geleni yapmıştır. Bunun en güzel örneklerinden birisi de Balıkesir yöresinde görülen Tülütabaklardır. Millî mücadele döneminde Yunan işgali altındaki Balıkesir yöresinde ortaya çıkan Tülütabaklar koyun veya keçi postuna sarınmış, vücutlarına koç boynuzu vb. materyaller takan, hayvan leşi gibi kötü kokan materyalleri vücutlarına süren ve derisini kömür ile boyayarak geceleri Yunan askerinin bulunduğu bölgelerde gezen kahramanlardır. Tülütabaklar bu görüntüleri ile Yunan askerlerini korkutarak psikolojik savaş noktasında Türk tarafına ciddi üstünlük kazandırmışlardır.

Bu kapsamda araştırmada, ilköğretim 8. sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Millî Mücadele konusu işlenirken Tülütabaklar ile ilgili hazırlanan etkinliğin öğrencilerin konuları öğrenme düzeylerini ve derse karşı tutumlarını yükseltip yükseltmediğini incelemek ve betimlemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, deney grubuna Tülütabaklar ile ilgili etkinlikler uygulanacak, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim teknikleri kullanılacaktır. Betimlemeli ve deneysel niteliği olan bu çalışmada T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde etkinlik temelli uygulamalar yapılmaya çalışılarak ve deney grubu ile kontrol grubunun öğrenim düzeyleri ve tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?" sorusuna yanıt aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tülütabaklar, Millî Mücadele, İnkılâp Tarihi Öğretimi

THE USE OF TÛLÛTABAK, ONE OF THE HEROES OF THE NATIONAL STRUGGLE PERIOD, IN THE TEACHING OF REVOLUTION HISTORY

Dr. İbrahim YAVUZ

Ministry of National Education, General Directorate of Measurement, Evaluation and Examination Services

iyavuz10@gmail.com

Suat ATASEVER

Cankaya Fevzi Ozbey Secondary School

suatatasever@gmail.com

ABSTRACT

The Turkish nation fought an unprecedented struggle against the greatest and most powerful giants of the period during the National Struggle. One of the most important points of this struggle was that it was not a struggle on equal terms. During this process, there were deficiencies in many areas, especially weapons and ammunition. However, these deficiencies did not discourage the Turkish nation, and they did their best against the enemy. One of the best examples of this is the TÛlÛtabaks seen in the Balıkesir region. The TÛlÛtabaks, who emerged in the Balıkesir region under Greek occupation during the National Struggle, were heroes who wrapped themselves in sheep or goat skin, wore ram horns, etc. on their bodies, applied foul-smelling materials such as animal carcasses, painted their skin with coal and walked around the areas where Greek soldiers were at night. With these images, the TÛlÛtabaks frightened the Greek soldiers and gave the Turkish side a serious advantage in terms of psychological warfare.

In this context, the research was conducted on 8th grade primary school. It is aimed to examine and describe whether the activity prepared regarding TÛlÛtabaklar increases the students' learning levels and attitudes towards the lesson while the subject of National Struggle is being covered in the History of Revolution and Atatürkism course. In line with this purpose, activities regarding TÛlÛtabaklar will be applied to the experimental group, while traditional teaching techniques will be used in the control group. In this descriptive and experimental study, activity-based applications will be tried to be applied in the History of Revolution and Atatürkism course of the Republic of Turkey and the question "Is there a significant difference between the learning levels and attitudes of the experimental group and the control group?" will be answered.

Keywords: TÛlÛtabaks, National Struggle, Revolution History Teaching

PROF. DR. SADRETTİN CELAL ANTEL'İN EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEDE ÖNCÜ ÇALIŞMALARI

Erol KÖMÜR

İSTANBUL-Beylikdüzü Halil Meryem Coşkun Bilim ve Sanat Merkezi

erolkomur@gmail.com

Doç. Dr. Neval AKÇA BERK

Çukurova Üniversitesi

nakca@cu.edu.tr

ÖZET

Eğitimde ölçme ve değerlendirme çalışmaları eğitim-öğretim hizmetlerinin en önemli bileşenleri arasında yer almaktadır. Ülkemiz üniversitelerinin bünyesinde eğitimde ölçme ve değerlendirme bilim dalı ve ana bilim dalları 1960'lı yıllardan itibaren faaliyet geçmiş, süreçte lisans düzeyi bölüm açılmış olsa da eğitim bilimleri bünyesinde yüksek lisans düzeyinde hizmet üretilerek uzman yetiştirilmiştir. 1960 öncesinde henüz ölçme ve değerlendirme hizmetlerinin kurumsal yapılanması oluşmadan önce bu alana dair yapılan öncü çalışmalar hakkında alan yazında detay araştırmalara rastlanılmamaktadır. Araştırmamızda, Cumhuriyet dönme eğitim öncüleri arasında yer alan İstanbul Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü hocalarından Prof. Dr. Celal Antel'in bu konuda yaptığı uygulama ve çalışmalarından elde edilen veriler ile 1960 öncesi eğitimde ölçme ve değerlendirme alanındaki öncü çalışmaları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır. İncelemeye konu dokümanlar T.B.M.M. Zabıt Cerideleri (T.B.M.M., n.d.), T.B.M.M. Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti dönemi hükümet programları, Maarif Vekaleti Tebliğler Mecmuası (Maarif Vekaleti, 1926, 28), Maarif Vekaleti Telif ve Tercüme Heyeti yayınları (Maarif Vekaleti, 1955), T.B.M.M. yayınları, İstanbul Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü yayınları, aynı enstitünün yayımlanmamış tezleri, Maarif Vekilliği Raporları, Prof. Dr. Sadrettin Celal Antel'in yayınlanmış kitap ve makaleleri, Antel'in Özdoğan Kütüphane ve Arşivi'ndeki kişisel evrakı, İstanbul ilkokul, ortaokul ve liselerinde uyguladığı testler; İstanbul Üniversitesi öğrenci seçme ve yerleştirme sistemi için kullandığı testler ile yaptığı resmi yazışmalar, anılan dönemde yayınlanmış eğitim mecmuaları, T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri belgelerinden oluşmaktadır. Elde edilen bulgular Antel'in Adana Darülmualimini'nde öğrencilerin gelişim düzeylerini takip için kullandığı metodun, Yüksek Muallim Mektebi'nde yaptığı uygulamaların, Pedagoji Enstitüsü hocalığı döneminde çevirdiği, ürettiği standart testler, enstitüde okuttuğu dersler, yürüttüğü tezler ve İstanbul Üniversitesi öğrenci seçme ve yerleştirme sistemini kurma-yürütme sürecindeki çalışmalarının eğitim tarihimizde öncü uygulamalar olduğu değerlendirilmektedir. Henüz materyal basım hizmetlerinin dışında ölçme ve değerlendirme hizmetlerinde teknoloji kullanılmayan (1912-1954) dönemdeki farklı test tiplerinin ve içeriklerinin kullanıldığı, birbirinden farklı soru tipleri ile oluşturulan testler ile amaçlarına uygun ölçme ve değerlendirmelerin yapıldığı elde edilen verilerin bilimsel yayınlara dönüştürülerek tecrübenin uygulayıcılar ile paylaşıldığı görülmektedir. Antel'in uygulamalarından bazıları ile kullanmış olduğu tekniklerin güncellenerek günümüzde kullanılabilir olduğu değerlendirilmektedir. Öncü niteliğindeki bu çalışmaların günışığına çıkartılması eğitim tarihimizde ölçme ve değerlendirme hizmetleri hakkında önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ölçme, değerlendirme, eğitimde ölçme ve değerlendirme, testler, Sadrettin Celal Antel

PROF. DR. SADRETTİN CELAL ANTEL'S PIONEERING STUDIES IN EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION

Erol KÖMÜR

ISTANBUL-Beylikdüzü Halil Meryem Coşkun Science and Arts Center
erolkomur@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Neval AKÇA BERK

Çukurova University
nakca@cu.edu.tr

ABSTRACT

Measurement and evaluation studies in education are among the most important components of educational services. In Türkiye, the disciplines of measurement and evaluation in education have been actively pursued within universities since the 1960s. Although undergraduate programs were opened during this time, experts were trained at the graduate level within the field of educational sciences. The literature lacks detailed studies on pioneering studies in this field before 1960, when the institutional structure of measurement and evaluation services had not yet been established. Our research aims to reveal the pioneering studies in the field of measurement and evaluation in education before 1960 with the data obtained from the applications and studies of Prof. Dr. Celal Antel, one of the pioneers of education in the Republican era and a faculty member of the Istanbul University Pedagogy Institute. In the research, document analysis technique, one of the qualitative research methods, was used. Descriptive and content analysis were used in the analysis of the obtained data. The documents analyzed include; records of the Turkish Grand National Assembly, T.B.M.M. Government and Turkish Republic period government programs, Ministry of Education Tebliğler Mecmuası (Ministry of Education, 1926, 28), Ministry of Education Copyright and Translation Committee publications (Ministry of Education, 1955), T.B.M.M. publications, Istanbul University Pedagogy Institute publications, unpublished theses of the same institute, Ministry of Education Reports, Prof. Dr. Sadrettin Celal Antel's published books and articles, Antel's personal documents in the Özdoğan Library and Archive, tests he applied in Istanbul primary, secondary and high schools; tests he used for Istanbul University student selection and placement system and his official correspondence, education journals published in the said period, and documents from the T.C. Presidency State Archives. The findings reveal that Antel's methods used to monitor students' development levels in Adana Darülmüallimini, his applications in the High Teacher's School, the standard tests he translated and produced during his time as a faculty member at the Pedagogy Institute, the courses he taught at the institute, the theses he supervised, and his work in establishing and running the Istanbul University student selection and placement system are considered pioneering practices in the history of our education. It is seen that different test types and contents were used in the period (1912-1954) when technology was not yet utilized in measurement and evaluation services other than material printing services, measurement and evaluations were made suitable for their purposes with tests created with different question types, and the obtained data were transformed into scientific publications and shared with practitioners. It is suggested that some of Antel's applications and the techniques he used could be updated and applied in today's educational context. Bringing these pioneering studies to light fills an important gap in the history of our education regarding measurement and evaluation services.

Keywords: Measurement, evaluation, measurement and evaluation in education, tests, Sadrettin Celal Antel

AMERİKALI TARİHÇİ JOHN R. MCNEILL'İN DÜNYA TARİHİ İLE ALMAN TARİHÇİ SEBASTIAN CONRAD'IN KÜRESEL TARİH ANLAYIŞLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Abdurrahman GÜLMEZ
Gazi Üniversitesi
agulmez81@gmail.com

ÖZET

Geçmişin tüm önemli ve bilinebilir olayların kaydını tutan tarih “dünya tarihi” olarak tanımlanmaktadır. Dünya tarihi çok eski zamanlara dayanan bir tarihe sahiptir. Günümüzde bu tarih birçok ülkede bir ders olarak okutulmaktadır. Genellikle dünyanın geçmişini makro bir bakış açısıyla ele alır, coğrafi bölgeleri ve medeniyetleri geniş çaplı olarak karşılaştırmalı inceler. Birçok ülkede “dünyanın geri kalanıyla” yani ülkelerin kendi tarihleri dışındaki her şeyle ilgilenir. İç içe geçmişliklere ve entegrasyona yaptığı vurgu nedeniyle kendi öncüllerinden önemli açılardan ayrılan küresel tarih ise, Batı'nın yükselişine odaklanan anlatı yerine yerelliğin tuzağına düşmeden ve diğer merkezci anlatımlara da başvurmada tarihi olayları yorumlamayı amaç edinen bir yaklaşım türüdür. Dünya tarihi ve özellikle çevre tarihiyle ilgili çalışmalarıyla bilinen John R. McNeill ile son yıllarda tarihçilerin gündeminde olan küresel tarih yaklaşımıyla ilgili çalışmalarıyla ön plana çıkan Sebastian Conrad, çalışmamızın konusunu oluşturmuştur. Çalışmamızda doküman analizi yöntemi kullanılarak John R. McNeill'in dünya tarihi ile Sebastian Conrad'ın küresel tarih anlayışlarının karşılaştırılması analizi yapılmıştır. Her iki tarihçi de tarih disiplini içinde farklı perspektiflerin bir araya gelmesine ve tarihin daha geniş bir çerçevede ele alınmasına katkıda bulunmuşlardır. Bu bağlamda McNeill ve Conrad'ın çalışmaları, tarih yazımında hem çevresel hem de küresel faktörlerin dikkate alınması gerektiği konusunda önemli bir model sunmuştur.

Anahtar Kelimeler: John R. McNeill, dünya tarihi, çevre tarihi, Sebastian Conrad, küresel tarih

COMPARISON OF AMERICAN HISTORIAN JOHN R. MCNEILL'S WORLD HISTORY AND GERMAN HISTORIAN SEBASTIAN CONRAD'S GLOBAL HISTORY CONCEPTIONS

Abdurrahman GÜLMEZ
Gazi University
agulmez81@gmail.com

ABSTRACT

The history that records all important and knowable events of the past is defined as “world history”. World history has a history dating back to very ancient times. Today, this history is taught as a course in many countries. It generally addresses the world’s past from a macro perspective, and examines geographical regions and civilizations on a large scale in a comparative manner. In many countries, it is interested in the “rest of the world”, that is, everything other than the countries’ own history. Global history, which differs from its predecessors in important ways due to its emphasis on interconnectedness and integration, is an approach that aims to interpret historical events without falling into the trap of locality and without resorting to other centrist narratives, instead of a narrative focused on the rise of the West. The subject of our study is John R. McNeill, known for his studies on world history and especially environmental history, and Sebastian Conrad, who has come to the fore with his studies on the global history approach, which has been on the agenda of historians in recent years. In our study, a comparative analysis of John R. McNeill’s world history and Sebastian Conrad’s global history understandings was conducted using the document analysis method. Both historians contributed to the coming together of different perspectives within the discipline of history and to the broader consideration of history. In this context, the studies of McNeill and Conrad provided an important model for the need to take both environmental and global factors into account in historiography.

Keywords: John R. McNeill, world history, environmental history, Sebastian Conrad, global history

CUMHURİYET DÖNEMİ BOYUNCA OSMANLI TARİHYAZIMI

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Alper CANTİMER
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
mcantimer@subu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Cumhuriyet öncesi Türk tarihinin önemli safhalarından olan Osmanlı tarihinin Cumhuriyet tarihi içinde tarihyazımı kapsamında gelişimi ve değişimini sergilemektir. Osmanlı tarihi, günümüz Türk toplumun geniş kesimleri tarafından önemsenen, bununla birlikte de resmi tarihyazımı ve anlatısı dışında farklı dünya görüşlerine göre farklı algılanan, derin anlamlar yüklenen bir tarihyazımı alanıdır. Osmanlı, sosyal, siyasî ve ekonomik kargaşa içinde 13. yüzyılda kurulmuş, ilerleyen yıllarda çok uluslu bir devlet haline gelmiş, 20. yüzyıla kadar da varlığını sürdürmüştür. Bu uzun zaman dilimi içinde Orta, Yeni ve Yakınçağlar yaşanmıştır. Bu açıdan Osmanlı'nın tek bir düzlem içinde incelenmesi ve anlatımı ile yekpare kalıp olarak görülmesi zorlaşmıştır. Bu amaç çerçevesinde yapılan incelemelerde Osmanlı tarih yazımının farklı dünya görüşleri kapsamında görünümü yansıtılacaktır.

Araştırmanın amacına uygun olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılacaktır. Yönteme uygun olarak Osmanlı tarihyazımı Cumhuriyet dönemi boyunca kesitsel olarak incelenecek, araştırmacının literatür desteği ile belirlediği alt başlıklar kapsamında sunulacaktır. Bu altbaşlıklar ise, Türk Tarih Tezi, Hümanistik Anlayışla Birlikte Gelişen Anadoluculuk, İslamcı Tarihyazımı, Türkçü, Türk-İslamcı Tarihyazımı, Sosyalist-Marksist Tarihyazımı ve ATÜT'tür. Yapılan incelemenin sonucunda Osmanlı tarihyazımının farklı dünya görüşleri kapsamında Osmanlı'ya ilişkin değerlendirmelerinin değiştiği ve kendi düşünce köklerini geçmişe atıfla detaylandırıldığı bir tarihyazımı alanı olduğu, özgücü yaklaşıma karşın evrensel tezler çerçevesinde Türk tarihinin bu önemli döneminin anlamlandırma çabasının var olduğu göze çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarihyazımı, Cumhuriyet Dönemi, Osmanlı Tarihi, Farklı Dünya Görüşleri

OTTOMAN HISTORIOGRAPHY DURING THE REPUBLICAN ERA

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Alper CANTİMER

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

mcantimer@subu.edu.tr

ABSTRACT

The aim of this research is to demonstrate the development and change of Ottoman history, which is one of the important phases of pre-Republican Turkish history, within the scope of historiography within the Republican history. Ottoman history is an area of historiography that is considered important by large segments of today's Turkish society, yet it is perceived differently according to different worldviews and attributed deep meanings outside the official historiography and narrative. The Ottomans was founded in the 13th century amid social, political and economic turmoil, became a multinational state in the following years, and continued its existence until the 20th century. During this long period of time, the Middle, New and Modern Ages were experienced. In this respect, it has become difficult to analyse and narrate the Ottomans in a single plane and to see it as a monolithic mould. In the analyses conducted within the framework of this purpose, the view of Ottoman historiography within the scope of different world views will be reflected.

In accordance with the purpose of the research, document analysis, one of the qualitative research methods, will be used. In accordance with the method, Ottoman historiography will be analysed cross-sectionally throughout the Republican period and will be presented under the subheadings determined by the researcher with the support of the literature. These sub-headings are the Turkish History Thesis, Anatolianism that developed together with the Humanistic Understanding, Islamist Historiography, Turkist, Turkish-Islamist Historiography, Socialist-Marxist Historiography and ATÜT. As a result of the analysis, it is noteworthy that Ottoman historiography is a field of historiography in which the evaluations of the Ottoman Empire change within the scope of different world views and in which their own roots of thought are elaborated by referring to the past, and that there is an effort to make sense of this important period of Turkish history within the framework of universal theses despite the essentialist approach.

Keywords: Historiography, Republican Period, Ottoman History, Different Political Views

BİR KARŞILAŞTIRILMALI TARİH ÖRNEĞİ: DERS KİTAPLARINDA VE FARKLI KAYNAKLARDA TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ

Civan ERDOĞAN
ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Lisesi
civanerdogan1@gmail.com

ÖZET

Tarih, tarafsız ve eleştirel bir bilim dalı olmalıdır. Tarih bilminde olayların aktarımının siyasi görüşlere göre şekillendirilmediği, okuyucuların kendi görüşlerini oluşturabilecekleri bir anlatıma ihtiyaç vardır. Küreselleşen dünyada tarih anlatımını bilimsel temellere ve eleştirel düşünceye dayandırmak gerekmektedir. Tarih eğitimi pek çok zaman birtakım yargıları, kabulleri ve düşünceleri gençlere aşılacak için kullanılan bir ideolojik indoktrinasyon aleti olarak kullanılmıştır. Bir ideolojinin doğru yanları olsa bile propaganda ile anlatılmamalı, eleştirilere ve karşıt görüşlere yer verilmelidir. Tartışmalı olaylar ve politikalar anlatılırken tarafsız anlatımdan uzaklaşmamalı, farklı bakış açıları ve kaynaklardan yararlanılmalıdır. Bu çalışmanın amacı, bir alternatif tarih anlatısı örneği sunmaktır. Bunun için Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş temellerinden biri olan Türk milliyetçiliği kavramının 12. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabındaki anlatımı ile Avrupa ve ABD'de pek çok üniversitede ders kitabı olarak okutulan, Hollandalı tarihçi ve Türkolog Erik-Jan Zürcher'in "Modernleşen Türkiye'nin Tarihi" adlı eserindeki anlatımı karşılaştırılmıştır. Bu ilke doğrultusunda izlenen politikalar ve bu politikaların etkileri farklı bakış açıları ile ve eleştirel bir yöntemle ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarihyazımı, eleştirel düşünme, milliyetçilik, tarafsızlık

AN EXAMPLE OF COMPARATIVE HISTORY: TURKISH NATIONALISM IN TEXTBOOKS AND OTHER SOURCES

Civan Erdoğan

METU Development Foundation High School

civanerdogan1@gmail.com

ABSTRACT

History should be an impartial and critical discipline. There is a need for a narrative which is not shaped by politics and one in which readers can draw their own conclusions. In this globalized world, historical narratives must be based on science and critical thinking. History education has often been used as a tool of ideological indoctrination to instill a set of convictions, assumptions, and ideas in youth. Even if an ideology has correct aspects, it should not be explained through propaganda, criticisms and opposing views must be included. While explaining controversial events and policies, impartial narration should not be abandoned, and different perspectives and sources must be utilized. The aim of this study is to provide an example of an alternative historical narrative. For this, the narratives of the concept of Turkish nationalism, which is one of the founding principles of the Republic of Turkey, in the 12th grade T.R. Revolutionary History and Atatürkism textbook and the work of Dutch historian and Turkologist Erik-Jan Zürcher, "Turkey: A Modern History" which is used as a textbook in many universities in Europe and the USA have been compared. The policies which were pursued in the name of this principle and their effects have been evaluated from different perspectives and by utilizing a critical method.

Keywords: Historiography, critical thinking, nationalism, impartiality

HALK EVLERİNİN EĞİTİM ÇALIŞMALARI “İZMİR ÖRNEĞİ”

Uzman Merve ARSLAN ÖZİLTER

Türkiye Halk Bankası

merve.arslanozilter@halkbank.com.tr

ÖZET

Cumhuriyet döneminde dünyada ve ülkemizde bilim ve teknolojinin hızla gelişmesiyle kültürel yaşamda da birtakım değişiklikler olmuştur. Toplum bu değişime eğitimle uyum sağlamış fakat toplumu oluşturan tüm bireylerin örgün eğitime uygun olmadığından halk eğitim faaliyetleri bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Halk evleri bu anlamda cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren ülkenin eğitim- öğretim alanında gelişimine katkı sağlayarak Türk eğitim tarihinde önemli bir yer teşkil etmiştir. 19 Şubat 1932 tarihinde kurulan ve ulus- devlet inşasında önemli bir yere sahip olan halk evleri 1952 yılına kadar faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu çalışma ile ülkenin hemen hemen her yerinde kurulan ve aktif olarak çalışan halk evleri içerisinde İzmir’de kurulan toplam 22 adet halk evlerinin faaliyetleri özellikle de eğitim alanına olan katkıları üzerinde durulacak ve bu halk evlerinin Türk eğitim tarihi alanına etkisi sözlü olarak anlatılacaktır. Cumhuriyet dönemi halkın eğitimine ve bu bağlamda halk evlerinin yerel faaliyetlerine değinilecektir. Bu sözlü bildiri hazırlanırken İzmir APİKAM kent arşivinde bulunan gazeteler, dergiler, konuyla ilgili kitap, dergilerden yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, halk evleri, kültür, eğitim tarihi, İzmir halk evi

EDUCATIONAL ACTIVITIES OF PUBLIC HOUSES “İZMİR EXAMPLE”

Uzman Merve ARSLAN ÖZİLTER

Türkiye Halk Bankası

merve.arslanozilter@halkbank.com.tr

ABSTRACT

During the Republican period, with the rapid development of science and technology in the World and in our country, there have been some changes in cultural life. Society has adapted to this change through education, but since not all individuals constituting the society are suitable for formal education, public education activities have emerged as a need. In this sense, community centers have contributed to the development of the country in the field of education since the first years of the republic and have occupied an important place in the history of Turkish education. Founded on February 19, 1932, the community centers, which had an important place in the construction of the nation-state, continued their activities until 1952. This study will focus on the activities of a total of 22 community centers that were established and actively operated almost everywhere in the country, especially their contributions to the field of education, and the impact of these community centers on the field of Turkish education history will be explained. Public education in the Republican period and the local activities of public houses in this context will be discussed. While preparing this oral presentation, newspapers, magazines, books and journals on the subject in the Izmir APIKAM city archive will be used.

Key Words: Education, public houses, culture, education history, Izmir public house

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENCİLERİNE TARİHİ MEŞRULAŞTIRMA ÇABASI: TARİH GERÇEKTEN DE ÖNEMLİ VE DEĞERLİ BİR DERS MİDİR?

Doç. Dr. Ramazan KAYA
Atatürk Üniversitesi
ramco@atauni.edu.tr

Doç. Dr. Hasan GÜNAL
Balıkesir Üniversitesi
hasangunal@balikesir.edu.tr

ÖZET

Tarih özellikle kimlik oluşturma, toplumsal değerleri aktarma ve meşrulaştırma gücünden dolayı başta siyasiler olmak üzere çıkar gruplarının her dönem oldukça önem verdikleri bir ders olarak ön plana çıkmaktadır. Ancak bu önemli ders öğrenciler tarafından ise “ezbere dayalı”, “sıkıcı”, “geçmişte kalmış ve günümüzle bir ilgisi olmayan”, “zaman kaybına neden olan” ve “kendilerine somut bir katkı sunmayan” bir alan olduğu gerekçeleriyle sıklıkla eleştirilmektedir. Bu eleştiriler nedeniyle tarih öğretmenlerinin yaşadıkları en önemli zorluklardan biri de öğrencilerine kendi alanlarının önemini ortaya koyup tarih dersini meşrulaştırmaktır. Bu nedenden dolayı araştırmamızın amacı gelecekte sınıflarında benzeri zorlukları yaşayabilecek tarih öğretmen adaylarının kendilerine sunulan bir örnek olay üzerinden öğrencilerine tarihin önemini nasıl ortaya koyup, derslerini nasıl meşrulaştıracaklarıyla ilgili görüşlerini belirlemektir. Nitel bir anlayışla ve temel nitel araştırma deseniyle gerçekleştirilen araştırmanın katılımcıları Türkiye’nin batısında yer alan bir üniversitenin edebiyat fakültesi tarih bölümü son sınıfında öğrenim gören ve kolay durum örnekleme yoluyla ulaşılmış olan 22 öğretmen adaydır. Araştırmanın verileri, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin henüz ilk yılında sınıflarında yer alan bazı öğrencilerin tarihin değeri ve önemine yönelik olumsuz görüşler dile getirmesi üzerine kurgulanan bir örnek olayın yer aldığı açık uçlu anket formuyla toplanmış ve içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular; tarih öğretmen adaylarının tarih dersinin önemini ortaya koyup meşrulaştırabilmek için özellikle tecrübe yoluyla bugüne ve geleceğe yön verebilme ile geçmişteki hatalardan ders çıkarılmasına olanak verme argümanları üzerine yoğunlaştıklarını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte veriler öğretmen adaylarının bu konuda ön plana çıkardıkları diğer önemli argümanların ise kimlik, miras ve vatan sevgisine yönelik olduğunu göstermektedir. Son olarak bulguların tamamı; öğretmen adaylarının geleneksel tarih öğretiminin ön plana çıkan işlevleriyle ilgili argümanlara aşırı vurgu yaptıklarını ancak tarihin hem metodolojik hem de beceri kazandırma işlevlerine yönelik argümanları ise belirtmediklerini gözler önüne sermektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarih öğretimi, öğretmen adayı, tarih dersi, tarihin önemi, meşrulaştırmak.

PRE-SERVICE TACHERS' EFFORTS TO LEGITIMIZE HISTORY TO THEIR STUDENTS: IS HISTORY REALLY AN IMPORTANT AND VALUABLE SUBJECT?

Assoc. Prof. Dr. Ramazan KAYA

Atatürk University
ramco@atauni.edu.tr

Assoc. Prof. Dr. Hasan GÜNAL

Balıkesir University
hasangunal@balikesir.edu.tr

ABSTRACT

History stands out as a subject that interest groups, especially politicians, consider of great importance at every period, especially due to its power to create identity, transfer social values and legitimize. However, this important course is often criticized by students on the grounds that it is "rote-based", "boring", "stuck in the past and has no relevance to the present", "time wasting" and "does not make any concrete contribution to them." Due to these criticisms, one of the most important challenges that history teachers face is to legitimize the history course by demonstrating to their students the importance of their field. For this reason, the aim of our research is to determine the views of pre-service history teachers, who may experience similar difficulties in their future classrooms, on how to present the importance of history to their students and how to legitimize their lessons through a case study presented to them. The participants of the study, which was conducted with a qualitative approach and basic qualitative research design, were 22 pre-service teachers who were studying in the last year of the history department of the faculty of arts of a university located in western Turkey and were reached through convenience sampling. The data of the study were collected through an open-ended questionnaire form, which included a case study fictionalized on the possible negative views of some students in the classes of pre-service teachers in the first year of their teaching profession about the value and importance of history, and analyzed through content analysis. The findings reveal that in order to reveal and legitimize the importance of the history course, pre-service history teachers' focus on the arguments of guiding the present and future through experience and enabling to learn from past mistakes. In addition, the data show that other important arguments that pre-service teachers bring to the forefront on this issue are identity, heritage and patriotism. Finally, all of the findings reveal that pre-service teachers overemphasize the arguments related to the prominent functions of traditional history teaching, but do not mention the arguments related to both methodological and skill-building functions of history.

Keywords: History teaching, pre-service teacher, history lesson, importance of history, legitimization.

TANZİMAT'TAN CUMHURİYET'E TARİH EĞİTİMİNİN SÜREÇ İÇERİSİNDEKİ GELİŞİMİ: RÜŞTİYE MEKTEPLERİ ÖRNEĞİ

Nesrin YILDIRIM

İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı

Doktora Öğrencisi

nesrin.yildirim1@hotmail.com

ÖZET

Tanzimat'ın ilanı ile birlikte Osmanlı Devleti'nin hemen her alanında olduğu gibi eğitim alanında da birtakım değişimler hâsıl olmuştur. Söz konusu bu değişimler Cumhuriyetin ilanına dek peyderpey süregelmiştir. Misal, 1853 yılında Hayrullah Efendi tarafından kaleme alınan "Tarih-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniye" adlı eser tarih anlatımında bir dönüm noktası olmuştur. Bilhassa 1869 yılında çıkarılan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ve sonrasında Sultan II. Abdülhamid dönemi reform hareketleri ile birlikte okullardaki eğitim sistemi değiştiği gibi okutulan dersler ve müfredatta da birtakım düzenlemeler ile çağa ayak uydurulmaya çalışılmıştır. Tabi Cevdet Paşa gibi birçok önemli tarihçinin çalışmaları tarih yazıcılığını geleneksellikten bilim dalı seviyesine taşınmasında önemli bir etken olmuştur. Bu düzenlemeler içerisinde en dikkat çeken şüphesiz tarih eğitime verilen önem ve tarihin bir bilim dalı olarak okullarda okutulmaya başlanmasıdır. Tarih eğitiminin Rüştüye mekteplerinde ders olarak okutulması süreci ise ilk olarak 1856 yılında başlamıştır. Örneğin, tarih dersleri İzmir Rüştüye mektebinde 4 sene boyunca kademeli olarak okutulmuştur. İlerleyen süreç içerisinde tarih derslerinin daha sistemli ve ayrıntılı olarak okul müfredatlarına 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile birlikte dâhil edilmiştir. Bu yazıda, tarih eğitimi açısından ve tarihin diğer disiplinler gibi bir bilim dalı olarak ele alınma süreci ve tarih eğitim metotları incelenip ekseriyetle Rüştüye mekteplerinin ortaya çıkışından kapanışına kadar geçen süre içerisinde müfredattaki yeri ve önemine dikkat çekilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Bilimi, Eğitim, Osmanlı Devleti, Rüştüye Mektebi

THE DEVELOPMENT OF HISTORY EDUCATION FROM TANZİMAT TO THE REPUBLIC: THE EXAMPLE OF RUSHTIYE SCHOOLS

Nesrin YILDIRIM

Istanbul University, Institute of Social Sciences, Department of History, Department of Modern
History at PhD Student
nesrin.yildirim1@hotmail.com

ABSTRACT

With the declaration of Tanzimat, some changes occurred in the field of education, as in almost every field of the Ottoman Empire. These changes continued gradually until the proclamation of the Republic. For example, the work titled "Tarih-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniye" written by Hayrullah Efendi in 1853 was a turning point in the narration of history. In particular, the Maarif-i Umumiye Regulation issued in 1869 and later Sultan II. With the reform movements of the Abdulhamid period, the education system in schools changed and efforts were made to keep up with the times with some arrangements in the courses taught and the curriculum. Of course, the works of many important historians such as Cevdet Pasha were an important factor in moving historiography from tradition to the level of science. The most striking aspect of these regulations is undoubtedly the importance given to history education and the start of history being taught in schools as a branch of science. The process of teaching history as a course in Rushtıye Schools first started in 1856. For example, history lessons were taught gradually for 4 years in Izmir Rushtıye School. Over the course of time, history courses were included in school curricula in a more systematic and detailed manner with the 1869 General Education Regulation. In this article, it is aimed to examine the process of considering history as a branch of science like other disciplines and history education methods, and to draw attention to its place and importance in the curriculum, mostly from the emergence of secondary schools to their closure.

Keywords: historical science, education, Ottoman Empire, Rushtıye Schools

ERZURUM, VAN VE BİTLİS EKSENİNDE HAMİDİYE SÜVARİ ALAYLARINA YERELDE AÇILAN İBTİDAİ MEKTEPLER

Dr. Öğr. Üyesi Mensure KIZIL ÖZTÜRK
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
mensurekizil@yyu.edu.tr

ÖZET

II. Abdülhamid döneminde, Vilâyet-i Şarkiye’de asayişî sağlamak ve düzeni tahsis etmek üzere aşiretlerden teşkil edilen Hamidiye Süvari Alaylarının eğitimine yönelik buldukları yerlerde ibtidai mektepleri açılması söz konusu olmuştur. Bilhassa Aşiret Mektebi’ne alınmayan ve çocuklarının ilköğretim düzeyinde eğitim almasını talep eden aşiretlerin hükümete yaptığı başvurular ile aşiretleri devlete bağlamak ve okuma-yazma bilmeyen aşiret reislerini de eğitime dâhil etme politikası mekteplerin açılış sürecinde etkili olan unsurlardır. Vilâyet-i Şarkiye’de ilk olarak Erzurum merkez ve civar kazalarda 13. ve 14. Hamidiye Süvari Alaylarının teşkil ettiği aşiret çocukları için sonrasında Van ve Bitlis’te de birer cami ve ibtidai mektebinin inşa süreci başlatılmıştır. Hamidiye Cami ve Hamidiye İbtidai Mektepleri olarak isimlendirilen bu eğitim kurumlarının bir kısmı öğrenime başlamışsa da bazı mektepler kaynak yetersizliği sebebiyle yalnızca planlamada kalmıştır. Bu çalışmada, arşiv belgeleri ve vilâyet salnameleri kapsamında Erzurum, Van ve Bitlis’te Hamidiye Süvari Alaylarının talim ve terbiyesine dair yerelde açılan ibtidai mekteplerin bulunduğu mevki, inşa ve yapım süreci ile bu aşamada karşılaştıkları sorunlar, çözüm önerileri, muallim atamaları gibi konular dönemin politikasına göre analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Vilâyet-i Şarkiye, Hamidiye Süvari Alayları, İbtidai Mektebi, Aşiret, Eğitim

THE NEW CENTRAL SCHOOL'S OPENED LOCALLY İN ERZURUM, VAN AND BİTLİS FOR THE HAMİDİYE CAVALRY REGİMENTS

Dr. Öğr. Üyesi Mensure KIZIL ÖZTÜRK
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
mensurekizil@yyu.edu.tr

ABSTRACT

At the during the reign of Abdulhamid II, The Hamidiye Cavalry Regiments, which were formed from the tribes in order to maintain public order and order in the Eastern Anatolia were trained by opening ibtidai schools in the places where they were located. In particular, the applications made to the government by the tribes who were not admitted to the new central school's and who demanded that their children receive primary education, and the policy of connecting the tribes to the state and including illiterate tribal chieftains in education are the factors that were effective in the opening process of the schools. In Eastern Anatolia, the construction of a mosque and an the new central school for the children of the tribes formed by the 13th and 14th Hamidiye Cavalry Regiments was initiated first in the centre of Erzurum and the surrounding towns, and then in Van and Bitlis. Although some of these educational institutions, called Hamidiye Mosque and Hamidiye Ibtidai Schools, started education, some schools remained only in planning due to lack of resources. In this study, within the scope of archival documents and provincial salnames, issues such as the location, construction and construction process of the new central schools opened locally in Erzurum, Van and Bitlis for the training and education of the Hamidiye Cavalry Regiments, the problems they encountered at this stage, solution proposals, and teacher appointments will be analysed according to the policy of the period.

Key Words: Eastern Anatolia, Hamidiye Cavalry Regiments, The New Central School, Tribal, Education

SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA İSLAM ÖNCESİ TÜRKLERE YER VERİLME DURUMU

Gökhan ERGİN

Seyid Zülfikar Vakfı M. Naim Karaman İmam Hatip Ortaokulu/Kastamonu

37gokhanergin@gmail.com

ÖZET

Toplumların gelişip ilerlemesi şüphesiz geçmişinde yatmaktadır. Geçmiş, ders almasını bilen toplum ve milletler için bir hazinedir. Geçmişten ders almayı geleceğe güvenle bakmak olarak sayan bir sosyal bilim olan tarih çok sayıda Türk devletinin kuruluşuna şahitlik etmiş, gerek kurulan devletlerin liderlerinin ve halkının kişilik özellikleri gerekse devletlerin medeniyete katkılarıyla hem içinde yaşadıkları hem de sonraki zamanları etkileyen pek çok olayı barındırmaktadır. Türklerin tarihteki yerini ve önemini, etkileri ve etkilenenleriyle ortaya çıkaracak olan unsur şüphesiz ki eğitimidir. Temel eğitim düzeyinde tarih öğretimi Sosyal Bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirilmektedir. Ders kitapları Sosyal bilgiler dersi öğretim programı doğrultusunda hazırlanan ve içeriğinde yer alan görsel ve yazınsal metinlerle bilginin zenginleşmesine ve somutlaştırılmasına katkı sağlamaktadır. Bu araştırmada Sosyal Bilgiler ders kitaplarında İslâm öncesi Türk Devletlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından hazırlanan 4.sınıf, 5.sınıf, 6.sınıf, 7.sınıf düzeyindeki ders kitapları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, ders kitabı, tarih, Türk tarihi

THE SITUATION OF INVOLVING PRE-ISLAMIC TURKS IN SOCIAL STUDIES COURSE BOOKS

Gökhan ERGİN

Kastamonu / Seydiler Seyid Zülfikar Vakfı M. Naim Karaman İmam Hatip Ortaokulu
Seydiler/Kastamonu
37gokhanergin@gmail.com

ABSTRACT

The development and progress of societies undoubtedly lies in their past. The past is a treasure for societies and nations that know how to learn. History, which is a social science that considers learning from the past as looking to the future with confidence, has witnessed the establishment of many Turkish states, and includes many events that affect both the times they live in and the future, with both the personality characteristics of the leaders and people of the established states and the contributions of the states to civilization. The factor that will reveal the place and importance of the Turks in history, their effects and those affected by them, is undoubtedly education. History teaching at the basic education level is carried out within the scope of the Social Studies course. Textbooks are prepared in line with the Social Studies course curriculum and contribute to the enrichment and concretization of knowledge with the visual and literary texts they contain. This research aims to examine the pre-Islamic Turkish States in Social Studies textbooks. Document review method, one of the qualitative research methods, was used. In this regard, textbooks at the 4th grade, 5th grade, 6th grade and 7th grade levels prepared by the Ministry of National Education Board of Education and Discipline were discussed.

Keywords: Social studies, textbook, history, Turkish history.

MİLLİ SAVUNMA BİLGİSİ DERSLERİ’NİN MÜFREDAT PROGRAMI, TALİMATNAME VE DERS KİTAPLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ (1949-1968)

Dr. Zeynel LEVENT
Araştırmacı-Yazar
zeynellevent01@gmail.com

ÖZET

1920’lerin dünya konjonktüründe ulusal/uluslararası boyuttaki güvenlik endişelerinin ve Batı ülkelerindeki benzer uygulamaların da etkisiyle okul müfredatına dahil edilen “Askerliğe Hazırlık Dersleri” ve sonrasında bu derslerin yerini alan “Milli Savunma Bilgisi Dersleri” Türk eğitim tarihinin önemli bir bölümüne tanıklık etmiştir. Bahse konu dersler, sınıf ortamında verilen nazari eğitim ve bu bilgilerin pratiğe dökülme şekli olarak değerlendirilebilecek olan açık arazideki askerliğe hazırlık kamplarından oluşmuştur. Gençliğin militarize edilmesi ve topyekûn harbe hazırlanması açısından büyük önem atfedilen bu dersleri kendinden önceki Askerliğe Hazırlık Dersleri’nin devamı olarak görmek mümkünse de anlayış ve yöntem açısından bazı ayrışmalar olduğu aşikardır.

Bu bildirinin amacı, 1949-1968 yılları arasında okullarımızda “Milli Savunma Bilgisi Dersleri” adı altında okutulan derslerin müfredat programı, talimatname ve ders kitaplarını; derslerin amaç, hedef ve önerilen öğretim yöntemleri açısından incelemek suretiyle literatürdeki eksikliğin giderilmesine katkı sağlamaktır. Çalışmada usul olarak tarihi yöntem benimsenecektir. Temel kaynak olarak; müfredat programları, talimatnameler ve ders kitapları kullanılacaktır. Ayrıca arşiv araştırması yapılacak, döneme ait süreli yayınlarda yer alan veri ve görseller ile dönemin şahitlerinin anılarından istifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Halkla İlişikiler, Militarizm, Milli Savunma Bilgisi Dersleri, Topyekûn Harp

AN EXAMINATION OF THE NATIONAL DEFENSE COURSES IN TERMS OF THE CURRICULUM, INSTRUCTIONS AND COURSE BOOKS (1949-1968)

Dr. Zeynel Levent

Researcher-writer

zeynellevent01@gmail.com

ABSTRACT

In the world conjuncture of the 1920s, with the effect of national/international security concerns and similar practices in western countries, the inclusion of “Military Preparation Courses” in the school curriculum and the “National Defense Knowledge Courses” that replaced these courses later witnessed an important part of Turkish education history. The courses in question consisted of theoretical education given in the classroom environment and military preparation camps in the open field, which could be considered as a way of putting this information into practice. Although it is possible to see these courses, which are attributed great importance in terms of militarizing the youth and preparing them for all-out war, as a continuation of the previous Military Preparation Courses, it is obvious that there are some differences in terms of understanding and method.

The purpose of this report is to contribute to the elimination of the deficiency in the literature by examining the curriculum, instructions and textbooks of the courses taught under the name of “National Defense Knowledge Courses” in our schools between 1949-1968 in terms of the purpose, target and recommended teaching methods of the courses. The historical method will be adopted as the method in the study. curriculum programs, instructions and textbooks will be used as primary sources. In addition, archive research will be conducted, and data and visuals in periodicals of the period and the memories of witnesses of the period will be utilized.

Keywords: Public Relations, Militarism, National Defence Courses, Total War

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA KÜLTÜR VE MİRAS: 2005, 2018 VE 2024 PROGRAMLARINA YÖNELİK BİR KARŞILAŞTIRMA

Arş. Gör. Arzu CANTÜRK

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
canturkarzu@outlook.com

Doç. Dr. Selman ABLAK

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
selmanablak@gmail.com

ÖZET

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları'nda, öğrenme alanlarının, programın amacı doğrultusunda hazırlanması ve bu amaçları açıkça ortaya koyması beklenen bir durumdur. Sosyal bilgiler, Türk tarihi ve kültürünün oluşumuna katkıda bulunan temel unsurları ve süreçleri idrak eden, kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesinin önemini farkında olan milli bilinç ve kimlik sahibi bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. 2005 ve 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında, doğrudan bu temel amaca yönelik olarak "Kültür ve Miras" öğrenme alanına; 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programında ise benzer minvalde "Ortak Mirasımız" adlı bir öğrenme alanına yer verilmiştir. Bu öğrenme alanının, tarihsel ve kültürel içeriği geniş bir çerçevede ele alması ve kültürel mirasımızı ön plana çıkaran bir yapıda düzenlenmesi önem arz etmektedir. Bu araştırmada, söz konusu öğrenme alanının içerik ve kapsamının 2005, 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarında karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel metodoloji bağlamında doküman inceleme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 2005, 2018, 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programları (4,5,6 ve 7. sınıf düzeyi) oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde, içerik analizi tekniğine başvurulmuştur. Araştırmada, öğrenme alanının içerik ve kapsamı, söz konusu programlarda yer verilen her bir başlık dikkate alınarak derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır. Verilerin analiz süreci devam etmekte olup bulgu, sonuç ve önerilere tam metinde yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kültür ve miras, öğrenme alanı, sosyal bilgiler dersi öğretim programı.

CULTURE AND HERITAGE IN SOCIAL STUDIES CURRICULA: A COMPARATIVE STUDY OF 2005, 2018 AND 2024 CURRICULA

Res. Asst. Arzu CANTURK

Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences
Education

canturkarzu@outlook.com

Assoc. Prof. Dr. Selman ABLAK

Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences
Education

selmanablak@gmail.com

ABSTRACT

In the Social Studies Curriculum, the learning themes are expected to be prepared in line with the objectives of the curriculum and to make these objectives clear. Social studies aims to raise individuals with national consciousness and identity who comprehend the basic elements and processes that contribute to the formation of Turkish history and culture, and who are aware of the importance of protecting and developing cultural heritage. In the 2005 and 2018 social studies curricula, the learning theme “Culture and Heritage” was included directly for this basic purpose, and in the 2024 social studies curriculum, a learning theme called “Our Common Heritage” was included similarly. It is important that this learning theme deals with historical and cultural content in a broad framework and is organized in a structure that emphasizes our cultural heritage. This study aims to examine the content and scope of this learning theme comparatively in the 2005, 2018 and 2024 Social Studies Curricula. The study used document analysis technique in the context of qualitative methodology. The data source of the research consists of 2005, 2018, 2024 social studies course curricula (4th, 5th, 6th and 7th grade level) prepared by the Ministry of National Education. Content analysis technique was applied in analyzing the data obtained. The content and scope of the learning theme were examined in depth by taking into account each title included in the programs in question. The data analysis process is ongoing and the findings, conclusions and recommendations will be included in the full text.

Keywords: Culture and heritage, learning theme, social studies curriculum

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN “ANAKRONİZM” HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Şeyda MARANCI
Atatürk Üniversitesi
maranci.seyda@atauni.edu.tr

Selahattin KAYMAKCI
Kastamonu Üniversitesi
skaymakci@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Genel anlamıyla “tarihsel yanlış” olarak tanımlanan anakronizm; olgusal, kavramsal ve yaklaşımsal anakronizm olmak üzere türlere ayrılmaktadır. Anakronizmin sosyal bilgiler eğitimindeki mevcut durumu ile ilgili çalışmalar oldukça yetersizdir. Araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin “anakronizm” ile ilgili görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel metodoloji kapsamında fenemoloji (olgubilim) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında resmi kurumlarda görev yapan toplam 40 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi aracılığıyla çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenler, anakronizmi “yanlış tarihsel bilgi” ve “zamanla ilgili hatalar” odağında tanımlamalar yaparak anlamlandırmıştır. Öğretmenler anakronizmi “zaman ve kronoloji ile değişim ve sürekliliğin yanı sıra düşünme ve araştırma becerileri ile ilişkilendirerek bu becerilerin eksikliğinin anakronik hata yapmaya neden olabileceği yönünde fikir bildirmiştir. Öğretmenler öğrencilerin anakronik hatalar yaptığını, sosyal bilgiler konuları arasında ise en fazla “Osmanlı tarihi ve Orta Asya Türk Devletleri” ile ilgili anakronizm sorunu yaşadıklarını belirtmiştir. Anakronik hatalarının giderilebilmesi için “tarih şeritleri, görsel, görsel işitsel materyallerin” kullanılması önerilmiştir. Araştırmanın bulgularına dayalı olarak; “anakronizm” ile ilgili kapsamlı ve nitelikli çalışmalar yapılması ve bu çalışmaların sonuçlarının eğitime entegre edilmesi gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal bilgiler, anakronizm, öğretmen

SOCIAL STUDIES TEACHERS' VIEWS ON 'ANACHRONISM'

Res. Asst. Şeyda MARANCI
Atatürk Üniversitesi
maranci.seyda@atauni.edu.tr

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI
Kastamonu Üniversitesi
skaymakci@kastamonu.edu.tr

ABSTRACT

Anachronism, which is generally defined as 'historical misconception', is divided into types as factual, conceptual and approach anachronism. Studies on the current status of anachronism in social studies education are quite insufficient. The aim of the study is to reveal the views of social studies teachers about 'anachronism'. Phenomenology (phenomenology) method was used in the research within the scope of qualitative methodology. The study group of the research consists of a total of 40 social studies teachers working in public institutions in the 2023-2024 academic year. A structured interview form developed by the researchers was used as a data collection tool. The data obtained were analysed through content analysis. As a result of the research, teachers made sense of anachronism by defining it in terms of 'incorrect historical knowledge' and 'mistakes about time'. Teachers associated anachronism with 'time and chronology, change and continuity, as well as thinking and research skills' and stated that the lack of these skills may cause anachronistic errors. Teachers stated that students made anachronistic mistakes and that they had the most anachronism problems with 'Ottoman history and Central Asian Turkish States' among social studies subjects. In order to eliminate anachronistic errors, it was suggested to use 'history strips, visual, audio-visual materials'. Based on the findings of the study, it is suggested that comprehensive and qualified studies on 'anachronism' should be conducted and the results of these studies should be integrated into education.

Keywords: Social studies, anachronism, teacher

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN MAARİF MODELİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. İbrahim TURAN

İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi

ibrahim.turan@iuc.edu.tr

Dr. Öğrt. Üyesi Hamide KILIÇ

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

hamidekilocist@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 2024 Sosyal Bilgiler ve 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersleri öğretim programlarına yönelik tutum ve görüşlerini ortaya koymaktır. Karma araştırma yönteminin uygulandığı bu araştırmanın nitel boyutunun örneklemini Türkiye'nin farklı illerinden gelen 36, nicel boyutunu ise 138 Sosyal Bilgiler zümre öğretmeni oluşturmuştur. Bu öğretmenlere iki grup halinde beş günlük öğretim programı tanıtım eğitimi verilmiş ve beş günlük eğitim ve uygulamaların sonrasında öğretmenlere yeni öğretim programına dair görüşleri sorulmuştur. Araştırmanın nitel verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen beş adet açık uçlu soru içeren anket kullanılarak elde edilmiştir. Nicel veriler ise araştırmanın nitel boyutundan elde edilen bulgular ve öğretim programlarına yönelik güncel tartışmalardan yola çıkarak araştırmacılar tarafından geliştirilen 37 adet 3'lü Likert tipi soru içeren anket kullanılarak elde edilmiştir. Anket öğretim programlarına dair beş alt boyutta veri toplamayı amaçlamaktadır. Bunlar: a) Mevcut öğretim programına dair görüşler, b) 2024 öğretim programında yer verilen ve yer verilmeyen içeriğe yönelik görüşler, c) 2024 Öğretim programında yer verilen beceriler ve beceri eğitimine yönelik görüşler, d) 2024 Öğretim programında yer verilen değerlere yönelik görüşler ve e) 2024 Öğretim programına yönelik genel değerlendirme. Araştırmaya katılan öğretmenler 2018 öğretim programı içerik yoğunluğu, beceri ve değer eğitimi açısından yeterli olduğunu bu nedenle güncellenmesine gerek olmadığını düşünmektedirler. Sosyal Bilgiler öğretmenleri T.C. İnkılap Tarihi öğretim programında içerik açısından yapılan değişikliklere yönelik olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler 2024 öğretim programlarında gerçekleştirilen sadeleştirmeyi olumsuz değerlendirmişler ve programı bilgi seviyesi açısından yetersiz görmüşlerdir. Öğretmenler, programda öğretim uygulamalarına yer verilmesini olumsuz karşılamışlar, bunun öğretmen özerkliğine aykırı olduğunu ve öğretimi tekdüze hale getireceğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Maarif Modeli, öğretim programı, Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, öğretmen görüşü

SOCIAL STUDIES TEACHERS' VIEWS ON THE MAARİF MODEL CURRICULA

Assoc. Prof. Dr. İbrahim TURAN

Istanbul University-Cerrahpasa, Hasan Ali Yucel Education Faculty

ibrahim.turan@iuc.edu.tr

Assist. Prof. Dr. Hamide KILIÇ

Manisa Celal Bayar University, Education Faculty

hamidekilocist@gmail.com

ABSTRACT

This study aims to investigate the perceptions and viewpoints of Social Studies educators regarding the 2024 Social Studies curriculum and the 8th grade Turkish Republic History of Revolution and Kemalism curriculum. The qualitative aspect of this mixed-methods research involved a sample of 36 Social Studies teachers from various provinces across Turkey, while the quantitative aspect included 138 Social Studies teachers. These educators participated in a five-day training program focused on the new curriculum, divided into two groups. Following this training, they were solicited for their feedback on the revised curriculum. Qualitative data were gathered through a questionnaire featuring five open-ended questions, which were crafted by the researchers. In contrast, quantitative data were collected using a questionnaire comprising 37 three-point Likert-type questions, also developed by the researchers, informed by the qualitative findings and ongoing discussions regarding the curricula. The questionnaire was designed to gather insights across five specific dimensions: a) Perspectives on the existing curriculum, b) Views on the content included and excluded in the 2024 curriculum, c) Opinions regarding the skills and training incorporated in the 2024 curriculum, d) Attitudes towards the values represented in the 2024 curriculum, and e) Overall assessment of the 2024 curriculum. Participants in the study indicated that they believe the 2018 curriculum is adequate in terms of content richness, skill development, and value education, suggesting that an update is unnecessary. Furthermore, Social Studies teachers voiced concerns regarding the modifications made to the Turkish Revolution History curriculum, particularly criticizing the content changes. Teachers were negative about the inclusion of teaching practices in the curriculum, stating that it was contrary to teacher autonomy and would make teaching monotonous.

Keywords: Maarif Model, curriculum, Social Studies, Turkish Revolution History and Kemalism, teacher opinion

HANGİ ATATÜRK? SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN ATATÜRK'E İLİŞKİN BİLİŞSEL VE DUYUŞSAL PORTRELERİ

Doktora Öğrencisi Hüseyin OZAN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Kırşehir.
e-posta: huseyin_ozan68@hotmail.com

Doç. Dr. İskender DAŞDEMİR

Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, İzmir.
e-posta: iskenderdasdemir@hotmail.com

ÖZET

Tarih, sosyal bilimler içerisinde geçmiş, şimdi ve gelecek bağımlı inşa ederek milli kimlik aktarımını sürdüren önemli bir misyonu üstlenmektedir. Ulus, millet ve ideoloji kavramlarının tarihsel liderler üzerinden yeniden kurgulanışı, tarih yazımının ve öğretiminin bu bağlamda gerçekleştirilmesini sağladığı görülmektedir. Tarih bilimi sosyolojik olarak disiplinler arası etkileşimi doğrultusunda insan, toplum, devlet, kültür, medeniyet, sanat, din, siyaset, ekonomi ve diğer alanları ideolojik olarak yapı söküm sonrası yeniden inşa etmektedir. Bu inşanın ana etkeni ise tarihsel liderler olmaktadır. Türk tarihinde en önemli tarihsel liderlerden birisi olan Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşadığı dönem ve sonrasında bireysel ve toplumsal belleklerdeki izdüşümü aidiyet hissedilen ideolojik yaklaşımlara göre farklı olmuştur. 19 Mayıs 1919 öncesine ilişkin Mustafa Kemal Atatürk'ün zihinlerdeki varlığı ile Millî Mücadele yılları, Cumhuriyet'in ilanı sonrası ve ölümünden sonraki bilişsel ve duyuşsal portrelerin farklı olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada Sosyal Bilimler öğretmenlerinin Atatürk'e ilişkin bilişsel ve duyuşsal portrelerinin kimlik aktarımı ve ideoloji temelinde zihinlerde nasıl kurgulandığı, inşa edildiği belirlenmek istenmiştir. Bu çalışma Mustafa Kemal Atatürk'ün zihinlerdeki varlığının ideolojik bağlamda biçimlendiği göstermesi bakımından önemlidir. Araştırmada bilimsel araştırma yöntemlerinden nitel yöntem kullanılmıştır. Çalışmanın araştırma deseni olarak fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Bu çalışmanın çalışma grubunu Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında görev yapan Sosyal Bilimler öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem olarak seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme stratejisine yer verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubuna 2024-2025 eğitim öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı bağlı Aksaray ili ortaokullarında görev yapan 12 Sosyal Bilimler öğretmeni seçilmiştir. Çalışmada yedi sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada Sosyal Bilimler öğretmenlerinin sahip olduğu ideolojik yaklaşımların Mustafa Kemal Atatürk'ü belleklerde milliyetçi, seküler, Batılı, Doğulu, anti emperyalist, solcu, sağcı gibi kavramlarla kurguladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Atatürk, fenomenoloji, ideoloji, kimlik inşası, tarih

WHICH ATATURK? SOCIAL STUDIES TEACHERS' COGNITIVE AND AFFECTIVE PORTRAITS OF ATATÜRK

Doktora Öğrencisi Hüseyin OZAN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Kırşehir.

e-posta: huseyin_ozan68@hotmail.com

Doç. Dr. İskender DAŞDEMİR

Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, İzmir.

e-posta: iskenderdasdemir@hotmail.com

ABSTRACT

History undertakes an important mission in social sciences that maintains the transmission of national identity by constructing the link between past, present and future. It is seen that the reconstruction of the concepts of nation, nation and ideology through historical leaders enables historiography and teaching to be realized in this context. In line with its sociological interdisciplinary interaction, the science of history reconstructs human, society, state, culture, civilization, art, religion, politics, economy and other fields after ideological deconstruction. The main factor in this reconstruction is historical leaders. The projection of Mustafa Kemal Atatürk, one of the most important historical leaders in Turkish history, in individual and collective memories during and after his lifetime has been different depending on the ideological approaches to which one belongs. Prior to May 19, 1919, Mustafa Kemal Atatürk's presence in the minds of teachers was different from the cognitive and affective portraits of Atatürk during the years of the National Struggle, after the proclamation of the Republic and after his death. This study aims to determine how Social Studies teachers' cognitive and affective portraits of Atatürk are constructed and constructed in their minds on the basis of identity transmission and ideology. This study is important in terms of showing that the existence of Mustafa Kemal Atatürk in the minds is shaped in an ideological context. Qualitative method, one of the scientific research methods, was used in the study. Phenomenology (phenomenology) design was used as the research design of the study. The study group of this research consists of Social Studies teachers working in public schools affiliated to the Ministry of National Education. Criterion sampling strategy, which is one of the non-random sampling methods, was used as sampling in the study. Twelve Social Studies teachers working in Aksaray province secondary schools affiliated to the Ministry of National Education in the 2024-2025 academic year were selected for the study group. A semi-structured interview form consisting of seven questions was used in the study. The data obtained in the study were analyzed by content analysis. In the study, it was concluded that the ideological approaches of Social Studies teachers construct Mustafa Kemal Atatürk in their memories with concepts such as nationalist, secular, Western, Eastern, anti-imperialist, leftist, rightist.

Keywords: Atatürk, phenomenology, ideology, identity construction, history

GENÇLERİN KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASINDAKİ ROLÜ: AMASRA ÖRNEĞİ

Emre AKSU

ODTÜ Geliştirme Vakfı Ankara Özel Lisesi
21041224@odtugvo.k12.tr

ÖZET

Amasra, tarihi boyunca Roma, Bizans, Pontus, Cenova gibi çeşitli medeniyetlerin egemenliği altında bulunmuş ve her dönemde şehre farklı bir kültürel iz bırakmıştır. Osmanlı döneminde ise Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır. Amasra'nın zengin kültürel çeşitliliğinin ve tarihi dokusunun korunması, bu mirası gelecek kuşaklara aktarmak açısından büyük önem taşımaktadır. Biz gençlerin, Amasra'nın kültürel mirasının korunmasında üstleneceği rol, bölgenin tarihi ve kültürel değerlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak için kritik bir öneme sahiptir. Bizlerin, eğitim, etkinlikler, sözlü tarih çalışmaları, gönüllü projeler ve teknoloji kullanımı gibi çeşitli alanlarda aktif rol almaları, Amasra'nın kültürel mirasını yaşatmanın ve korumanın anahtarı olacaktır. Aynı kapsamda, sahip olunan bu kültürel mirasın dijital ortamlarda daha erişilebilir hale getirilmesi amacıyla sanal turlar, dijital arşivler ve interaktif haritalar oluşturulması bu amaca oldukça etkin bir şekilde hizmet edecektir. Gençlerin bu süreçteki katkılarının teşvik edilmesi, yalnızca kültürel mirasın korunmasını sağlamakla kalmayacak, dahil olunan bu süreçte icra ettiği faaliyetler onların ve ebeveynlerinin toplumsal bilinç ve sorumluluk duygusunun artmasına neden olacaktır. Bu noktadan hareketle örnek olarak seçilen ve halen aktif olarak devam eden Amastris Antik Kenti kazıları bu bildiriye ele alınacaktır. Kültürel miras kavramı sorgulanarak, devam eden bilimsel kazılar ve elde edilen sonuçlar üzerinden gençlere bu konuda bilinç kazandırılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, Amastris Antik Kenti, bilimsel kazı, kültürel çeşitlilik

THE ROLE OF YOUNG PEOPLE IN THE PROTECTION OF CULTURAL HERITAGE: THE CASE OF AMASRA

Emre AKSU

ODTÜ Geliştirme Vakfı Ankara High School

21041224@odtugvo.k12.tr

ABSTRACT

Throughout its history, Amasra has been under the rule of various civilizations, including the Romans, Byzantines, Pontus, and Genoese, each leaving a distinct cultural imprint on the city. During the Ottoman period, it was incorporated into Ottoman lands by Fatih Sultan Mehmet. Preserving Amasra's rich cultural diversity and historical texture is of great importance for passing this heritage on to future generations. The role of us in preserving Amasra's cultural heritage is crucial for ensuring the sustainability of the region's historical and cultural values. Our active involvement in areas such as education, events, oral history studies, volunteer projects, and technology use will be key to maintaining and protecting Amasra's cultural heritage. Additionally, making this cultural heritage more accessible in digital environments through virtual tours, digital archives, and interactive maps will significantly contribute to this goal. Encouraging young people's contributions in this process will not only help preserve cultural heritage but also enhance the social awareness and sense of responsibility among them and their families. This paper will focus on the ongoing archaeological excavations of the ancient city of Amastris as an example. By examining the concept of cultural heritage through ongoing scientific excavations and the results obtained, the paper aims to raise awareness among young people on this subject.

Keywords: Cultural heritage, Ancient City of Amastris, scientific excavation, cultural diversity

CUMHURİYETİN İLK YILLARI İMAM VE HATİP MEKTEPLERİ MÜFREDATLARINDA GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ: BOLU ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Semanur BİNNETOĞLU

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri,
semanurbinnetoglu@gmail.com

Doç. Dr. Murat TARHAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri,
murattarhan@ibu.edu.tr

ÖZET

Tarih boyunca ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile eğitim seviyeleri etkileşim içerisinde olmuştur. Bir ülkenin gelişmişlik düzeyini gösteren önemli unsurlardan biri olarak kabul edilen eğitim, Osmanlı İmparatorluğu'nun mirası üzerine kurulan Türkiye Cumhuriyetinde de modern ve güçlü bir devlet olabilmek için iyi bir sistem kurma şartlarından biri olmuş ve bu hususta kendisinden bir önceki dönemin hamlelerinden etkilenmiştir. Cumhuriyetin 29 Ekim 1923 tarihinde ilan edilmesi ile Türk toplumunda birçok köklü değişiklik ve yenilik yapılmıştır. Bu köklü değişiklik ve yeniliklerden biri de eğitim alanında olmuştur. Bu bağlamda Cumhuriyetin ilk yıllarında ders programları ve müfredatlarda Cumhuriyetçi eğitim felsefeleri doğrultusunda çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın amacı Türkiye'de Cumhuriyetin kurulmasının ardından imam ve hatip mekteplerinde izlenen eğitim müfredatlarındaki kazanımlar bağlamında girişimcilik becerisinin müfredat içerisinde incelenmesi ve ilgili örnekler üzerine bir değerlendirme yapılması olarak belirlenmiştir. Girişimcilik becerisi tarih boyunca devlet sistemlerinde önemli bir rol üstlenmiştir. Bu durum Cumhuriyet dönemi ile birlikte ayrı bir önem kazanmış, eğitim ve siyaset gibi konularda başlıca strateji kaynağı olmuştur. Bu doğrultuda yapılan araştırma ile girişimcilik becerisinin Cumhuriyet dönemi eğitim tarihi içerisindeki konumunun tespiti ve imam hatip mektepleri müfredatı/programı alanında yapılacak çalışmalara katkıda bulunulması istenmiştir. Araştırma Osmanlı Devleti'nin son dönemlerindeki klasik medrese müfredat sistemlerinin değişimi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında oluşan imam ve hatip mektepleri müfredatlarının Bolu ili örneği ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada cumhuriyet döneminde yayımlanmış imam ve hatip mektepleri öğretim programları/müfredatlarındaki kazanımlar girişimcilik becerisi çerçevesinde incelenmiş ve analiz edilmiştir. Bu amaçla çalışmada tarama, içerik analizi ve betimsel veri analizi yöntemi; değerlendirme kısmında ise yorumlama ve karşılaştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; Osmanlı'dan miras olarak alınan eğitim sistemini değiştirmek ve dönüştürmek için yapılan eğitim reformlarının ve günümüze kadar olan süreçte program içeriklerinin incelenmesi yapıldığında bu değişim ve dönüşümlerin girişimcilik becerisinin kazandırılması konusunda yetersiz kaldığı anlaşılmıştır. Neticede bu durumun yalnızca günümüzün problemi olmadığı aslında yüz yılı aşkın süreç içerisinde gerçekleşen bir problem olduğu anlaşılmıştır. Girişimcilik becerisi ile ilgili bu eksikliğin eğitim sistemine yansımaları da bugün hala üzerine tartışılan ve güncelliğini koruyan bir konu olmuştur.

Anahtar kelimeler: Program, eğitim, din eğitimi, girişimcilik, girişimcilik eğitimi.

ENTREPRENEURSHIP EDUCATION IN THE CURRICULA OF IMAM AND HATIP SCHOOLS IN THE FIRST YEARS OF THE REPUBLIC: THE CASE OF BOLU

M.Sc. Student, Semanur BİNNETOĞLU

Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Theology, Philosophy and Religious Studies,
semanurbinnetoglu@gmail.com

Assoc. Prof. Murat TARHAN

Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Theology, Department of Philosophy and Religious
Studies,
murattarhan@ibu.edu.tr

ABSTRACT

Throughout history, the development levels of countries and their education levels have interacted. Education, which is considered as one of the important elements showing the level of development of a country, has been one of the conditions for establishing a good system in order to become a modern and strong state in the Republic of Turkey, which was founded on the legacy of the Ottoman Empire, and in this regard, it was affected by the moves of the previous period. With the proclamation of the Republic on 29 October 1923, many radical changes and innovations were made in Turkish society. One of these radical changes and innovations has been in the field of education. In this context, in the first years of the Republic, various arrangements were made in the curriculum and curricula in line with the Republican educational philosophies. In this context, the aim of the study is to examine the entrepreneurship skills in the curriculum in the context of the achievements in the education curricula followed in imam and hatip schools after the establishment of the Republic in Turkey and to make an evaluation on the relevant examples. Entrepreneurial skills have played an important role in state systems throughout history. This situation gained a special importance with the Republican period and became the main source of strategy in matters such as education and politics. With the research carried out in this direction, it was requested to determine the position of entrepreneurship skills in the history of education in the Republican period and to contribute to the studies to be carried out in the field of imam hatip schools curriculum/program. The research is limited to the change of classical madrasa curriculum systems in the last period of the Ottoman Empire and the curricula of imam and hatip schools formed in the first years of the Republic of Turkey in the case of Bolu province. In the study, the achievements in the curriculum/curricula of imam and hatip schools published in the republican period were examined and analyzed within the framework of entrepreneurship skills. For this purpose, scanning, content analysis and descriptive data analysis methods were used in the study; In the evaluation part, interpretation and comparison method was used. According to the results of the research; When the educational reforms made to change and transform the education system inherited from the Ottoman Empire and the contents of the program until today are examined, it is understood that these changes and transformations are insufficient in gaining entrepreneurship skills. As a result, it has been understood that this situation is not only a problem of today, but actually a problem that has taken place over a hundred years. The reflections of this deficiency in entrepreneurship skills on the education system have also been a subject that is still discussed and up-to-date today.

Keywords: Program, education, religious education, entrepreneurship, entrepreneurship education.

AHMET RASİM'İN FALAKA'SINDAN SON DÖNEM OSMANLI İLKÖĞRETİMİNİN DİNAMİKLERİNİ OKUMAK

Prof. Dr. İbrahim Caner TÜRK
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi,
icanerturk25@hotmail.com

ÖZET

Ahmet Rasim(1865-1932), II.Abdülhamid, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerine tanıklık etmiş gazeteci, müellif ve bestekardır. İstanbul'da doğdu. İlk tahsiline Sofular'daki mahalle mektebinde başladı; sonra sırasıyla Kırkçeşme'de Tezgaççılar, Haydar'da Çukurçeşme, Sargüzel'de Hafız Paşa mekteplerinde okudu. “Falaka”, Ahmed Rasim'in mektep hatıralarını içinde topladığı kitabıdır. Eser, o devrin mekteplerinin durumlarını, öğretmen - öğrenci, okul - aile münasebetlerini anlatmakta, özellikle Türk eğitim tarihi bakımından pek değerli malzeme taşımaktadır. Ahmet Rasim'in eseri Tanzimattan sonra “İptidai” adını alan sübyan mekteplerini ve tedris usullerini adeta renkli ve sesli bir sinema seyrettirir gibi canlı ve sürükleyici bir üslûbla anlatmaktadır. Osmanlı medreselerini daha iyi değerlendirebilmek için bunların bir alt kurumu olan mekteplerin, tarihi gelişimi, işleyişi, kültürü, folkloru, mimarisi vs. ile sorgulanması artık bir ihtiyaçtır. İlgili bildiride Türk-İslam kültür çevresinde ortaya çıkıp gelişen kurumlardan biri olan sübyan mekteplerinin merasimleri(amin alayı), öğretim kadrosu(bevvablar, kalfalar, muallim-hocalar), gelenekleri, eğitim-öğretim tarzı, mimarisi, folkloru, binaları, eşyası, finansmanı aktarılıp analiz edilecektir. ilgili kaynağın geleneksel olarak resmi okul sistemi perspektifinden bakılmış olan eğitim tarihinin bazı başlıklarını doldurmaya yardımcı olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Rasim, Falaka, Sübyan(İbtidai) mektepler.

READING THE DYNAMICS OF LATE OTTOMAN PRIMARY EDUCATION THROUGH AHMET RASİM'S FALAKA

Prof. Dr. İbrahim Caner TÜRK
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi,
icanerturk25@hotmail.com

ABSTRACT

Ahmet Rasim (1865-1932) was a journalist, author, and composer who witnessed the periods of Sultan Abdulhamid II, the Constitutional Era, and the Republic. He was born in Istanbul and began his primary education at the Sofular neighborhood school. He later attended the schools of Tezgaççılar in Kırkçeşme, Çukurçeşme in Haydar, and Hafız Pasha School in Sargüzel. "Falaka" is a book that compiles Ahmet Rasim's school memories. The work describes the conditions of the schools of that time, the relationships between teachers and students, and between schools and families. It provides highly valuable material for the history of Turkish education. Ahmet Rasim's work vividly and engagingly narrates the primary schools, known as "iptidai" after the Tanzimat reforms, and their teaching methods, almost as if watching a colorful and sound-rich cinema. To better evaluate Ottoman madrasas, it is now necessary to examine the primary schools, their historical development, operations, culture, folklore, architecture, etc., as these institutions were a fundamental part of the madrasas. This paper will convey and analyze the ceremonies (Amin Procession), teaching staff (bevvabs, head assistants, teachers), traditions, teaching methods, architecture, folklore, buildings, objects, and financing of the sibyan mektebi (primary schools), which emerged and developed in the Turkish-Islamic cultural sphere. It is seen that the relevant resource helps to fill some headings of the history of education that have traditionally been viewed from the perspective of the official school system.

Keywords: Ahmet Rasim, Falaka, Sübyan(İptidai) schools.

MEKÂTİB-İ İBTİDÂ'İYYE MU'ALLİMLERİ CEM'İYYETİ'NİN KURULUŞU, NİZAMNÂMESİ VE FAALİYETLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Sena COŞĞUN KANDAL

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı
senacosgun@erzican.edu.tr

ÖZET

Osmanlı İmparatorluğu'nda muallim cemiyetlerinin kuruluşu, II. Meşrutiyet'in ilanından sonra hazırlanan Cemiyetler Kânûnu ve Kânûn-u Esâsî'ye eklenen, kişilere toplanma ve dernek kurma hakkını tanıyan 120. madde ile başlamıştır. II. Meşrutiyet Dönemi, imparatorluk genelinde özgürlük, eşitlik ve adalet taleplerinin yükseldiği, toplumsal ve siyasi değişimlerin hız kazandığı bir dönemdir. Bu ortamda, muallimler de kendi haklarını ve mesleki standartlarını korumak amacıyla örgütlenme gereksinimi hissetmişlerdir. Bu bağlamda, muallim cemiyetleri öğretmenlerin sosyal ve ekonomik haklarını savunmak, eğitimde standartları yükseltmek ve mesleki dayanışmayı güçlendirmek amacıyla kurulmuştur. Bu cemiyetlerden biri olan Mekâtib-i İbtidâ'îyye Mu'allimleri Cem'îyyeti, ibtidâî düzeydeki okullarda görev yapan öğretmenlerin haklarını savunmak, ibtidâî muallimler arasındaki dayanışmayı sağlamak ve onların mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla faaliyet göstermiştir. Bu bildiride, Mekâtib-i İbtidâ'îyye Mu'allimleri Cem'îyyeti'nin kuruluş süreci, cemiyetin amaçları ve faaliyetleri ele alınacaktır. Ayrıca, cemiyetin kütüphane kataloglarında bulunmayan ve henüz tam olarak incelenmemiş olan nizamnamesi içerdiği maddeler üzerinden değerlendirilecek ve cemiyetin yapısı, teşkilat şekli ve faaliyet alanları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Muallimler Cemiyeti, Muallim cemiyetleri, İbtidâî muallimleri, Cemiyetler Kânûnu, Eğitim tarihi

THE ESTABLISHMENT, REGULATION, AND ACTIVITIES OF THE UNION OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Asst. Prof. Sena COŞĞUN KANDAL

Erzincan Binali Yıldırım University, Faculty of Education, Department of Social Sciences Education
senacosgun@erzican.edu.tr

ABSTRACT

The establishment of teacher unions in the Ottoman Empire began with the enactment of the Associations Law and the addition of article 120 to the Ottoman Constitution (Kânûn-u Esâsî) following the proclamation of the Second Constitutional Era. This article granted individuals the right to assemble and form associations. The Second Constitutional Era was a period marked by rising demands for freedom, equality, and justice across the empire, accelerating social and political changes. In this context, teachers felt the need to organize in order to protect their rights and uphold professional standards. Teacher unions were thus established with the aim of defending teachers' social and economic rights, enhancing educational standards, and strengthening professional solidarity. One such union, the Union of Primary School Teachers (Mekâtib-i İbtidâ'îyye Mu'allimleri Cem'iyeti), operated with the purpose of advocating for the rights of teachers working at the primary level, fostering solidarity among primary school teachers, and supporting their professional development. This paper will examine the establishment process, goals, and activities of the Union of Primary School Teachers. Additionally, the union's regulation, which is not yet fully studied and is not available in library catalogs, will be analyzed through their articles, discussing the structure, organizational form, and scope of activities of the union.

Keywords: Teachers' Union, Teacher unions, Primary school teachers, Associations Law, History of education

OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİN ÖRNEK TARİHİ OLAYLARA İLİŞKİN ZİHİNSEL MODELLERİNİN İNCELENMESİ

Ümit YEL
umtyel@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada okul öncesi öğrencilerin örnek tarihi olaylara yönelik görüşlerini belirlemek, zihinsel modellerini incelemek ve bu dönem öğrencilere yönelik tarih eğitimi hakkında fikirler elde etmek amaçlanmıştır. Bu çalışmada örnek tarihi olay Çanakkale savaşı olarak belirlenmiş ve öğrencilerin gelişimine uygun olarak bir etkinlik planlanmıştır. Etkinlik öğrencilerin yaşına uygun bir video izletilerek başlamıştır. Ardından çalışmaya gönüllü olarak katılan ve çalışma grubunun hali hazırda öğretmenliğini yapan okul öncesi öğretmenimiz öğrencilere Çanakkale savaşı hakkında bilgiler vermiştir. Daha sonra öğrenciler öğretmenlerinin eşliğinde kağıtlardan, kartonlardan ve atık malzemelerden Çanakkale savaşıyla ilgili çeşitli materyaller hazırlamışlardır. Sonunda öğrencilerden ilgili konuda bir resim yapmaları istenmiştir. Resimlerini tamamlayan öğrenciler ile kısa görüşmeler yapılarak resimlere yükledikleri anlamların belirlenmesi hedeflenmiştir. Öğrencilerin serbestçe yaptıkları resimler ve resimlere yükledikleri anlamların belirlenmesi için yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen veriler çalışmada veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle seçilmiş olan 2022- 2023 eğitim öğretim yılında Malatya'nın Darende ilçesinde eğitim gören 11 okul öncesi öğrencisi oluşturmuştur. Çalışma nitel araştırma deseninde gerçekleştirilmiştir. Veri kaynağı olarak kullanılan resimlerin incelenmesi ve yorumlanmasında doküman analizi tekniği, öğrencilerin resimlere yükledikleri anlamların belirlenmesinde ise görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışma sonucunda verilere dayalı olarak okul öncesi öğrencilerin tarihi olaylara yönelik zihinsel modelleri hakkında fikirler ortaya koyulmuş ve ilgili öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, Tarih eğitimi, Zihinsel model.

EXAMINATION OF PRESCHOOL STUDENTS' MENTAL MODELS REGARDING SAMPLE HISTORICAL EVENTS

Ümit YEL
umtyel@gmail.com

ABSTRACT

This study aimed to determine preschool students' views on exemplary historical events, to examine their mental models, and to obtain ideas about history education for students in this period. In this study, the exemplary historical event was determined as the Battle of Çanakkale and an activity was planned in accordance with the development of the students. The data obtained as a result of the pictures made freely by the students and the interviews conducted to determine the meanings they attributed to the pictures were used as the data source in the study. The study group of the study consisted of 11 preschool students who were selected with the easily accessible case sampling method and were receiving education in the Darende district of Malatya in the 2022-2023 academic year. The study was conducted in a qualitative research design. Document analysis technique was used in the examination and interpretation of the pictures used as data sources, and interview technique was used in determining the meanings that students attributed to the pictures. As a result of the study, ideas about preschool students' mental models of historical events were put forward based on the data and relevant suggestions were presented.

Keywords: Preschool, History education, Mental model.

SİYASET BİLİMCİ PROF. DR. SUNA KİLİ (1929-2015) GÖZÜYLE ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK MODERNLEŞMESİ

Dr. Gülnaz GEZER ESEN
Millî Eğitim Bakanlığı
gulnazgezer@gmail.com

ÖZET

Bu bildirinin amacı, Türk Devrim Tarihi dersini okutan, Mustafa Kemal'in önderliğinde Millî Mücadele ile başlayan Türk Devrimi ve beraberinde gerçekleşen Atatürk Dönemi modernleşmesinin teorisi üzerine uzun yıllar çalışan ve bu süreci kendisine has "Atatürk'ün Devrim Modeli" olarak ifade eden Cumhuriyet Dönemi'nin ilk siyaset bilimci kadınlarından Prof. Dr. Suna Kili'nin genel olarak Türk Devrimi, Atatürkçülük ve Cumhuriyet Dönemi modernleşmesi hakkındaki görüşlerini değerlendirmektir. Prof. Dr. Suna Kili üzerinde bugüne kadar çalışılmamıştır. Eserleri, makaleleri, gazete makaleleri tarihsel yöntem kullanılarak değerlendirilirken 1919-1961 yılları ile sınırlandırılmıştır. Başka disiplinlerden olup Türk Devrim Tarihi üzerine ders kitabı yazan akademisyenlerin kitaplarıyla birlikte ele alınarak söz konusu alana ilişkin kavramları, bakış açıları karşılaştırılacaktır. Amerikan Kız Koleji mezunu olan Prof. Dr. Suna Kili, lisans ve lisansüstü çalışmalarını ABD ve İngiltere'de Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler üzerine yapmıştır. Atatürk'ün önderliğindeki Türk Devrimi'ni modernleşmede ulusal, laik, akılcı bir model olarak tanımlarken siyasal birlik, siyasal katılım, karizmatik lider, siyasal örgütlenme, otorite, çoğulculuk gibi siyaset biliminin kavramları ile açıklamaya çalışmıştır. 1961 Anayasası'nı Türk anayasal tarihinde Atatürk'ün Modernleşme Modeli'nin zirveye çıkmış hali olarak yorumlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk Devrim Modeli, Modernleşme, Suna Kili, Türk Devrimi, 1961 Anayasası

TURKISH MODERNIZATION DURING THE ATATÜRK ERA THROUGH THE EYES OF POLITICAL SCIENTIST PROF. DR. SUNA KİLİ (1929-2015)

Dr. Gülnaz Gezer Esen
Ministry of National Education
gulnazgezer@gmail.com

ABSTRACT

This paper aims to evaluate the views of Prof. Dr. Suna Kili, one of the first female political scientists of the Republic era, on the Turkish Revolution, Atatürkism, and modernization during the Republic period. She worked for many years on the theory of the Turkish Revolution, which began with the National Struggle under Mustafa Kemal's leadership, and referred to this process as "Atatürk's Revolution Model." Prof. Dr. Suna Kili's work has not been extensively studied. Her writings and articles, limited to the period between 1919 and 1961, will be analyzed using historical methods. These will be compared with textbooks on the Turkish Revolution written by academics from other disciplines. Prof. Dr. Suna Kili, a graduate of the American College for Girls, completed her undergraduate and graduate studies in Political Science and International Relations in the US and UK. She interpreted the 1961 Constitution as the peak of Atatürk's Modernization Model in Turkish constitutional history.

Keywords: Atatürk's Revolution Model, Modernization, Suna Kili, Turkish Revolution, 1961 Constitution

FRANSA ve TÜRKİYE TARİH ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Berra Bulut

Amasya Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi,
berrabulut05@gmail.com

Doç. Dr. Ersin TOPÇU

Amasya Üniversitesi,
ersintopcu@amasya.edu.tr

ÖZET

Karşılaştırmalı eğitim, farklı ülkelerdeki eğitim sistemlerinin benzerlik ve farklılıklarını belirli bir zaman diliminde analiz ederek, eğitim politikalarının ve uygulamalarının anlaşılmasını sağlar. Bu çalışma, Fransa ve Türkiye'deki tarih öğretim programlarını karşılaştırmalı eğitim perspektifiyle inceleyen nitel bir araştırmadır. Her iki ülkenin ortaokul ve lise düzeylerinde oluşturulan tarih öğretim programlarının genel yapısı; içerik, amaçlar, değerler ve beceriler açısından detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Bu bağlamda, araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılarak elde edilen veriler doküman analizi tekniği ile değerlendirilmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar, Fransa'daki ortaokul ve lise tarih öğretim programlarının yoğun, yetkinlik temelli, tematik ve kronolojik olarak yapılandırıldığını, Avrupa ve Fransa tarihine ağırlık verildiğini, bazı olayların ise daha tek taraflı ve tartışmaya açık bir şekilde sunulduğunu göstermektedir. Türkiye'nin tarih öğretim programları, kapsamlı ve yoğun bir içerikle dikkat çekmektedir. Öğretim programları, sosyal bilimler perspektifiyle hazırlanmış ve disiplinler arası bir anlayışı benimsemiştir. Ayrıca Türkiye tarih öğretim programlarının da yetkinlik temelli, tematik ve kronolojik olarak yapılandırıldığı anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fransa, Türkiye, tarih, öğretim programı, doküman analizi

COMPARATIVE ANALYSIS OF FRANCE AND TÜRKİYE HISTORY TEACHING PROGRAMMES

Master Student Berra Bulut,
Amasya University,
berrabulut05@gmail.com

Associate Professor Ersin Topçu,
Amasya University,
ersintopcu@amasya.edu.tr

ABSTRACT

Comparative education allows for the analysis of similarities and differences between educational systems in different countries over a specific period, facilitating the understanding of educational policies and practices. This study is a qualitative research that examines the history teaching programs in France and Türkiye from a comparative education perspective. The general structure of history teaching programs at the middle school and high school levels in both countries has been analyzed in detail in terms of content, objectives, values, and competencies. In this context, the data obtained through document review were evaluated using document analysis techniques. The results of the study show that the history teaching programs in France at the middle and high school levels are intensive, competence-based, thematically and chronologically structured, with a strong emphasis on European and French history, and that certain events are presented in a more unilateral and debatable manner. Türkiye's history teaching programs, on the other hand, are noted for their comprehensive and intensive content. The curricula have been prepared from a social sciences perspective and adopt an interdisciplinary approach. Additionally, it is understood that Türkiye's history teaching programs are also competence-based, thematically, and chronologically structured.

Keywords: France, Türkiye, history, curriculum, document analysis

SÖZLÜ TARİH YÖNTEMİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEKİ ROLÜ: TARİHSEL DÜŞÜNME VE KALICILIK ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. İbrahim SARI

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı
ibrahim.sari@dpu.edu.tr

ÖZET

Sözlü tarih yöntemi, tarihsel olayları yaşamış tanıklardan doğrudan öğrenme fırsatı sunarak, öğrencilerin tarihsel süreçleri daha derinlemesine kavramalarını sağlayan etkili bir öğretim aracıdır. Eğitimde kullanımının temel katkılarından biri öğrencilerin tarihsel olaylara çok boyutlu bir bakış açısıyla yaklaşmasını sağlaması ve bu olayları bireysel ve toplumsal düzeyde değerlendirme becerilerini geliştirmesidir. Ayrıca eleştirel düşünme yeteneklerini pekiştirirken, öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olmasına katkıda bulunmaktadır. 2023-2024 eğitim-öğretim döneminde Kütahya'daki bir devlet ortaokulda yürütülen bu çalışma, sözlü tarih yönteminin sosyal bilgiler dersinde uygulanmasının tarihsel düşünme becerilerine ve kalıcılığa etkilerini incelemektedir. Araştırmada durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırma verileri, öğretmen ve öğrencilerle gerçekleştirilen derinlemesine görüşmeler, araştırmacının gözlem ve değerlendirmeleri ile doküman analizleri yoluyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular, sözlü tarih yönteminin öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerini geliştirdiğini, olayları farklı perspektiflerden değerlendirme yeteneğini artırdığını ve öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olmasını sağladığını ortaya koymuştur. Ayrıca bu yöntemin öğrencilere eleştirel düşünme fırsatı sunduğunu ve tarihsel olayların farklı yönleriyle irdelenmesine katkı sağladığını doğrulamıştır. Bununla birlikte, tarihi şahsiyetler ve öğrencilerin bir araya gelmesi konusunda zaman ve ekonomik kaynak yetersizliği gibi pratik zorluklar yaşandığı da tespit edilmiştir. Bu araştırma, sözlü tarih yönteminin tarih öğretiminde yenilikçi bir yaklaşım sunduğunu ve bu yöntemin öğrencilerin tarihsel düşünce süreçlerine katkı sağlayarak tarih eğitiminde önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sözlü tarih, sosyal bilgiler dersi, öğretmen, öğrenci, ortaokul.

THE ROLE OF ORAL HISTORY METHOD IN SOCIAL STUDIES COURSE: AN EVALUATION ON HISTORICAL THINKING AND RETENTION

Doç. Dr. İbrahim SARI

Kütahya Dumlupınar University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences,
Division of Social Studies Education

ibrahim.sari@dpu.edu.tr

ABSTRACT

Oral history method is an effective teaching tool that enables students to comprehend historical processes in more depth by providing the opportunity to learn directly from witnesses who have experienced historical events. One of the main contributions of its use in education is that it enables students to approach historical events from a multidimensional perspective and develop their ability to evaluate these events at individual and social levels. In addition, while reinforcing critical thinking skills, it contributes to making the information learned more permanent. This study, which was conducted in a public secondary school in Kütahya during the 2023-2024 academic year, examines the effects of applying the oral history method in the social studies course on historical thinking skills and retention. Case study design was used in the study. The research data were collected through in-depth interviews with teachers and students, observations and evaluations of the researcher, and document analysis and analyzed by content analysis method. The findings of the study revealed that the oral history method improves students' historical thinking skills, increases their ability to evaluate events from different perspectives and makes the information learned more permanent. It also confirmed that this method provides students with the opportunity to think critically and contributes to the examination of historical events from different aspects. However, it was also found that there were practical difficulties in bringing historical figures and students together, such as lack of time and economic resources. This study shows that the oral history method offers an innovative approach in history teaching and that this method can play an important role in history education by contributing to students' historical thought processes.

Keywords: Oral history, social studies course, teacher, student, middle school.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ SÖZLÜ TARİH YÖNTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: TEMATİK BİR İNCELEME

Doç. Dr. İbrahim SARI

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı
ibrahim.sari@dpu.edu.tr

ÖZET

Sözlü tarih, tarihsel olayların, kişisel tanıklıklar ve bireylerin anlatıları aracılığıyla incelenmesini sağlayan bir yöntemdir. Bu yöntem, yazılı belgelerin sınırlı kaldığı ya da eksik olduğu durumlarda, bireylerin geçmişe dair deneyimlerini kayıt altına alarak tarihsel bilgi üretimine katkı sunmaktadır. Sözlü tarihin eğitimde kullanımı, öğrencilere tarihsel olayları kişisel hikayeler ve tanıklıklar üzerinden anlamlandırma fırsatı sunarak onların tarihsel düşünme becerilerini geliştirmektedir. Ayrıca tarih öğretiminde eleştirel düşünmenin teşvik edilmesine, öğrencilerin farklı bakış açılarıyla olayları değerlendirmesine ve tarihsel empati geliştirmesine katkıda bulunmaktadır. Öte yandan sözlü tarih yöntemi öğrencilerin tarihsel süreçleri sadece kronolojik bir sıralama olarak değil, bireylerin yaşantıları ve deneyimleri üzerinden anlamalarına olanak tanıdığı için tarih öğretiminde derin bir öğrenme sağlamaktadır. Bu doğrultuda, araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih yöntemine ilişkin görüşlerini incelemek amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma deseninin kullanıldığı araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 14 öğretmen adayıyla yüz yüze görüşmeler yürütülmüştür. Elde edilen veriler ise tematik analiz kullanılarak çözümlenmiştir. Veri analiz süreci halen devam etmekte olup, görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda ortaya çıkan temalar detaylı bir şekilde incelenmektedir. Bu çalışmanın bulgularının, sözlü tarih yönteminin sosyal bilgiler öğretiminde etkin kullanımını artırmaya yönelik öneriler sunması beklenmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının bu yöntemi nasıl benimsediği ve sözlü tarihin öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerini geliştirmedeki rolüne dair önemli bilgiler sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sözlü tarih, sosyal bilgiler, öğretmen adayı.

PRESERVICE OF SOCIAL STUDIES TEACHERS' VIEWS ON THE ORAL HISTORY METHOD: A THEMATIC ANALYSIS

Doç. Dr. İbrahim SARI

Kütahya Dumlupınar University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences,
Division of Social Studies Education

ibrahim.sari@dpu.edu.tr

ABSTRACT

Oral history is a method that analyzes historical events through personal testimonies and narratives of individuals. This method contributes to the production of historical knowledge by recording individuals' experiences of the past in situations where written documents are limited or incomplete. The use of oral history in education improves students' historical thinking skills by providing them with the opportunity to make sense of historical events through personal stories and testimonies. It also contributes to the promotion of critical thinking in history teaching, helps students evaluate events from different perspectives and develop historical empathy. On the other hand, the oral history method provides deep learning in history teaching because it allows students to understand historical processes not only as a chronological sequence but also through the experiences and experiences of individuals. Accordingly, this study aimed to examine the views of preservice social studies teachers on the oral history method. In the study, in which basic qualitative research design was used as one of the qualitative research methods, face-to-face interviews were conducted with 14 preservice teachers studying in the social studies teaching department using a semi-structured interview form. The data obtained were analyzed using thematic analysis. The data analysis process is still ongoing and the themes that emerged in line with the data obtained from the interviews are being examined in detail. The findings of this study are expected to provide suggestions for increasing the effective use of oral history method in social studies teaching. It is also expected to provide important information about how preservice teachers adopt this method and the role of oral history in developing students' historical thinking skills.

Keywords: Oral history, social studies, preservice teacher.

ATATÜRK DÖNEMİNDE TÜRKİYE’DE FRANSIZ EĞİTİMİ: ST. MICHEL LİSESİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Evrim ŞENCAN
Başkent Üniversitesi, Ankara.
elifevrim@baskent.edu.tr

ÖZET

Bu bildiri, 1886’da İstanbul’da kurulan Saint Michel Fransız Lisesi örneğinde Atatürk döneminde Türkiye’deki Fransız eğitimini incelemektedir. St. Michel Lisesi, geleneksel yapısını Cumhuriyetin eğitim kurallarına uyarlayan Türkiye Cumhuriyeti topraklarındaki ilk laik ve ilk karma Fransız okulu olma özelliğini taşımaktadır. Bu anlamda yabancı okullar arasında öncüdür. Diğer yandan, gençlerin kendi kişiliğini bulmasını hedefleyen Lasalyen eğitim geleneğine bağlıdır. Okul, Frères des Ecoles Chrétiennes tarafından kuruldu ve yabancı dil, bilimsel ve mesleki eğitim ağırlıklı müfredatıyla eğitime başladı. İleriki yıllarda güzel yazı, Fransızca konuşma, yazma, ticari bilim, coğrafya, doğa bilimi, Latince, retorik, mantık ve tarih derslerini ekledi ve modern bakaloryayı yarattı. Matematik ve felsefe dersleri bunun hemen arkasından geldi. Özel bir disiplin kurulu oluşturuldu. Amaç, “insan inşa etmektir.”

Okul, laik eğitim yapısını Türkiye Cumhuriyeti’ne Tevhid-i Tedrisata uyararak taşıdı. Gramer, okuma, hesap, kaligrafî, resim ve yabancı dil konularına ağırlık verdi. Türkçe, beden eğitimi, imlâ, okuma, lügat, konuşma, hitap, aritmetik, resim ve müzik dersleri şeklinde müfredatını genişletti. Teşvik amaçlı özel bir ödül sistemi geliştirdi. Mezunları yıllar içinde en iyi üniversitelere girerek mesleklerinde çok iyi yerlere geldiler. St. Michel, Osmanlı’daki bilgi tanımını değiştiren ve bu yeni tanımı Cumhuriyet’in eğitim politikasına uyarlayan, pozitif bilim ile insan yetiştirme ilkesiyle, rol model olmuş bir eğitim kurumudur.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Tarihi, St. Michel Lisesi, Fransız Eğitimi.

FRENCH EDUCATION IN TURKEY DURING THE ATATURK ERA: THE CASE OF ST. MICHEL HIGH SCHOOL

Doç. Dr. Evrim ŞENCAN
Başkent Üniversitesi, Ankara.
elifevrim@baskent.edu.tr

ABSTRACT

This paper examines French education in Turkey during the Atatürk era with the example of Saint Michel French High School, founded in 1886 in Istanbul. St. Michel High School is the first secular and first mixed French school in the territory of the Republic of Turkey that adapted its traditional structure to the educational rules of the Republic. In this sense, it is a pioneer among foreign schools. On the other hand, it adheres to the Lasallian educational tradition, which aims to help young people find their own personality. The school was founded by the Frères des Ecoles Chrétiennes and began with a curriculum emphasizing foreign languages, scientific and vocational education. In the following years, the school added courses in eloquence, French conversation, writing, commercial science, geography, natural science, Latin, rhetoric, logic and history, creating the modern baccalaureate. Mathematics and philosophy followed soon after. A special disciplinary board was created. The aim was to “build human beings.”

The school carried its secular educational structure to the Republic of Turkey by complying with the Unified Education System. It emphasized grammar, reading, calculus, calligraphy, painting and foreign languages. It expanded its curriculum to include Turkish, physical education, spelling, reading, vocabulary, speech, address, arithmetic, art and music. It developed a special reward system for incentives. Over the years, its graduates entered the best universities and became very good in their professions. St. Michel is an educational institution that changed the definition of knowledge in the Ottoman Empire and adapted this new definition to the education policy of the Republic, becoming a role model with its principle of raising people with positive science.

Keywords: History of Education, St. Michel High School, French Education.

OSMANLI DEVLETİ CEDİTLEŞME ÇABALARININ ATATÜRK'ÜN EĞİTİMİNE KATKISI

Doç. Dr. Halil ÖZCAN
Başkent Üniversitesi
hozcan@baskent.edu.tr

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde yenilikler, sadece sınırlı bir alanda, bazı yöneticilerin girişimiyle yapılırken, III. Selim, siyasî, hukukî, malî ve askerî alandaki yenilikleri bir program dâhilinde “nizamı cedit” adıyla devlet programı olarak hayata geçirmeye çalıştı. III. Selim'in başlattığı yenilikler, II. Mahmut döneminde de devam etti. 1826'da Yeniçeri Ocağı kaldırıldıktan sonra II. Mahmut bilimlerin öğretileceği modern mektepler açılmasını sağladı. Bu kapsamda, 1827'de Askerî Tıbbiye, 1831'de Müzikâ-i Hûmayûn, 1834'de Harbiye mektebi ve 1838'de rüşdiye mektepleri ile mekteb-i maarif-i adliye kurulabildi. II. Mahmud döneminde eğitim alanındaki önemli gelişmelerden birisi de 1838'de, maarif işlerinin ulemâ yerine yeni kurulan “Meclis-i Umûr-u Nâifa”ya verilmesi oldu. II. Mahmut'tan sonra reformları Tanzimat Fermanıyla devam ettiren Sultan Abdülmecit de eğitim alanındaki yeniliklere de devam etti.

Türkiye'nin ilk çağdaş eğitim bilimcisi ve çağdaş pedagojinin öncüsü olarak adlandırılan Selim Sabit Efendi, 1861'de Paris'ten İstanbul'a döndüğünde Süleymaniye'deki Taş Mektepte Abdi Kâmil Efendi ile “usûl-i cedide”nin ilk uygulayıcısı oldu. 1869 tarihli Maarif Nizamnamesi, Müslüman Türklere de özel okul açma imkânı tanıdığı için Şemsi Efendi, Selânik'te yeni usulde okul açabildi. Atatürk'ün eğitim hayatının başında Şemsi Efendi gibi pedagojik ilkeleri bilerek uygulayan, deneyimli bir öğretmenin olması, onun içindeki yeteneklerin ortaya çıkmasında, yenilikçi, özgürlükçü olmasında, okumayı ve araştırmayı sevmesinde etkili oldu. Şemsi Efendi'nin uyguladığı usûl-i cedide ve usûl-i savtiye, Atatürk'ün eğitim ve öğretimini kolaylaştırdığı gibi kişiliğinin şekillenmesinde de etkili oldu.

Anahtar Kelimeler: Cedit Hareketi, Osmanlı, Atatürk, Eğitim, Şemsi Efendi.

CONTRIBUTION OF THE OTTOMAN STATE’S GENERATING EFFORTS TO ATATURK’S EDUCATION

Doç. Dr. Halil Özcan,
Başkent University
hozcan@baskent.edu.tr

ABSTRACT

While innovations in the Ottoman Empire were only made in a limited area with the initiative of some administrators, Selim III tried to implement innovations in the political, legal, financial and military fields within a program called "nizamı cedid" as a state program. The innovations initiated by Selim III continued during the reign of Mahmud II. After the Janissary Corps was abolished in 1826, Mahmud II ensured the opening of modern schools where sciences could be taught. Within this scope, the Military Medical School was established in 1827, the Musical Imperial School in 1831, the Harbiye School in 1834, and the junior high schools and the mekteb-i maarif-i adliye in 1838. II. One of the important developments in the field of education during the reign of Mahmud was that in 1838, education affairs were given to the newly established “Meclis-i Umûr-u Nâifa” instead of the ulema. Sultan Abdülmecit, who continued the reforms with the Tanzimat Edict after Mahmud II, also continued innovations in the field of education.

Selim Sabit Efendi, who is called the first modern educational scientist and the pioneer of modern pedagogy in Turkey, became the first implementer of the “usûl-i cedide” with Abdi Kâmil Efendi at the Taş Mektep in Süleymaniye when he returned from Paris in 1861. Since the Education Regulation of 1869 allowed Muslim Turks to open private schools, Şemsi Efendi was able to open a school in Thessaloniki with the new method. The fact that Atatürk had an experienced teacher like Şemsi Efendi, who applied pedagogical principles knowingly at the beginning of his education life, was effective in revealing his inner talents, being innovative and liberal, and loving reading and research. The usul-i cedide and usul-i savtiye applied by Şemsi Efendi facilitated Atatürk's education and training, and were also effective in shaping his personality.

Keywords: The Cedit Movement, Ottoman, Atatürk, Education, Şemsi Efendi.

OSMANLI'DAKİ KADIN EĞİTİMİ ÇALIŞMALARINA BİR ÖRNEK: KADINLIK MARŞI

Öğr. Gör. Serap YEŞİLTUNA ARISOY
Başkent Üniversitesi,
Ankara.

ÖZET

Osmanlı kadın hareketi ve kadın eğitimi bağlamında 19.yüzyılın sonundan itibaren çıkan kadın dergileri, kurulan kadın cemiyetleri, öncü kadın yazarlar, şairler ve ressamlar üzerine pek çok akademik çalışma yapıldı. Ancak bugüne kadar yapılan çalışmalar içinde dikkatlerden kaçan ve kadın çalışmaları açısından önem arz eden bir marş var: Nota ve sözleri 1915 yılında yayımlanmış olan *Kadınlık Marşı*. Bu çalışma kadın çalışmaları tarihine ışık tutacak yeni bir bulgu olan, güftesi Halide Edip Adıvar, bestesi de Muallim İsmail Hakkı Bey'e ait olan *Kadınlık Marşı* ile ilgilidir. "Yüksel ey kadınlık" dizeleri ile başlayan marşın bestecisi Muallim İsmail Hakkı Bey dönemin önemli müzik alimlerinden biri olmasının yanı sıra eğitimci kimliği ile göze çarpmaktadır. Musiki Osmani Cemiyeti adında bir dernek ve Terakki Musiki Mektebi adında bir okul kuran İsmail Hakkı Bey aynı zamanda Darümuallimat'ta öğretmenlik yapmıştır. Halide Edip Adıvar ise dönemin önemli edebiyatçı ve eğitimcilerinden biri olarak tanınmasının yanı sıra, Teali Nisvan Cemiyeti'nin kurucularından ve kız okullarını daha modern kurumlar haline getirmeye çalışan aydınlardandır. Her iki ismin yolları Darümuallimat'ta kesişmiştir ve Kadınlık Marşı da tespit edilebildiği kadarıyla bu okullarda kız öğrencilere öğretilmiştir. Bu okullardan mezun öğretmenlerin marşı hafızalarında tuttuğu ve Cumhuriyet Dönemi'nde de bazı okullarda söylenmeye devam ettiği ayrıca belirtilmelidir. Çalışmada işitsel ve görsel kaynaklardan da yararlanılmış, marş 1970li yıllardan kalan ses bantlarıyla da kayıt altına alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadınlık Marşı, Feminizm, Osmanlı- Türk Kadın Hareketi, Halide Edip Adıvar, Muallim İsmail Hakkı

AN EXAMPLE OF OTTOMAN WOMEN’S EDUCATION: WOMANHOOD MARCH

Öğr. Gör. Serap YEŞİLTUNA ARISOY
Başkent Üniversitesi,
Ankara.

ABSTRACT

There has been substantial studies on Ottoman Turkish women’s education, media, societies and pioneering women figures as writers, poets and painters. However, The Womanhood March - a significant cultural artifact within the context of Ottoman Turkish woman studies- remains largely unexplored. Composed in 1915 with lyrics by Halide Edip Adivar and music by Muallim İsmail Hakkı Bey, this march, stands out for its role in encouraging and empowering women to take a more active role in society. Opening with the words “Rise, O womanhood”, the march reflects the contributions of women to education and social life during that era. Muallim İsmail Hakkı Bey, an esteemed music scholar and educator of his time, founded important institutions such as the Musiki Osmani Society and Terakki Music School, and served as a teacher at the Darülmüallimat. Halide Edip Adivar, a renowned writer and educator, was instrumental in the establishment of the Teali Nisvan Society and played a key role in modernization of girls’ schools. Their collaboration at Darülmüallimat led to the teaching of this march to female students, and its legacy continued well into the Republican era. Audio recordings from the 1970s demonstrate the enduring influence of the Womanhood March and its transmission across generations. This study aims to illuminate a previously overlooked aspect of the Ottoman women’s movement by analyzing the cultural and historical significance of this march, thus offering a new perspective on women’s studies.

Keywords: Womanhood March, Feminism, Ottoman Turkish Woman Studies, Halide Edip Adivar, Muallim İsmail Hakkı

KARS LİSESİ 1932-1964

Prof. Dr. Nebahat ARSLAN
Kafkas Üniversitesi
nebahatarслан@hotmail.com

ÖZET

Gönderilecek Cumhuriyetin ilk yıllarında bütün ülkede olduğu gibi Kars'ta da Eğitim ve Öğretim alanında birçok gelişme yaşanmıştır. Bu gelişmelerden en önemlisi Kars'ta bir lisenin açılmasıdır. 1932 yılında açılan Kars Lisesi sadece bu vilayetin değil bölgenin ihtiyaçlarına hizmet vermiştir. İlk mezunlarını 1935 yılında veren lise, yöneticileri ve öğretmenlerinin özverili çalışmalarıyla fevkalade etkili bir kurum haline gelmiştir. 1945 yılına kadar mezun olan 425 öğrenciden 424'ü Devlet Olgunluk Sınavını kazanması eğitim kalitesinin yüksekliğine işaret ediyordu. Bu kadar başarı sağlayan okulun adı ne yazık ki 1964 yılında Alpaslan Lisesi olarak değiştirilmiştir. Bu çalışma Kars Lisesinin 1932-1964 yıllarında eğitim – öğretim faaliyetlerini ve gençlere olan katkısını içermektedir. Arşiv belgeleri, yerel gazeteler ve hatıratlar nitel araştırma yöntemi kapsamında doküman analizi yoluyla incelenmiştir. Tarih Eğitimi Sempozyumuna uygun ve orijinal bir çalışma olduğu düşüncesiyle yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kars lisesi, Kars, Eğitim

KARS HIGH SCHOOL 1932-1964

Prof. Dr. Nebahat ARSLAN
Kafkas University
nebahatarслан@hotmail.com

ABSTRACT

In the early years of the Republic, just like throughout the rest of the country, there were many developments in the field of education and teaching in Kars. One of the most significant of these developments was the opening of a high school in Kars. Opened in 1932, Kars High School served not only the needs of this province but also those of the surrounding region. The school graduated its first students in 1935, and through the dedicated efforts of its administrators and teachers, it became an exceptionally effective institution. Out of the 425 students who graduated by 1945, 424 passed the State Maturity Exam, indicating the high quality of education. Unfortunately, despite its success, the school's name was changed to Alpaslan High School in 1964. This study covers the educational activities of Kars High School between 1932-1964 and its contributions to the youth. It was prepared by examining archival documents, local newspapers, and memoirs. The study was conducted with the belief that it is suitable and original for the History Education Symposium.

Keywords: First, letter, of, first, word, capitalized, comma, between, each, keyword

RESMÎ GAZETE VE TBMM TUTANAKLARI İŞİĞİNDA SAFFET ARIKAN'IN MAARİF VEKİLLİĞİNİN İLK İKİ YILI (1935-1936)

Uzman İsmail ARSLAN
Güçlükonak Anadolu Lisesi
arslanismaail@gmail.com

ÖZET

Aslen Erzincan Milletvekili olan Saffet Arıkan, Mustafa Kemal Atatürk döneminin son Milli Eğitim Bakanı (Maarif Vekili) olarak karşımıza çıkmaktadır. 10 Haziran 1935 tarihinde göreve başlamış olan Saffet Arıkan, 28 Aralık 1938 tarihine kadar Maarif Vekilliği görevini yerini getirmiştir. Atatürk'ün vefatı sonrasında kurulan yeni kabinede de görev almıştır. Bu araştırmanın temel problemi 1935 ile 1936 yıllarında Maarif Vekili Saffet Arıkan'ın ve vekillik yaptığı Maarif Vekaletinin ürettiği politikaların neler olduğudur. Bu politikaların günümüz eğitim sistemine ve kurallarına etkilerinin olup olmadığı araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Temel problem ve amaç çerçevesinde yapılan araştırmanın yöntemi ise durum çalışması olarak belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak doküman analizi metodu işe koşulmuş veri analizi kısmında ise betimsel ve içerik analizi yardımıyla incelenmiştir. Durum çalışması sırasında irdelenen politikaların sonucunda uygulamaya konulan politikaların hangi ihtiyaçlardan dolayı yapılp ortaya konulduğu konularında da incelemeler yapılmış ve yorumlanmıştır. Yapılan incelemelerin sonucunda yürürlüğe konulan politikaların önem durumları, günümüze etkileri, yapılış amaçları çerçevesinde yorumlanmış ve sunulmuştur. Bu incelemeler yapılırken Resmî Gazete kaynaklarından ve TBMM tutanaklarından faydalanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Saffet Arıkan, maarif vekaleti, eğitim

THE FIRST TWO YEARS OF SAFFET ARIKAN’S MINISTRY OF EDUCATION (1935-1936) IN THE LIGHT OF RESMI GAZETE AND TBMM RECORDS

Master İsmail ARSLAN

Güçlükonak Anatolian High School,
arslanismaail@gmail.com

ABSTRACT

Saffet Arıkan, originally from Erzincan, was the last Minister of National Education of Mustafa Kemal Atatürk's era. Appointed on June 10, 1935, Saffet Arıkan served as the Deputy Minister of Education until December 28, 1938. He also served in the new cabinet established after Atatürk's death. The main problem of this research is the policies produced by Saffet Arıkan, the Deputy Minister of Education in 1935 and 1936, and the Ministry of Education during his tenure. The main purpose of the research is to determine whether these policies have an impact on today's education system and rules. The method of the research conducted within the framework of the main problem and purpose was determined as a case study. Document analysis method was employed as the data collection tool and the data was analyzed with the help of descriptive and content analysis. As a result of the policies examined during the case study, the needs for the policies put into practice were also examined and interpreted. As a result of the examinations, the importance of the policies put into effect, their effects on the present day, and the purposes of their implementation were interpreted and presented. Resmi Gazete sources and the minutes of the TBMM records have been utilized in these examinations.

Keywords: Saffet Arıkan, ministry of education, education

TARİHSEL BİR OLAYI YORUMLAMADA SOSYAL İNŞACILIK: KIRIM SAVAŞI ÖRNEĞİ

Dr. Remziye SEÇEN
rsecen@ankara.edu.tr

ÖZET

Çalışmamızın amacı sosyal inşacılık yaklaşımlarının Kırım Savaşı'nın tarih yazımına etkisini incelemektir. Tarihçilerin yaklaşımları, toplumsal bağlamlara, devlet çıkarlarına ve zaman zaman ortaya çıkan ve devletleri etkileyen geçici durumlara göre farklılık göstermektedir. Bu da tarihsel olayların farklı yorumlanmalarına yol açabilmektedir. Sosyal inşacılık, yalnızca bireyler arası ilişkilerin gelişimini değil, aynı zamanda devletlerin psikolojik süreçlerini de aydınlatan bir metodolojik çerçeve olarak kullanılmakta; devletlerarası tutumlar ile dünya görüşleri arasındaki söylemleri yorumlamaktadır. İlk modern savaş olarak tanımlanan Kırım Savaşı, Ekim 1853'te Osmanlı İmparatorluğu ile Rusya arasında başlamış, daha sonra Britanya, Fransa ve Sardinya Krallığı'nın katılımıyla genişleyerek daha geniş bir Avrupa çatışmasına dönüşmüştür. Dönemin üç büyük devleti olan Osmanlı İmparatorluğu, Rusya ve Amerika Birleşik Devletleri'nden akademisyenler, savaşın tarihsel önemini araştırmış ve sosyal inşacılığı, devlet davranışlarını anlamak ve devletler ile halk arasındaki ilişkileri çözümlmek için kullanmışlardır. Tarihçiler, geleneksel sosyal gerçeklikleri araştırarak, devletlerin davranışlarını yönlendirmekte ve kolektif kimliklerin oluşumuna katkıda bulunmaktadırlar. Bu araştırma, Kırım Savaşı etrafındaki anlatılarda sosyal inşacılığın çeşitli uygulamalarını ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Sosyal inşacılık, tarih yazıcılığı, tarihsel yorumlama, Kırım Savaşı, Osmanlı İmparatorluğu.

SOCIAL CONSTRUCTIVISM IN INTERPRETING A HISTORICAL EVENT: CRIMEAN WAR

Dr. Remziye SEÇEN

rsecen@ankara.edu.tr

ABSTRACT

This study investigates the influence of social constructivist approaches on the historiography of the Crimean War. Historians' objectives vary according to societal contexts, state interests, and temporal frameworks, leading to differing interpretations of historical events. Social constructivism serves as a methodological framework that elucidates not only interpersonal relationships but also the psychological processes of states, illustrating the interplay of diverse discourses, such as behavior and worldviews. The Crimean War, recognized as the first modern war, began in October 1853 between the Ottoman Empire and Russia, later expanding to include Britain, France, and the Kingdom of Sardinia, thereby evolving into a European conflict. Scholars from the Ottoman Empire, Russia, and the United States have explored the war's historical significance, finding social constructivism particularly useful for understanding state behaviors and the mediation of relations between states and their publics. By investigating conventional social realities, historians guide the behaviors of states and contribute to the formation of collective identities. This research elucidates the varied applications of social constructivism in the narratives of the Crimean War.

Keywords: Social constructivism, historiography, historical interpretation, Crimean war, Ottoman Empire.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE EĞİTİM AMAÇLI GÖÇ HAREKETLİLİĞİ: KAZAKİSTAN ÖRNEĞİ

Gaukhar KAPBAROVA
South Kazakhstan Pedagogical University
goha1986-01@mail.ru

Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU
Ankara Üniversitesi
gundogdu@humanity.ankara.edu.tr

ÖZET

Sovyetlerin dağılma sürecinde 1989 yılına kadar nüfus düşüşü yaşayan Kazakistan, 16.5 milyon civarında iken 1991’de bağımsızlığını kazandıktan sonra da geçiş döneminde ülkeden yaşanan göçler nedeniyle nüfus kaybetmiştir. 1999’a gelindiğinde 14,9 milyona kadar inmiştir. Ancak istikrarlı nüfus siyaseti sayesinde bu oran giderek artarak günümüzde 20 milyonu aşmıştır. Yine bu nüfus siyasetinin sonucu olarak Kazakistan nüfusunun yaklaşık yarısı, 29 yaş altında olup, 14-28 yaş arasındaki genç nüfusun genel nüfus içerisindeki oranı ise %22,3’e ulaşmıştır. Bu çalışmanın amacı, Kazakistan’da bu oranların doğal sonucu olarak ortaya çıkan eğitim sorunlarını ve Kazakistan’dan yurt dışına eğitim amaçlı yürütülen göçleri incelemektir. Çalışma betimsel olup tarama deseninde yapılmıştır ve verilere doküman analizi yoluyla ulaşılmıştır.

Kazakistan’da gençlerin göçünün ana yönü "eğitim ve emek göçüdür". İlk bakışta eğitim ve işçi göçü “geçici” göç kanalları gibi görünmektedir. Deneyimlerin gösterdiği gibi, başlangıçtaki bu eğitim ve işçi göçü daha sonra Kazak gençlerinin daimi ikamet için ülkeden ayrılma yolu haline gelir. Kural olarak, üniversitelerde ve kolejlerde eğitim birkaç yıl sürer. Ayrıca göçmen genç, okurken veya çalışırken yerel kültürü tanır ve dilini öğrenir. Genelde toplumun sosyo-ekonomik ve siyasal yaşamında meydana gelen değişimler eğitim sürecini de yenilediği görülmüştür. Kazakistan’ın bağımsızlıktan sonra yaşadığı deneyimler, bu durumla uyumlu bir seyit izlemektedir. Ayrıca, yükseköğretimin küreselleşmesinin en çarpıcı sonuçlarından biri yurt dışında okuyan öğrenci sayısındaki hızlı artış eğilimi olarak karşımıza çıkar. Kazakistan için bu oranlar, dünya çapında yurt dışında okuyan öğrenci sayısı 1,3 milyondan iki katının üzerine çıkması şeklinde yansımış, 1995’ten 2007’ye kadar 3,0 milyona ulaşmıştır. Yurt dışına yönelik eğitim ve öğretim hareketliliğine katılan öğrencilerin çoğunun üniversitelere yönelik olduğu göze çarparken daha azı ise meslek okullarına, yoğun dil programlarına (özellikle İngilizce) ve liselere yöneliktir.

Anahtar Kelimeler: Kazakistan, Eğitim göçü, Genç nüfus

EDUCATIONAL MIGRATION FROM THE PAST TO THE PRESENT: THE CASE OF KAZAKHSTAN

Gaukhar KAPBAROVA

South Kazakhstan Pedagogical University
goha1986-01@mail.ru

Prof. Dr. Abdullah GUNDOGDU

Ankara University
gundogdu@humanity.ankara.edu.tr

ABSTRACT

Kazakhstan, which experienced a population decline until 1989 during the process of the Soviet Union's dissolution, continued to lose population during the transition period due to emigration from the country after gaining independence in 1991. By 1999, the population had decreased to 14.9 million. However, thanks to a stable population policy, this rate has gradually increased and currently exceeds 20 million. As a result of this population policy, approximately half of Kazakhstan's population is under 29 years old, with the proportion of the 14-28 age group within the general population reaching 22.3%. This study aims to examine the educational issues arising from these ratios in Kazakhstan and the educational migration from Kazakhstan to abroad. The study is descriptive and conducted in a survey design, with data obtained through document analysis.

The main direction of youth migration in Kazakhstan is "educational and labor migration." At first glance, educational and labor migration appear as "temporary" migration channels. As experience shows, this initial educational and labor migration often becomes a pathway for Kazakh youth to leave the country for permanent residence. Typically, education in universities and colleges lasts for several years. Moreover, the migrant youth learns the local culture and language while studying or working. Generally, changes in the socio-economic and political life of the society have also renewed the educational process. Kazakhstan's post-independence experiences align with this situation. Additionally, one of the most striking results of the globalization of higher education is the rapid increase in the number of students studying abroad. For Kazakhstan, this rate reflects a rise from 1.3 million to more than double that globally, reaching 3.0 million from 1995 to 2007. Most students participating in educational and training mobility abroad are directed towards universities, while fewer are oriented towards vocational schools, intensive language programs (especially in English), and high schools.

Keywords: Kazakhstan, Educational migration, Youth population

AZERBAJCAN'DAKİ RUS-TATAR (MÜSLÜMAN) OKULLARININ EĞİTİM TARİHİMİZDEKİ ROLÜ

Doç. Dr. Aygün Halilkızı,
Azerbaycan.Bakü Devlet Üniversitesi,
Felsefe bölümü

ÖZET

Azerbaycan tarihinde önemli bir evre değişimi yaşayan dönemlerden biri de Azerbaycan hanlıklarının Çarlık Rusyası tarafından işgal edilmesinin tarihidir. 19.yüzyılda yaşanan bu tarihi dönem, eğitim tarihimize bazı olaylarla anılmıştır. Böylece Azerbaycan hanlarının Çarlık Rusyası'nın hakimiyetine geçmesinden sonra eğitim tarihi, din ve eğitim politikasına uygun olarak Rus okullarının kurulma dönemi başlamıştır. Ancak bu Azerbaycan'da o döneme kadar eğitimin ve okulların olmadığı anlamına gelmemektedir. Şüphesiz ki 8.yüzyıldaki İslam fetihlerinden sonra İslam dininin yayılması, bu tarihi dönemde burada var olan eğitim sistemine de etkisini bırakmıştır. Medrese faaliyetleriyle ağırlıklı olarak halkın okuma-yazma faaliyetlerini geliştiren bu dönemde sadece dini derslerin değil, laik derslerinin de verildiği görülmektedir. 19.yüzyılın ilk yarısında eğitim tarihimize gördüğümüz tablo, bu dönemde ilk ve orta düzeyde eğitim faaliyetlerinin olduğudur. Her ne kadar bu okulların açılması Azerbaycan çocuklarının eğitimi için oluşturulmuşsa da, okulların isimleri "Rus-Tatar" ya da "Rus-Müslüman okulu" du. Çarlık Rusya'sının halkımızın milli kimliğine yönelik bu politikası eğitim tarihimizden de hasarsız yan geçmemştir. Bu dönemdeki devlet okullarının temel özelliği, klasik Müslüman okullarından farklı olarak bu okullarda derslerin tamamen Rusça işlenmesi, konu derslerine öncelik verilmesi ve program derslerinden biri olarak din eğitiminin de okutulmasıydı. Hatta bu okulların ilk açıldığı dönemde Azerbaycan Türkçesinin kullanılmasına ve İslamiyet'in öğrenilmesine izin verilmemesine şahid oluyoruz. Halkın bu tür okullardan uzaklaşması ve medrese mektepleri tercih etmesi Rus yetkililerinin tepkisine neden olmuştur. Sorunun sebebinin kendi dillerinde eğitim alma ve dinlerini öğrenmekten uzaklaştırılma olduğunu gören Rus yetkilileri bu okullarda dil ve din öğretimini devreye sokarak bu sorunu çözmüşlerdir. Sonuç olarak, Rus-Müslüman okullarında derslerin modern yöntemle yürütüldüğünü, laik okul sistemiyle çalışan bu okullarda İslami eğitime de ayrı bir yer verildiğini belirtmek isteriz. Ülkemizin milli manevi değerleri olan dil ve din, bu zor ve çalkantılı dönemin eğitim ve aydınlanma sürecinde milli doğamızdan güç alarak, ayakta kalmayı başarmıştır. O dönemin aydınları arasında yer alan Sultan Bey Ganizade ve Habibbey Mahmutbeyov gibi şahsiyetlerin isimlerini anmadan geçmek mümkün değil. Okulların yetiştirdiği mezunlar daha sonra Doğu'nun ilk demokratik devletinin kurulmasına katkıda bulunan kişiler olmuştur.

Anahtar kelimeler: Rus-Müslüman okulu, eğitim, eğitim tarihi, modern yöntem.

THE ROLE OF RUSSIAN-TATAR (MUSLİM) SCHOOLS İN AZERBAİJAN İN OUR EDUCATIONAL HİSTORY

Assoc. Prof. Dr. Aygün Halilkızı,
Azerbaijan.Baku State University,
Philosophy Department.

ABSTRACT

One of the periods that experienced a significant phase change in the history of Azerbaijan is the process of the occupation of the Azerbaijani khanates by Tsarist Russia. This historical period in the 19th century is commemorated with some events in our educational history. Thus, after the Azerbaijani khans came under the rule of Tsarist Russia, the period of establishment of Russian schools began in accordance with the history of education, religion and education policy. However, this does not mean that there was no education and schools in Azerbaijan until that period. Undoubtedly, the spread of Islam after the Islamic conquests in the 8th century had its impact on the education system that existed here in this historical period. In this period, which mainly improved the literacy activities of the people through madrasah activities, it is seen that not only religious lessons, but also secular lessons were given. The picture we see in our educational history in the first half of the 19th century is that there were educational activities at primary and secondary levels in this period. Although the opening of these schools was created for the education of Azerbaijani children, the names of the schools were "Russian-Tatar" or "Russian-Muslim school". This policy of Tsarist Russia towards the national identity of our people has not passed through our educational history unscathed. The main feature of public schools in this period was that, unlike classical Muslim schools, the courses in these schools were taught entirely in Russian, priority was given to subject courses, and religious education was taught as one of the program courses. In fact, when these schools were first opened, we witnessed that the use of Azerbaijani Turkish and learning about Islam were not allowed. The fact that the people moved away from such schools and preferred madrasah schools caused the reaction of the Russian authorities. Realizing that the reason for the problem was education in their own language and alienation from learning their religion, Russian authorities solved this problem by introducing language and religion education in these schools. In conclusion, we would like to point out that lessons are carried out with modern methods in Russian-Muslim schools, and Islamic education is given a special place in these schools that operate with a secular school system. Language and religion, which are the national spiritual values of our country, managed to survive in the education and enlightenment process of this difficult and turbulent period by drawing strength from our national nature. It is impossible not to mention the names of figures such as Sultan Bey Ganizade and Habibbey Mahmutbeyov, who were among the intellectuals of that period. The graduates of the schools later became people who contributed to the establishment of the first democratic state in the East.

Key words: Russian-Muslim school, education, history of education, modern method.

TARİH ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENCİLERİN SOMUT KÜLTÜREL MİRAS FARKINDALIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: BİR YEREL TARİH ÇALIŞMASI¹

Celeleddin BABA

Milli Eğitim Bakanlığı, Tarih Öğretmeni- Trabzon/ Türkiye,
celeleddinbaba@hotmail.com

Prof. Dr. Aydın GÜVEN

Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı,
aydinguven@atauni.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma, tarih öğretiminde yerel tarih çalışması ile öğrencilerin somut kültürel miras farkındalığına ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseninde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile belirlenen, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Trabzon ili Yomra ilçesinde yer alan Fen Lisesinde eğitim gören toplam 28 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak; “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ve “Çalışma Yaprakları” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi ve doküman incelemesi ile analiz edilmiştir. Bu araştırma ile öğrencilerin büyük çoğunluğunun daha önce bir yerel tarih gezisine katılmadıkları tespit edilmiştir. Yapılan yerel tarih gezisi ile girdikleri tarihi mekânlarda öğrencilerin çoğunluğunun merak duygusuna kapıldığı belirlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin ekseriyeti yerel tarih çalışmasıyla tarih dersinin daha öğretici, keyifli, eğlenceli, merak uyandırıcı, keşfettirici ve faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Araştırma sonucunda öğrencilerin yakın çevrelerinde bulunan somut kültürel miras eserlerine ilişkin bilgi düzeylerinin ve farkındalıklarının arttığı saptanmıştır. Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda şehirlerdeki somut kültürel miras eserlerinin korunması noktasında vatandaşlara düşen en önemli görevin bu eserlere zarar vermeme ve eserler hakkında bilinçli olma olduğu, şehirleşmenin eserlerin varlığına yönelik en önemli tehlike olarak ifade edildiği ve eserlerin günümüze gelinceye kadar da kısmen korunmuş olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel tarih, kültürel miras, somut kültürel miras, tarih eğitimi.

---

¹ Bu çalışma, Doç. Dr. Aydın Güven danışmanlığında Celeleddin Baba tarafından hazırlanan ve Temmuz 2024’de kabul edilen yüksek lisans tezinin verileri temel alınarak hazırlanmıştır.

STUDENTS' VIEWS ON TANGIBLE CULTURAL HERITAGE AWARENESS IN HISTORY TEACHING: A LOCAL HISTORY STUDY²

Celeleddin Baba,

Milli Eğitim Bakanlığı, Tarih Öğretmeni- Trabzon/ Türkiye,
celeleddinbaba@hotmail.com

Prof. Dr. Aydın Güven,

Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı,
aydinguven@atauni.edu.tr

ABSTRACT

This research was carried out in order to determine the opinions of students on the awareness of tangible cultural heritage through local history study in history teaching. The study was conducted in the case study design, which is one of the qualitative research methods. The study group of the research consists of a total of 28 students studying at the Science High School in Yomra district of Trabzon province in the 2023-2024 academic year, determined by the easily accessible case sampling method. “Semi-structured Interview Form” and “Worksheets” were used as data collection tools in the study. The data obtained in the research were analysed by content analysis and document analysis. With this research, it was determined that the majority of the students had not participated in a local history trip before. It was determined that the majority of the students had a sense of curiosity in the historical places they entered with the local history trip. In the study, the majority of the students stated that the history course was more instructive, enjoyable, entertaining, intriguing, exploratory and useful with the local history study. As a result of the research, it was determined that the students' level of knowledge and awareness of the tangible cultural heritage artefacts in their immediate surroundings increased. In line with the opinions of the students, it was concluded that the most important duty of the citizens in terms of protecting the tangible cultural heritage artefacts in their cities is not to damage these artefacts and to be conscious about the artefacts, urbanisation is expressed as the most important threat to the existence of the artefacts and the artefacts have been partially protected until today.

Keywords: Local history, culture heritage, tangible cultural heritage, history education.

---

² This study is based on the data of the master's thesis prepared by Celeleddin Baba under the supervision of Doç. Dr. Aydın Güven and accepted in July 2024.

TARİH ÖĞRETİMİNDE TEMATİK YAKLAŞIM: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MAKALE ÇALIŞMALARI

Prof. Dr. Cavid QASIMOV
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
cavidqasimov@yyu.edu.tr

Bilim Uzmanı Seher Hicret LİMAN
Ege Üniversitesi
hcrtlmn@gmail.com

Bilim Uzmanı Betül Banu LİMAN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
betulbanuliman@posta.mu.edu.tr

ÖZET

Tarih öğretiminde tarihin bilimsel bir çerçevede değerlendirilmesi, öğrencilerin tarih becerilerinin gelişmesine ve anakronizme düşmeden bilimsel bir düşünce sistemiyle tarihi incelemelerine yardımcı olur. Bu noktada bu çalışmanın amacı bilimsel perspektifle beslenen tarih öğretimi yerelden küresel doğru genişleyecek bir formatta; coğrafya, felsefe, sosyoloji, antropoloji, arkeoloji ve sanatla ilişkisi çerçevesinde ele almaktır. Bir durum çalışması olan bu çalışmada İstanbul Doç. Dr. Hüseyin Çelik Ortaokulu 7. sınıf öğrencilerinden 6 öğrenci yer almıştır. Thales, Sümela Manastırı, Göbeklitepe, Frig Uygarlığı ve Divriği Ulu Camii öğrencilerin tarihsel araştırmalarının temaları olarak belirlenmiştir. Temalarla ilgili araştırmalar yapılırken sanal müzelerin kullanımı, tarihi yerlerin tasviri, yerel tarihin global ve global bağlantıları ve dijital öğrenme tasarımları dikkate alınmıştır. Her tema için bir öğrenci araştırma yapmış, bilimsel çalışma hazırlamış ve bunları sunmuştur. Çalışmada 21. yüzyıl becerilerinin yanı sıra tarihsel becerilerin kazandırılması hedeflenmiştir. Her öğrenci çalışmasının kaynak tarama, araştırma, düzenleme, yazma, hazırlık, sunum ve yeniden düzenleme gibi aşamalarında geri bildirim ve düzeltme almıştır. Daha sonra bu bağlamda bir tarih paneli düzenlenmiş ve okul ve çevresinin katılımı sağlanmıştır. Hem dinleyiciler hem araştırmacılar için gözlem, rapor, yarı yapılandırılmış görüşme formu ve öz değerlendirme formu kullanılarak okuldaki öğrenci ve öğretmen görüşleri alınmıştır. Böylece tarih öğretiminin evrensel boyutları ve zihinsel, entelektüel ve sosyal besleyici yönleri okul ikliminde vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih öğretimi, tematik yaklaşım, 21. yy. becerileri

THEMATIC APPROACH IN HISTORY TEACHING: ARTICLE STUDIES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Prof. Dr. Cavid QASIMOV

Van Yüzüncü Yıl University
cavidqasimov@yyu.edu.tr

Bilim Uzmanı Seher Hicret LİMAN

Ege University
hcrtlmn@gmail.com

Bilim Uzmanı Betül Banu LİMAN

Muğla Sıtkı Koçman University
betulbanuliman@posta.mu.edu.tr

ABSTRACT

In history teaching, evaluating history within a scientific framework helps students develop their history skills and examine history with a scientific thought system without falling into anachronism. At this point, the aim of this study is to address history teaching nourished by a scientific perspective in a format that expands from the local to the global; within the framework of its relationship with geography, philosophy, sociology, anthropology, archeology and art. This study, which is a case study, included 6 7th grade students from Istanbul Assoc. Prof. Hüseyin Çelik Middle School. Thales, Sumela Monastery, Göbeklitepe, Phrygian Civilization and Divriği Ulu Mosque were determined as the themes of the students' historical research. While conducting research on the themes, the use of virtual museums, the description of historical places, the global and global connections of local history and digital learning designs were taken into consideration. One student conducted research for each theme, prepared a scientific study and presented them. The study aimed to provide historical skills as well as 21st century skills. Each student received feedback and corrections at the stages of their work such as source scanning, research, editing, writing, preparation, presentation and re-editing. Later, a history panel was organized in this context and the participation of the school and its surroundings was ensured. The opinions of the students and teachers in the school were obtained using observations, reports, semi-structured interview forms and self-assessment forms for both the audience and the researchers. Thus, the universal dimensions of history teaching and its mental, intellectual and socially nourishing aspects were emphasized in the school climate.

Anahtar Kelimeler: History teaching, thematic approach, 21st century skills

TARİH ÖĞRETİMİNDE ÜRETKEN YAPAY ZEKA: ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGILARI VE ETİK ENDİŞELERİ

Doç. Dr. Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN

Gazi Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı
nihanerol@gazi.edu.tr

ÖZET

Son yıllarda oldukça hızlı bir şekilde değişen ve gelişen teknoloji geleceğin tarih öğretmenlerinin de eskiye göre daha farklı sorulara cevap aramasına sebep olmaktadır. Bu sorulardan bir tanesi de geleceğin eğitim sisteminin nasıl şekilleneceği sorusudur. Bu çalışmada tarih öğretiminde üretken yapay zekâ araçlarının kullanımına yönelik tarih öğretmeni adaylarının algılarını incelemek amaçlanmıştır. Bu amaçla bir devlet üniversitesinin tarih öğretmenliği programının tüm sınıf düzeylerindeki öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerle veriler toplanmıştır. Üretken yapay zekanın tarih öğretimindeki yeri, avantajları ve dezavantajları ile ekran süresi, teknolojik araçlara sahip olma durumları gibi sorulara verilen yanıtlar, NVIVO nitel analiz programı kullanılarak analiz edilmiştir. Açık uçlu sorulara verilen yanıtların içerik analizi, ana temalar ve frekans değerleriyle sunulmuştur. Yapılan analizlerin sonucunda öğretmen adaylarının üretken yapay zekâ kullanımına ilişkin hem olumlu hem de olumsuz görüşlere sahip olduklarını görülmüştür. Tarih öğretmen adayları, yapay zekanın öğretim yöntemlerini geliştirme ve kaynaklara erişimi artırma gibi potansiyel faydalarını kabul etmekle birlikte, yapay zekâ araçlarının etik sorunsalı, artan ekran süresi ile elektronik cihaz bağımlılığı, kopya çekme, sahte, yanlış ve kirli içeriklere ulaşma, gerçeklikten uzaklaşma gibi potansiyel dezavantajlara dair endişelerini de dile getirmişlerdir. Öğretmen adayları bu alanda kendilerini geliştirmek için dersler ve etkileşimli eğitimler ile desteklenmek istediklerini vurgulamıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, üretken yapay zeka, yapay zeka araçları, tarih öğretmen adayı, eğitim teknolojileri, post-truth, deepfake.

GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HISTORY TEACHING: PROSPECTIVE TEACHERS' PERCEPTIONS AND ETHICAL CONCERNS

Associate Professor Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN

Gazi University, Department of Turkish and Social Sciences Education, Division of History Education

nihanerol@gazi.edu.tr

ABSTRACT

The rapidly changing and developing technology in recent years has caused future history teachers to seek answers to different questions than before. One of these questions is how the future education system will be shaped. This study is aimed to examine the perceptions of prospective history teachers about the use of productive artificial intelligence tools in history teaching. For this purpose, data were collected through semi-structured interviews with students at all grade levels of the history teaching program of a state university. The answers to questions such as the place of productive artificial intelligence in history teaching, its advantages and disadvantages, screen time, and their ownership of technological tools were analyzed using NVIVO qualitative analysis software. Content analysis of the answers given to open-ended questions were presented with main themes and frequency values. As a result of the analyses, it was seen that pre-service history teachers had both positive and negative views on the use of productive artificial intelligence. Although pre-service history teachers acknowledged the potential benefits of artificial intelligence, such as improving teaching methods and increasing access to resources, they also expressed concerns about the potential disadvantages of artificial intelligence tools, such as ethical problems, increasing screen time and electronic device addiction, cheating, accessing fake, biased and dirty content, and distancing from reality. Pre-service teachers emphasized that they would like to be supported with courses and interactive trainings to improve themselves in this field.

Keywords: History education, generative artificial intelligence, artificial intelligence tools, history teacher candidates, educational technologies, post-truth, deep fake.

TARİH ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME İLE İLGİLİ TARİH ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Kamuran ÖZDEMİR

Milli Eğitim Bakanlığı

kamur_77@hotmail.com

ÖZET

29 Ekim 1923'te Cumhuriyetin ilan ile birlikte başlayan süreçle birlikte ulus devlet anlayışı ortaya çıkmış, bunun için de milli kimliğin inşası en önemli unsur olarak kendini belli etmeye başlamıştır. Yeni kurulan devletin vatandaşını inşa edilen milli kimlik çerçevesinde şekillendirme işi eğitime bırakılmış, bu bağlamda en önem verilen derslerden birisi de tarih dersi olmuştur. Bundan dolayıdır ki tarih öğretmeni yetiştirme işi hem milli bir mesele hem de bir eğitim meselesi olarak her dönemde önemli bir yere sahip olmuştur. Bundan dolayıdır ki bu çalışmanın amacı meslek hayatının içinde yer alan tarih öğretmenlerinin tarih öğretmeni yetiştirme ile ilgili görüşlerini ortaya koyma amacıyla yapılmıştır. Alan yazında tarih öğretmeni yetiştirme ile ilgili yapılan çalışmalara rastlanmış olmakla birlikte bu konudaki meslekte yer alan öğretmen görüşlerinin yer aldığı bir çalışmaya rastlanmamış olması bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Nitel bir araştırma modeli olan durum çalışmaları, "bir olayı değerlendirmek" amacıyla, bilimsel sorulara cevap aramada kullanılan ayırt edici bir yaklaşımdır. Araştırmada nitel verileri toplamak amacıyla, uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve beş sorunun bulunduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmacı Türkiye'de farklı illerde ve farklı tür ortaöğretim kurumlarında görev yapan 5'i erkek ve 5'i kadın olmak üzere toplam 10 tarih öğretmeni yetiştirmenin zorluklarını tarih öğretmeni gözüyle değerlendirmek amacıyla görüşme yapılmıştır. Çalışmada Tarih öğretmenlerinin eğitimi meselesi, tarih öğretmeni yetiştirme süreci ile ilgili karşılaşılan zorluklar, mezuniyet sonrası karşılaşılan zorluklar, meslek hayatında karşılaşılan zorluklar, programın uygulanması ile ilgili zorluklar sorgulanmış, bununla birlikte tarih eğitiminin olumlu ve güzel yanları da araştırmaya katılanlara soru olarak yöneltilmiştir. Bu yöneltilen sorular çalışmanın alt problemlerini oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmış olup daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre tarih öğretmeni yetiştirmeye yönelik yapılabilecek uygulamalar önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, tarih öğretmeni yetiştirme, tarih öğretmenliği

HISTORY TEACHERS' OPINIONS ON HISTORY TEACHER TRAINING

Doç. Dr. Kamuran ÖZDEMİR
Milli Eğitim Bakanlığı
kamur_77@hotmail.com

ABSTRACT

With the process that started with the declaration of the Republic on October 29, 1923, the concept of the nation state emerged, and for this, the construction of national identity began to emerge as the most important element. The task of shaping the citizens of the newly established state within the framework of the constructed national identity was left to education, and in this context, one of the most important courses was history. For this reason, the job of training history teachers has always had an important place as both a national issue and an educational issue. For this reason, the purpose of this study was to reveal the opinions of history teachers in the professional life regarding training history teachers. Although studies on training history teachers have been encountered in the literature, the fact that no study has been encountered that includes the opinions of teachers in the profession on this subject reveals the importance of this research. A case study, one of the qualitative research methods, was used in the research. Case studies, which are a qualitative research model, are a distinctive approach used in seeking answers to scientific questions in order to “evaluate an event”. In order to collect qualitative data in the research, a semi-structured interview form consisting of five questions was used, developed by the researcher after receiving expert opinion. In this context, the researcher conducted interviews with a total of 10 history teachers, 5 male and 5 female, working in different provinces and different types of secondary education institutions in Turkey, in order to evaluate the difficulties of training history teachers from the perspective of a history teacher. In the study, the issue of training history teachers, the difficulties encountered in the process of training history teachers, the difficulties encountered after graduation, the difficulties encountered in professional life, the difficulties related to the implementation of the program were questioned, and the positive and beautiful aspects of history education were also asked to the participants of the study. These questions constituted the sub-problems of the study. The descriptive analysis method was used in the analysis of the data obtained in the study and was summarized and interpreted according to the previously determined themes. According to the results obtained, possible practices for training history teachers were suggested.

Key Words: History education, history teacher training, history teaching

TARİH VE TARİHÇİLİK ÜZERİNE GÖRÜŞLER: MEMLÛK DEVLETİ (1250-1517) ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Nihal GEZEN
Aksaray Üniversitesi, Tarih Bölümü
nhlgzn@gmail.com

ÖZET

Tarih nedir ve neden önemlidir? Ne tür tarih anlayışları bulunmaktadır? Bu bağlamda derin manasıyla tarih bilgisine/bilincine nasıl ulaşılır? Tarih alanında araştırma yapan bilim insanlarının sahip olduğu yahut olması gereken özellikler nelerdir? Bu ve benzeri minvaldeki sorular, ilgi ve uzmanlık alanları ne olursa olsun tarih alanında araştırma yapan ve akademik faaliyet gösteren araştırmacıları mutlak şekilde son derece yakından ilgilendirmektedir. Bu çalışmada, bir Orta Çağ tarihçisinin tarihi, tarihsel olayları nasıl ve ne şekilde ele aldığı veyahut alması gerektiğini yani başka bir deyişle tarihçinin, tarihi bilgi üretme sürecini Memlûk devletinin tarihi üzerinden ele alarak bu bakımdan alana katkı sağlamayı hedeflemekteyiz. Bu çalışma ile genel olarak Memlûk Devleti'nin tarihi teşekkülü, misyonu vs. üzerinden şu ana kadar mevcut akademik birikimimize istinaden tarihçilik ve tarih yazımı hakkında önemli gördüğümüz noktaları ele alacağız. Nitekim Orta Çağ'da kurulan ve askeri bir karakter yapısına sahip olan Memlûk Devleti, diğer Türk-İslam devletlerinden pek çok açıdan farklılık arz etmesi ve orijinal bir devlet yapısına sahip olması itibariyle oldukça merak ve hayranlık uyandıran bir devlettir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Tarihçilik, Memlûk Devleti

OPINIONS ON HISTORY AND HISTORISM: THE CASE OF THE MAMLUK STATE (1250-1517)

Assistant Professor Dr. Nihal GEZEN
Aksaray University, Department of History
[nhlgzn@gmail.com](mailto:nhlgn@gmail.com)

ABSTRACT

What is history and why is it important? What kinds of understandings of history exist? In this context, how can one achieve deep historical knowledge/awareness? What are the characteristics that scientists doing research in the field of history have or should have? These and similar questions are of great interest to researchers who conduct research and academic activities in the field of history, regardless of their areas of interest and expertise. What are the characteristics that scientists doing research in the field of history have or should have? These and similar questions are of great interest to researchers who conduct research and academic activities in the field of history, regardless of their areas of interest and expertise. In this study, we aim to contribute to the field in this respect by examining how and in what way a medieval historian handles history and historical events, in other words, the historian's process of producing historical information through the history of the Mamluk state. With this study, the historical formation, mission, etc. of the Mamluk State in general. We will discuss the points we deem important about historiography and historiography, based on our current academic knowledge so far. As a matter of fact, the Mamluk State, which was founded in the Middle Ages and had a military character, is a state that arouses curiosity and admiration as it differs from other Turkish-Islamic states in many aspects and has an original state structure.

Keywords: History, Historiography, Mamluk State

TARİH EĞİTİMİ BAĞLAMINDA TÜRKİYE YÜZYILI EĞİTİM PROGRAMINDA YER ALAN OKURYAZARLIKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Çağrı DEMİRTAŞ
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
cagridemirtass@gmail.com

ÖZET

Türkiye'nin 21. yüzyılda küresel çapta rekabet gücünü artırmak amacıyla, eğitim politikalarının yeniden düzenlenmesi gerekliliğine odaklanmıştır. Program, toplumsal ilgiler açısından çok yönlü gelişmeyi sağlamak için çeşitli okuryazarlık türlerini eğitim müfredatına entegre etmeyi amaçlamaktadır. Tarih eğitimi bağlamında okuryazarlık becerilerinin entegrasyonu, disiplinler arası yaklaşımın önemini ortaya koymaktadır. Veri okuryazarlığı, tarihsel olayların sayısal ve nicel analizini güçlendirirken, dijital okuryazarlık dijital kaynaklara erişim ve belge doğrulama süreçlerini desteklemektedir. Bilgi okuryazarlığı, öğrencilerin eleştirel düşünme ve bağımsız araştırma becerilerini geliştirmekte, doğru ve güvenilir bilgilere ulaşmalarını sağlamaktadır. Sistem okuryazarlığı, tarihsel olaylar arasındaki neden-sonuç ilişkilerini ve daha büyük sistemlerle bağlantılarını anlamayı kolaylaştırırken, vatandaşlık okuryazarlığı bireylerin tarihsel bağlamda vatandaşlık hak ve sorumluluklarını daha derinlemesine kavramalarına yardımcı olur. Bu okuryazarlık becerileri, tarihsel olayların çok yönlü analizini destekleyerek öğrencilerin eleştirel düşünme, analiz ve bilgi değerlendirme kapasitelerini artırmakta, tarih eğitiminin çağdaş ihtiyaçlara yanıt veren daha etkili bir disiplin haline gelmesine katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okuryazarlık değerlendirmesi, eğitimde yenilik, kapsamlı eğitim.

EVALUATION OF LITERACIES IN THE CENTURY OF TURKEY EDUCATION PROGRAM IN THE CONTEXT OF HISTORY EDUCATION

Dr. Çağrı DEMİRTAŞ

Aydın Adnan Menderes University

cagridemirtass@gmail.com

ABSTRACT

Focusing on the need to restructure educational policies to enhance Turkey's global competitiveness in the 21st century, the program aims to integrate various literacy types into the educational curriculum to promote multidimensional development from a societal perspective. In the context of history education, the integration of literacy skills underscores the importance of an interdisciplinary approach. Data literacy strengthens the quantitative and numerical analysis of historical events, while digital literacy supports access to digital resources and the verification of historical documents. Information literacy enhances students' critical thinking and independent research abilities, ensuring access to accurate and reliable information. System literacy facilitates the understanding of cause-effect relationships between historical events and their connections to broader systems, while citizenship literacy helps individuals gain a deeper understanding of their rights and responsibilities within a historical context. These literacy skills support the multidimensional analysis of historical events, improving students' critical thinking, analytical, and information evaluation capacities, and contributing to making history education a more effective discipline that meets contemporary needs.

Keywords: Literacy Assessment, innovation in Education, comprehensive Education.

TARİHSEL KANIT KULLANIMI YOLUYLA 12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL OKURYAZARLIK BECERİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Prof. Dr. Özgür AKTAŞ

Kafkas Üniversitesi

ozgurkafkas@gmail.com

Doç. Dr. Hasan ASLAN

Kafkas Üniversitesi

hasanaslan_25@hotmail.com

Aysun BİLGİÇ KURT

aysunbilgickurt@gmail.com

Tarih Öğretmeni

ÖZET

Tarih araştırmalarında ve öğretiminde büyük öneme sahip olan görsel kaynaklar, soyut olan tarihi bilgileri somutlaştırarak öğrenenler için daha anlaşılır hale getirmektedir. Görsel kaynakların kullanımı ile daha anlaşılır hale gelen tarih dersleri öğrenciler için sıkıcı olmaktan çıkarak eğlenceli olmakta ve aynı zamanda öğrencilerin görsel okuryazarlık becerilerinin de gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu araştırmanın amacı on ikinci sınıf öğrencilerinin tarih derslerinde tarihsel kanıt olarak kullanılabilecek madeni paralar üzerinde yer alan nesne, şekil ve sembollerini tanımlamaları istenerek onların görsel okuryazarlık becerilerinin hangi düzeyde olduğunu belirlemektir. Araştırma nitel yöntem ile durum çalışması şeklinde yürütülmüştür. Çalışma grubunu Kars il merkezinde bulunan iki devlet okulunun on ikinci sınıfında öğrenim görmekte olan 34 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak öğrencilerin görsel okuryazarlık becerilerini ölçmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplar içerik analizi yoluyla analiz edilerek tabloleştirilip yorumlamaları yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Tarihsel Kanıt, Tarihi Görseller, Görsel Okuryazarlık

A STUDY ON 12TH GRADE STUDENTS' VISUAL LITERACY SKILLS THROUGH THE USE OF HISTORICAL EVIDENCE

Prof. Dr. Özgür AKTAŞ
Kafkas University
ozgurkafkas@gmail.com

Assoc. Prof. Dr. Hasan ASLAN
Kafkas University
hasanaslan_25@hotmail.com

Aysun BİLĞİÇ KURT
History Teacher
aysunbilgickurt@gmail.com

ABSTRACT

Visual resources, which are of great importance in history research and teaching, make abstract historical information more understandable for learners by making it concrete. History that becomes more understandable with the use of visual resources lessons become fun for students rather than boring and at the same time contribute to the development of students' visual literacy skills. The aim of this study is to determine the level of visual literacy skills of twelfth grade students by asking them to identify the objects, shapes and symbols on coins that can be used as historical evidence in history lessons. The research was conducted as a case study with qualitative method. The study group consisted of 34 students studying in the twelfth grade of two public schools in Kars city center. A semi-structured interview form prepared by the researchers was used as a data collection tool to measure students' visual literacy skills. The answers given by the students will be analyzed through content analysis, tabulated and interpreted.

Keywords: History Education, Historical Evidence, Historical Visuals, Visual Literacy

TÜRK TARİHÇİLİĞİNDE ŞEVKET SÜREYYA AYDEMİR ÜZERİNE BİR İNCELEME

Öğr. Gör. Sözer AKYILDIRIM
İğdır Üniversitesi
sozerakyildirim@hotmail.com

ÖZET

Şevket Süreyya Aydemir 1897-1976 yılları arasında yaşamış 79 yıl ömür sürmüştür. Tunalı bir göçmen ailesinin oğludur. Kendi anlatımıyla babası, hayatı boyunca topraksız bir köylü olarak başkalarının toprağında ve hizmetinde çalışmıştır. Edirne’de doğan Aydemir, ilk ve orta öğrenimini orada yaptı. Edirne öğretmen okulunu bitirdi. Dünya Savaşında yedek subay olarak Kafkas cephesindeki çarpışmalara katıldı. Subay olan ağabeyleri I. Dünya Savaşında şehit oldu. Aydemir Sarıkamış Savaşında yaralandı. Neslinin büyük çoğunluğu gibi o da Turancılık akımının taraftarıydı. Osmanlı İmparatorluğu çöküp Edirne İşgal edilince, Turana koştu. Öğretmenlik yaptı. Savaşlar ve ihtilaller içinde kültür yetersizliğini kavradı. Moskova’ya ekonomi öğrenimine gitti. Türkiye’ye dönünce Ankara’da ekonomi öğretmenliği yaptı, komünist olduğu gerekçesiyle hapis yattı, devlet sektöründe yüksek görevler aldı. Atatürk’ün eşsiz takdirlerini kazandı, kendisini Atatürk devrimlerine adadı.

Şevket Süreyya Aydemir Makedonya’dan Orta Asya’ya Enver Paşa, Tek Adam, ikinci Adam, Menderesin Dramı isimli 10 ciltlik eserinde 1860’tan başlayıp 1960’a kadar yani tam 100 yıllık tarihimizi incelemiştir. Aydemir Tek Adam isimli eserinde Atatürk’ü şöyle tanımlamıştır. “Yalnız Atatürk’tür ki ne insanlarla insanlar ne de milletlerle milletler arasında bir kin, bir düşmanlık kaygısı gütmeyen eserini vermiştir. Düşmanını, daha yendiği anda affetmiştir. Esir ettiği generallere, daha savaş meydanında mertçe el uzatan tek adam odur. Bu generalleri kendi yurduna salan önderleri, devlet, hükümet reislerini, ülkesine dost olarak çağıran, onları kendi toprağında dost olarak karşılayan, ağırlayan ve onların hepsini istisnasız fetheden odur. Kısacası “Yurtta barış, cihanda barış” yalnız onun sloganıdır.

Şevket Süreyya Aydemir en sert saldırılar karşısında, sarsılmayan hoşgörü ve özeleştiri alışkanlığını geliştirmiş, kendisiyle yüzleşmesini bilen bir insan olarak yaşadı. Onun ölümüyle Türkiye iyi bir aydını, meraklı bir araştırmacı, tarihçi yazarını kaybetti. Geriye bıraktığı eserleriyle onunla dostluğumuzu yıllarca sürdürebiliriz. Bu çalışma Ş.S. Aydemir’in hayatı ve onun eserleri hakkında Türk Tarihçiliğine getirdiği farklı bir yaklaşımın incelemesini yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: Turan, Cumhuriyet, Kafkas, Türkiye

A STUDY ON ŞEVKET SÜREYYA AYDEMİR IN TURKISH HISTORIOGRAPHY

Lecturer Sözer AKYILDIRIM
Iğdır University
sozerakyildirim@hotmail.com

ABSTRACT

Şevket Süreyya Aydemir lived between 1897-1976 and lived for 79 years. He was the son of a family of immigrants from Tuna. According to his own account, his father worked on the lands of others and in their service as a landless peasant throughout his life. Born in Edirne, Aydemir received his primary and secondary education there. He graduated from Edirne Teachers' School. He participated in the battles on the Caucasus front as a reserve officer in World War I. His brothers, who were officers, were martyred in World War I. Aydemir was wounded in the Battle of Sarıkamış. Like the majority of his generation, he was a supporter of the Turanism movement. When the Ottoman Empire collapsed and Edirne was occupied, he rushed to Turan. He became a teacher. He realized the inadequacy of culture in the wars and revolutions. He went to Moscow to study economics. When he returned to Turkey, he taught economics in Ankara, was imprisoned on the grounds that he was a communist, and took high positions in the state sector. He earned Atatürk's unique appreciation and devoted himself to Atatürk's revolutions.

Şevket Süreyya Aydemir, in his 10-volume work titled From Macedonia to Central Asia, Enver Pasha, The One Man, The Second Man, The Drama of Menderes, examined our history from 1860 to 1960, in other words, a full 100 years. Aydemir defined Atatürk in his work titled The One Man as follows. "Atatürk is the only one who has produced his work without any grudge or concern for hostility between people and people, or between nations and nations. He forgave his enemy the moment he defeated him. He is the only man who extended a manful hand to the generals he had captured, even on the battlefield. He is the one who called the leaders, heads of state and government who released these generals to his own country as friends to his country, welcomed them as friends on his own soil, hosted them and conquered them all without exception. In short, "Peace at home, peace in the world" is his only slogan.

Şevket Süreyya Aydemir lived as a person who developed the habit of tolerance and self-criticism that did not waver in the face of the harshest attacks, and who knew how to confront himself. With his death, Turkey lost a good intellectual, a curious researcher, and a historian and writer. We can continue our friendship with him for years to come with the works he left behind. This study is to examine the different approach that Ş.S. Aydemir brought to Turkish Historiography regarding his life and works.

Keywords: Turan, Republic, Caucasus, Türkiye

YEREL TARİH ÜZERİNE YAPILAN PROJELERİN EĞİTİME VE TARİHE KATKISI “BALKAN SAVAŞI SAVAŞ ALANI ARAŞTIRMASI ÖRNEĞİ”

Tarih Öğretmeni Mustafa ÖZGÜR
Lüleburgaz Ramazan Yaman Fen Lisesi
mstfozgr81@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada, okul dışı öğrenme ortamında öğrenciler tarihsel problemle karşı karşıya bırakılarak problemin çözümüne yönelik proje üretmelerine rehberlik edilmiştir. Uygulamadan elde edilen veriler ile proje tabanlı tarih eğitimi açısından öğrencilerin hangi becerileri kazandıkları ve geliştirdikleri bakış açılarını araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada; nitel yöntem kullanılmıştır. Altı öğrencinin katıldığı çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış bireysel mülakat tekniği kullanılmıştır. Ayrıca proje uygulaması sırasında; saha ziyaretinde topladıkları görüntülü kayıtlar, öğrencilerin yaptıkları sözlü tarih çalışması, proje günlükleri ve proje raporlarından elde edilen veriler kullanılmıştır.

Veri toplama araçlarının çözümlenmesi sonucu altı temaya ulaşılmıştır. Bunlar: tarihi mekanların okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılması sonucu öğrencilerin tarih eğitimi içinde yer alan bilişsel düzeyde elde ettikleri kazanımlar; üst düzey düşünme becerileri, ekip çalışması ve işbölümü; proje çalışmalarında güncel teknolojileri etkin kullanma; yerel tarih konularına duyarlılık kazanma ve proje tabanlı çalışmaların öğrenci motivasyonuna etkisi olarak belirlenmiştir.

Tarihsel mekan olarak Balkan Muharebesi içinde Lüleburgaz-Pınarhisar savaşlarının yapıldığı savaş alanı seçilmiştir. Bu alandaki tarihi karakterlerin kimliklerinin belirlenmesi hakkında yapılan araştırmada öğrenciler, daha önce belirlenmemiş önemli tarihi karakterlerin mezarlarını belirlemişlerdir. Verilerin çözümlenmesi sonucunda belirlenen tema başlıklarında öğrencilerin belirgin kazanımlar elde ettikleri ve proje tabanlı tarih eğitiminin fen alanı öğrencilerinin motivasyonunu olumlu yönde belirgin olarak artırdığı tespit edilmiştir. Araştırmanın okul dışı öğrenme ortamlarında yapılan tarih eğitimi araştırmalarına önemli katkılar sağladığı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Proje Tabanlı Eğitim, Alan Araştırması, Tarih Eğitimi, Balkan Savaşı, Eğitim

CONTRIBUTION OF PROJECTS ON LOCAL HISTORY TO EDUCATION AND HISTORY “THE BALKAN WAR BATTLEFIELD RESEARCH EXAMPLE”

History Teacher Mustafa ÖZGÜR
Luleburgaz Ramazan Yaman Science High School
mstfozgr81@gmail.com

ABSTRACT

In this research, students were exposed to a historical problem in an out-of-school learning environment and were guided to produce projects to solve the problem. It was carried out with the aim of investigating the skills that students acquired and the perspectives they developed in terms of project-based history education with the data obtained from the application. In the research; Qualitative method was used. In the study in which six students participated, semi-structured individual interview technique was used as a data collection tool. Additionally, during project implementation; Data obtained from the video recordings collected during the field visit, oral history study conducted by the students, project diaries and project reports were used.

As a result of the analysis of data collection tools, six themes were reached. These are: the cognitive gains gained by students in history education as a result of using historical places as out-of-school learning environments; higher order thinking skills, teamwork and division of labor; Using current technologies effectively in project work; It was determined as the effect of gaining awareness on local history issues and project-based studies on student motivation.

The battlefield where the Lüleburgaz-Pınarhisar battles took place in the Balkan War was chosen as the historical location. In the research conducted on determining the identities of historical characters in this area, students identified the graves of important historical characters that had not been identified before. As a result of the analysis of the data, it was determined that the students achieved significant gains in the determined themes and that project-based history education significantly increased the motivation of science students in a positive way. It is evaluated that the research makes significant contributions to history education research conducted in out-of-school learning environments.

Key Words: Project Based Education, Field Research, History Education, Balkan War, Education

TÜRKİYE’DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME DENEYİMİNİN SON ELLİ YILI (1974-2024): SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI

Doç. Dr. Erol ÇİYDEM

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Ana Bilim Dalı
eciydem@kastamonu.edu.tr

Prof. Dr. Güler TULUK

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı
gtuluk@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada son elli yıl boyunca Türkiye’de öğretmen yetiştirme alanındaki değişim ve dönüşümü ortaya koymak amaçlanmıştır. Türkiye’de öğretmen yetiştirme deneyiminin arka planı çok daha eskiye dayansa da son yarım asır bu alanda önemli kırılmaları beraberinde getirmiştir. Literatürde söz konusu süreci anlatan çalışmalar genellikle kurumsal bağlamda gerçekleştirilmiştir. Oysa bu sürecin bizzat şahidi olan kişilerin anlatılarının bizlere belgelerde olmayan birçok ayrıntıyı sunması kuvvetle muhtemeldir. Bu anlamda çalışmada yöntem olarak sözlü tarih kullanılmıştır. Çalışma grubunu Türkiye’de son elli yıldaki öğretmen yetiştirme deneyimi içerisinde bizzat yer almış altı emekli öğretim üyesi oluşturmaktadır. Çalışmadaki veriler görüşme tekniği ile toplanmıştır. Bu doğrultuda yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarından ilki 1970’lerin başında Türkiye’de özellikle ilköğretmen okullarındaki işleyiş köy enstitülerindeki uygulamaların devamı niteliğindedir. Öğretmen yetiştirme sürecindeki ilk olumsuz anlamda kırılmalar 1970’lerin ortalarından itibaren kendini göstermiştir. Bu kırılmaların sebeplerinden ilki siyasetin eğitim üzerindeki etkisidir. Bahsedilen süreçte Türkiye’de öğretmenlerin yükseköğretim bünyesinde yetiştirilmesine yönelik çabalar doğru olsa da plansız gerçekleştirilmiştir. Bu durumun sonraki dönemlerde olumsuz sonuçları olmuştur. İkinci büyük kırılma 1980’lerde ortaya çıkmıştır. Eğitim fakültelerinin kurulmasından sonra eski gelenekler kaybolmaya başlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sözlü tarih, Öğretmen yetiştirme, Öğretmen okulları

THE LAST FIFTY YEARS OF TEACHER TRAINING EXPERIENCE IN TURKEY (1974-2024): AN ORAL HISTORY STUDY

Doç. Dr. Erol ÇİYDEM

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Ana Bilim Dalı
eciydem@kastamonu.edu.tr

Prof. Dr. Güler TULUK

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı
gtuluk@kastamonu.edu.tr

ABSTRACT

This study aims to reveal the changes and transformations in teacher training in Turkey over the last fifty years. Although the background of the teacher training experience in Turkey dates back much further, the last half century has brought about significant ruptures in this field. Studies describing the process in question in the literature have generally been conducted in an institutional context. However, the narratives of people who witnessed this process will probably provide many details not in the documents. In this sense, the study used oral history as the method. The study group consists of six retired faculty members who have personally taken part in the teacher training experience in Turkey over the last fifty years. The data in the study was collected using the interview technique. In this direction, a semi-structured interview form was used. The first result of the study is that the operations in primary teacher training schools in Turkey in the early 1970s were a continuation of the practices in village institutes. The first negative ruptures in teacher training began manifesting in the mid-1970s. The first reason for these ruptures is the influence of politics on education. Although efforts to train teachers in higher education in Turkey were correct in the mentioned process, they were carried out without planning. This situation had negative consequences in the following periods. The second major rupture occurred in the 1980s. After the establishment of education faculties, old traditions began to disappear.

Keywords: Oral history, Teacher training, Teacher training schools

ULUS DEVLET VE ÜNİTER DEVLET MODELİ PERSPEKTİFİNDEN POSTMODERNİST TARİH EĞİTİMİNE BAKIŞ

Tarih Öğretmeni Hüseyin Ozan UYUMLU
Yenimahalle Bilim ve Sanat Merkezi
ozan4477@gmail.com

ÖZET

Tarih eğitimi, Fransız İhtilali sonrasında en çok değer kazanan derslerden olmuştur. Ulus devletler, ulusun kurtuluş hikayesini ve kahramanlarını bilen, yeni ulus devleti koruma bilincine sahip bireyleri yetiştirmek için tarih eğitimini etkin şekilde kullanmıştır. Postmodernizm her alanda tartışmalara neden olduğu gibi eğitim alanında da tartışmalara ve yeni yaklaşımlara neden olmuştur. Postmodernizmde yalnızca bir tane gerçek yoktur, herkesin kendi gerçekliği vardır. Postmodernist tarihçiler tarihsel anlatılarda hiçbir gerçek ölçütün bulunmadığını söyler. Onlara göre tarih yazımı kurgudan farklı değildir. Postmodernist tarih eğitimi; başta tarih yazımı olmak üzere kaynak seçimi ve metinlerin yorumlanmasını, öğrenme ortamları ve yöntemlerini, öğretmen yetiştirme politikalarını ve öğretmenin sınıfta uygulayacağı teknikleri tartışmaya açmaktadır. Sınıflarda öğrenci merkezli, çoğulculuğu benimseyen postmodernist tarih eğitimi anlayışı, ana metinleri ve üst-anlatıları eleştiriye ve tartışmaya açar. Öğrencilerin çoklu anlatı inşa etmelerine ve kendi “doğru” tarihî bilgilerini kendilerinin oluşturabilmelerine olanak sağlamayı amaçlar. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizine uygun olarak yapılan bu araştırmanın amacı postmodernist tarih eğitiminin ulus devlet ve üniter devletler için uygun olup olmadığının analiz edilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Postmodernist tarih eğitimi, üniter devlet, ulus devlet

A VIEW OF POSTMODERNIST HISTORY EDUCATION FROM THE PERSPECTIVE OF NATION STATE AND UNITARY STATE MODEL

History Teacher Hüseyin Ozan UYUMLU
Yenimahalle Bilim ve Sanat Merkezi
ozan4477@gmail.com

ABSTRACT

After the French Revolution, history education has become one of the most significant courses. Nation-states have utilized history education effectively for the purpose of raising individuals who know the nation's liberation story and heroes, and also who are aware of the importance of protecting the new nation-state. As in every field, Postmodernism has sparked discussions and new approaches to the field of education. In postmodernism, there is not only one truth and furthermore everyone has his or her own truth. Postmodernist historians state that there are not any true criteria in historical narratives. According to them, history writing is no different from fiction. Postmodernist history education opens up discussions on the selection of sources, interpretation of texts, particularly historiography, learning environments and methods, teacher training policies and techniques that teachers will apply in the classroom. Postmodernist history education, which is student-centered and adopts pluralism in the classroom opens up criticism and discussion of main texts and meta-narratives. It aims to enable students to construct multiple narratives while creating their own "accurate" historical knowledge. The purpose of this research, that is conducted in accordance with the document analysis method, one of the qualitative research methods, is to analyze whether postmodernist history education is suitable in terms of nation-states and unitary states.

Keywords: Postmodernist history education, unitary state, nation-state

ÜLKÜ DERGİSİNİN MİLLİ TARİH EĞİTİMİNDEKİ MİSYONU (1933-1950)

Dr. Yasin ERCİLSİN

İğdır Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü
yasin.ercilsin@igdir.edu.tr

ÖZET

1933 yılında Ankara Halkevi dergisi olarak faaliyetlerine başlayan Ülkü, kısa süre içinde ülke sathındaki bütün Halkevlerine gönderilmiştir. Ülkü dergisinin amacı birçok açıdan cumhuriyet vatandaşlığını inşa edecek kültüre kaynaklık etmek ve Osmanlı İmparatorluğu'ndan devralınan çok uluslu toplumsal yapının yerine daha homojen bir toplum modeline ulaşmayı hedefleyen Cumhuriyet Türkiye'si'nin ideolojisine katkı sağlamaktır. II. Meşrutiyet döneminden itibaren milli ilkeler etrafında biçimlenmiş milli tarih anlayışından beslenen Ülkü dergisi Halkevlerinin faaliyetleri kapsamında ülkenin her tarafına ulaşan bir bilgi ağına dönüştü. Tarihçi Fuat Köprülü'nün müdürlüğünü yaptığı, Yusuf Akçura, Behçet Kemal, İsmail Hakkı Tonguç ve Şevket Aziz Kansu gibi aydınların yazılarıyla katkıda bulunduğu, Ülkü dergisinin çalışma alanları arasında tarih de yer almaktaydı. Türk Tarih Kongrelerinde tartışılan ve geliştirilmeye çalışılan milli tarih düsturu kapsamında yayınlar yapan Ülkü dergisi zamanla önemli bir misyonun parçası haline geldi. Özellikle İslamiyet öncesi Türk tarihi hakkında veriler sağlayan Ülkü dergisi, milli kültür ve cumhuriyet vatandaşlığının inşa edilmesine katkı sağlamaktaydı. Bu çerçevede çalışmanın amacı Ülkü dergisinin milli tarih eğitimi misyonunu incelemek ve elde edilen veriler ışığında nitelikli değerlendirmeler ortaya çıkarmaktır.

Anahtar Kelimeler: Ülkü, Dergisi, Milli, Tarih, Eğitimi.

THE MISSION OF ÜLKÜ MAGAZINE IN NATIONAL HISTORY EDUCATION (1933-1950)

Dr. Yasin ERCİLSİN

Iğdır University, Faculty of Arts and Sciences, Department of History
yasin.ercilsin@igdir.edu.tr

ABSTRACT

Published in 1933 as the magazine of the Ankara People's House, Ülkü was soon sent to all the People's Houses throughout the country. In many ways, the aim of Ülkü was to be a source of culture that would build the citizenship of the republic and contribute to the ideology of Republican Turkey, which aimed to replace the multinational social structure inherited from the Ottoman Empire with a more homogeneous social model. Since the Second Constitutional Monarchy period, Ülkü magazine, which was fed by the understanding of national history shaped around national principles, turned into an information network that reached all parts of the country within the scope of the activities of the People's Houses. Directed by historian Fuat Köprülü and contributed to by intellectuals such as Yusuf Akçura, Behçet Kemal, İsmail Hakkı Tonguç and Şevket Aziz Kansu, Ülkü magazine also included history among its fields of study. Ülkü magazine, which published within the scope of the national history motto discussed and developed at the Turkish History Congresses, became a part of an important mission over time. In particular, Ülkü magazine, which provided data on pre-Islamic Turkish history, contributed to the construction of national culture and republican citizenship. In this framework, the aim of this study is to examine the national history education mission of Ülkü magazine and to reveal qualified evaluations in the light of the data obtained.

Keywords: Ülkü, Magazine, National, History, Education.

TARİH TEMALI POPÜLER STRATEJİ OYUNLARINDA TÜRK İMAJININ TÜRK TARİH DERS KİTAPLARI ESAS ALINARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Doktora Öğrencisi Muhammed ERDOĞAN

Gazi Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı
erdoganmuhammed115@gmail.com

ÖZET

İçinde bulunduğumuz dijital çağ, tarih temalı oyunlar yoluyla tarih ve interaktif eğlencenin kesiştiği, tarihsel temsillerle zenginleştirilmiş, farklı milletlerden milyonlarca insanın ilgisini çeken bir ortam sunmaktadır. Buna örnek olarak tarih temalı strateji oyunları, sarmalayıcı ortamları ve tarihsel içerikleri ile oyunculara geçmişle etkileşim kurabilecekleri sanal bir alan sunmaktadır. Bu çalışmada, beş popüler gerçek zamanlı strateji oyunundaki Türk devletleri ve boylarının tasvirlerini incelemek ve bu temsilleri Türk tarihi ders kitaplarında sunulan tarihsel anlatılarla karşılaştırmak ve bir değerlendirme yapmak amaçlanmıştır. Çalışmada Age of Empires III, Total War: Attila, Europa Universalis IV, Civilization VI ve Crusader Kings III isimli oyunlar incelenip, Türkler ile ilgili olan temsiller seçilerek bu temsiller göstergebilim teknikleri vasıtası ile incelenmiştir. İncelenen oyunlardan sadece Crusader Kings III ve Total War: Attila adlı oyunun Kıpçakları, Oğuzları ve Hunları işlediği geri kalan oyunların Osmanlı Devleti'ne odaklandığı görülmüştür. Araştırma sürecinde, tüm oyunların Türk kültürüne kendi üslubu ile yaklaştığı ve ders kitaplarındaki anlatımlara hem yakın hem de uzak tasvirler taşıdıkları görülmüştür. İlgili oyunlar arasında kültürel öğelerin en fazla ön plana çıktığı oyunlar Age of Empires ve Europa Universalis olurken en az ön plana çıktığı oyun ise Total War: Attila olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarih temalı bilgisayar oyunları, ders kitapları, Türk kültürü, Türk imajı, göstergebilim.

EVALUATION OF THE IMAGE OF TURKS IN POPULAR HISTORY- THEMED STRATEGY GAMES REFERENCED IN TURKISH HISTORY TEXTBOOKS

PhD Student Muhammed EDOĞAN

Gazi University, Department of Turkish and Social Sciences Education, Division of History Education
erdoganmuhammed115@gmail.com

ABSTRACT

The current digital age offers an environment where history and interactive entertainment intersect through history-themed games enriched with historical representations, attracting millions of people from different nations. History-themed strategy games, for example, offer players a virtual space to interact with the past through their immersive environments and historical content. This study aims to analyse the depictions of Turkish states and tribes in five popular real-time strategy games, compare these representations with the historical narratives presented in Turkish history textbooks, and make an evaluation. In the study, Age of Empires III, Total War: Attila, Europa Universalis IV, Civilisation VI and Crusader Kings III, the representations related to Turks were selected and these representations were analysed through semiotics techniques. Among the games analyzed, only Crusader Kings III, and Total War: Attila focus on the Kipchaks, Oghuzs, and Huns, while the rest of the games focus on the Ottoman Empire. During the research process, it was observed that all games approached Turkish culture with their own style and had depictions that were both close and distant to the narratives in the textbooks. Among the related games, Age of Empires and Europa Universalis were the games in which cultural elements were the most prominent, while Total War: Attila.

Keywords: History-themed computer games, textbooks, Turkish culture, Turkish image, semiotics.

TRABZON TİCARET MEKTEBİ VE EĞİTİM SİSTEMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

Trabzon Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim
Dalı

makpinar@trabzon.edu.tr

ÖZET

Tarihi ticaret yollarının kesiştiği noktada bulunan Trabzon, geçmişten günümüze ticaretin önemli bir uğraş olarak görüldüğü bir şehir olmuştur. Şehrin bu özelliği, özellikle Lozan'da kapitülasyonların kaldırılmasının yarattığı olumlu etki ile eğitimi bir ticaret sektörünün oluşturulmasını gerekli kılmıştır. Bu çerçevede 1924 yılında şehirde bir Ticaret Mektebi açılmıştır. Bölgedeki ticari faaliyetlerin gelişmesine katkıda bulunmak üzere açılan mektebin müdürlüğüne de, şehrin tanınmış eğitimcilerinden Hamamizade İhsan Bey atanmıştır. Bu çalışmada Trabzon Ticaret Mektebi'nin kuruluşu ve bölgedeki ticari faaliyetlere katkısı ile birlikte mektebin eğitim sistemini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması tekniği ile yürütülmüştür. Mektebin kuruluşu, bölgedeki ticari faaliyetlere katkısı ve eğitim sistemini ortaya koymak amacıyla arşiv belgeleri, süreli yayınlar ve ikinci el kaynaklar taranmıştır. Elde edilen kaynaklar içerik analizine tabi tutulmuştur. Ulaşılan kaynaklar çerçevesinde "mektebin kuruluşu, eğitim sistemi, idari ve mali sorunları, binası, öğretmen kadrosu ve öğrencilerin durumunu, müfredatı ve sınavları" şeklinde başlıklar oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda, mektebin kuruluş dönemindeki idari ve mali sorunlarına rağmen, eğitim sistemi, disiplin anlayışı ve yürütmüş olduğu sosyal ve kültürel faaliyetleri ile Trabzon ve çevresindeki ticaret bilincinin gelişmesine önemli oranda katkı sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Trabzon, Ticaret, Ticaret Mektebi, Eğitim

AN EVALUATION ON TRABZON TRADE SCHOOL AND EDUCATION SYSTEM

Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

Trabzon University, Department of Turkish and Social Sciences Education, Department of Social
Studies Education

makpinar@trabzon.edu.tr

ABSTRACT

Trabzon, located at the intersection of historical trade routes, has been a city where trade has been seen as an important occupation from past to present. This characteristic of the city, especially with the positive effect created by the abolition of capitulations in Lausanne, made it necessary to create an educated trade sector. Within this framework, a Trade School was opened in the city in 1924. Hamamizade İhsan Bey, one of the well-known educators of the city, was appointed as the director of the school, which was opened to contribute to the development of commercial activities in the region. This study aims to reveal the establishment of Trabzon Trade School, its contribution to the commercial activities in the region and the education system of the school. The study was conducted with the case study technique, one of the qualitative research designs. Archival documents, periodicals and second-hand sources were scanned in order to reveal the establishment of the school, its contribution to commercial activities in the region and its education system. The obtained sources were subjected to content analysis. Within the framework of the sources obtained, headings such as ‘the establishment of the school, education system, administrative and financial problems, building, teaching staff and students, curriculum and exams’ were formed. As a result of the research, it was seen that despite the administrative and financial problems of the school in the establishment period, it contributed significantly to the development of commercial awareness in Trabzon and its surroundings with its education system, discipline understanding and social and cultural activities.

Keywords: Trabzon, Trade, Trade School, Education

TARİH EĞİTİMİ BAĞLAMINDA 2024 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ABANOZ
Amasya Üniversitesi
gkhnbnz@mail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim programının getirdiği yenilik ve değişiklikleri tarih eğitimi kapsamında öğretmen görüşlerine bağlı olarak ortaya koymaktır. Bu kapsamda araştırmanın ana problem sorusu, “2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı tarih eğitimi özelinde hangi yenilikleri getirmiştir?” şeklinde belirlenmiştir. Ana problem cümlesine bağlı olarak araştırmanın alt problemleri “Sosyal Bilgiler Öğretmenleri 2024 öğretim programını tarih eğitimi bağlamında nasıl değerlendirmektedir.” ve “2018 programına kıyasla 2024 öğretim programı ne tür değişiklikler içermektedir?” İlgili araştırma, nitel araştırma yöntemi bağlamında olgu bilim desenine göre düzenlenmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örneklem yöntemi kartopu (zincirleme) örnekleme tekniğine göre belirlenen ortaokullarda görev yapan çeşitli mesleki kıdem ve eğitim durumuna sahip 12 sosyal bilgiler öğretmeninden oluşturmaktadır. Araştırma verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan 6 maddelik açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiştir. Araştırmanın soruları 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarına dayanan tarama sonucunda oluşturulmuş; uzman görüşü alınarak geliştirilen sorular anlaşılabilirlik açısından iki öğretmen ile ön görüşme yapılarak onlardan alınan geribildirimlere göre görüşme sorularına son hali verilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen veriler, betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Bu kapsamda, araştırma bulgularını somutlaştırması amacı ile katılımcılardan alınan görüşler doğrudan alıntı şeklinde araştırmada örnek cümleler halinde sunulmuştur. Bulgulara dayalı öneriler araştırma sonucunda ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: 2024 öğretim programı, Sosyal bilgiler, Tarih eğitimi

OPINIONS OF TEACHERS ON THE 2024 SOCIAL STUDIES COURSE CURRICULUM IN THE CONTEXT OF HISTORY EDUCATION

Asst. Prof. Dr. Gökhan ABANOZ

Amasya University

gkhnabnz@mail.com

ABSTRACT

The purpose of this research is to reveal the innovations and changes introduced by the 2024 Social Studies Curriculum within the scope of history education, based on teachers' opinions. In this context, the main problem question of the research was determined as "What innovations did the 2024 Social Studies Course Curriculum bring specifically to history education?" "In connection with the main research question, the sub-questions of the study are as follows: 'How do Social Studies teachers evaluate the 2024 curriculum in the context of history education?' and 'What types of changes does the 2024 curriculum contain compared to the 2018 curriculum?' The relevant research has been designed according to the phenomenological pattern within the context of the qualitative research method. In this regard, the study group consists of 12 Social Studies teachers with various levels of professional seniority and educational backgrounds, working in middle schools, selected using the purposeful sampling method, specifically the snowball (chain) sampling technique. The research data were obtained using a semi-structured interview form consisting of six open-ended questions prepared by the researcher. The questions of the research were developed based on a review of the 2018 and 2024 Social Studies Curricula. The questions, developed with expert input, were finalized after conducting preliminary interviews with two teachers to assess clarity and incorporating their feedback. The data obtained within the scope of the research were analyzed using the descriptive analysis technique. In this context, to substantiate the research findings, the opinions obtained from the participants are presented in the form of direct quotations as example sentences in the study. Recommendations based on the findings have been proposed at the conclusion of the research.

Keywords: 2024 Curriculum, Social Studies, History Education.

TARİH EĞİTİMİNDE EVRENSEL DEĞERLERİN İŞLENMESİ: UNESCO YAŞAYAN EVRENSEL DEĞERLER EĞİTİM PROGRAMINDA SEVGİ DEĞERİ VE ATATÜRK ÖRNEĞİ

Prof. Dr. İsmail EYYUPOĞLU

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi

eyupoglu@atauni.edu.tr

Kemal TUNÇ

Atatürk Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Bilim Uzmanı

k.tunc@hotmail.com.tr

ÖZET

İnsanların tutumlarını, davranışlarını etkileyen ve hayatını yönlendiren en önemli faktör değerlerdir. Değerler barış ve huzur içinde yaşamaya, sosyalleşmeye ve bir dünya vatandaşı olmaya katkı sunar. Ulusların karışık ve büyük sorunlarla mücadele etmesi, dünya sahnesinde varlıklarını barış içinde sürdürmeleri, evrensel değerleri benimsemiş kuşakların varlığıyla mümkündür. Evrensel değerlerin genç nesillere aktarılmasından aileler, alan uzmanları ve eğitim kurumları sorumludur. Evrensel değerlerle ilgili olarak ön plana çıkan kurum UNESCO'dur. Bu kapsamda on iki evrensel değer benimsendi. Bu akademik çalışmada UNESCO'nun Yaşayan Evrensel Değerlerinden biri olan "sevgi" değeri başlığı altında Atatürk'ün hayatı incelendi. Türkiye Cumhuriyeti'nin 101. Yılı'nda Atatürk'ün örnek hayatının uygarlık yolunda değerler eğitimine katkı sağlaması çalışma konumuzun temelini oluşturdu. Ana problematik olarak şu soru belirlendi: "İnsanlığın en çok ihtiyaç duyduğu 'sevgi' değerinin dünyada özümsemesi için Atatürk'ün fikirleri ile hayatından verilecek örnekler evrensel kültürün bir ögesi olabilir mi?". Bu problematik kapsamında alt problemler oluşturuldu. Nitel Araştırma Yöntemi bağlamında doküman incelemesi metot olarak belirlendi. Sevgi değeri bildiri metninde ayrıntılı olarak incelenmeden önce UNESCO'nun Yaşayan Evrensel Değerleri hakkında genel bilgilendirmede bulunuldu. Sonrasında ise ana problematik cevaplandırıldı. Alan yazın üzerine yapılan incelemede odak konu olarak yeterince incelenmediği tespit edildi. Araştırma süreci sonunda elde edilen bulguların metne dönüştürülmesi ile Tarih Eğitimi alanında yapılacak akademik çalışmalara katkı sunacağı anlaşılmıştır. Bildiri metni hazırlanırken yöntem kapsamında Sosyal Bilimler alanında kullanılan "Nitel Araştırma Yöntemi" benimsendi. Metin hazırlanma aşamasında "doküman incelemesi" tekniği uygulandı. Yazılı doküman kapsamında Devlet Arşivleri Başkanlığı, Cumhuriyet Arşivi (BCA), Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi, Atatürk Koleksiyonu (ATASE), resmi yayınlar, araştırma eserler, elektronik ve görsel kaynaklar araştırma konusuyla ilgili olarak kullanıldı. Belgeler içerik ile karşılaştırılarak incelenerek kullanıldı. Resmi yayın ve tutanaklar kapsamında; TBMM Zabıt Cerideleri, Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Türk Parlamento Tarihinden faydalanıldı. Bununla birlikte süreli yayınlar, sözlük, kılavuz ve ansiklopediler, hatıralar, araştırma eserler, makale ve bildirilerin yanı sıra elektronik kaynaklardan istifade edildi. Araştırma konumuzun kapsamında bilimsel eserlerden ve dönemsel kaynaklar kullanıldı. Akademik yayınları ile bilinen yayınevlerinin yeni kitapları ve ciddi web sitelerinin elektronik kaynakları ile metin zenginleştirildi. UNESCO'nun yaşayan evrensel değerlerinden bir olan sevgi değeri yaş grupları kategorize edilerek Atatürk'ün bu değer üzerinden örnek hayatı metne aktarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Sevgi, Değerler, UNESCO, Yaşayan Evrensel Değerler Programı.

PROCESSING UNIVERSAL VALUES IN HISTORY EDUCATION: THE VALUE OF LOVE AND THE EXAMPLE OF ATATURK IN UNESCO LIVING UNIVERSAL VALUES EDUCATION PROGRAM

Prof. Dr. İsmail EYYUPOĞLU

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi

eyupoglu@atauni.edu.tr

Kemal TUNÇ

Atatürk Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Bilim Uzmanı

k.tunc@hotmail.com.tr

ABSTRACT

Values are the most important factor that affects people's attitudes, behaviors and directs their lives. Values contribute to living in peace and tranquility, socializing and being a world citizen. It is possible for nations to struggle with complex and big problems and to continue their existence in peace on the world stage with the existence of generations that have adopted universal values. The institution that stands out regarding universal values is UNESCO. In this context, twelve universal values were adopted. In this academic study, Atatürk's life was examined under the title of the value of love, one of UNESCO's Living Universal Values. The contribution of Atatürk's exemplary life to values education on the path of civilization in the 101st anniversary of the Republic of Turkey formed the basis of our study subject. The problematic of this academic study was determined as follows: "One of the values that humanity needs most is love. It is a necessity for this to become widespread around the world. "Can Atatürk's ideas and examples from his life be an element of universal culture?". Sub-problems were created within the scope of the problematic. In the context of Qualitative Research Methods, document review was determined as the method. Before the value of love was examined in detail in the paper text, general information was given about UNESCO's Living Universal Values. Afterwards, the main problematic was answered. In the review of the literature, it was determined that it was not examined sufficiently as a focal topic. The findings obtained at the end of the research process were converted into text. Thus, it was understood that this paper would contribute to academic studies in the field of History Education.

While preparing the text of the declaration, the "Qualitative Research Method" used in the field of social sciences was adopted as a method. The "document review" technique was applied during the text preparation phase. Within the scope of the written document, the Presidency of the State Archives, the Republic Archive (BCA), the Ministry of National Defense Military History Archive, the Atatürk Collection (ATASE), official publications, research works, electronic and visual resources were used in relation to the research topic. The documents were compared with the content and examined and used. Within the scope of official publications and minutes; TBMM Minutes, Atatürk's Speeches and Statements, Turkish Parliamentary History were used. In addition, periodicals, dictionaries, guides and encyclopedias, memoirs, research works, articles and declarations, as well as electronic resources were used. Within the scope of our research topic, scientific works and periodical resources were used. The text was enriched with new books of publishing houses known for their academic publications and electronic resources of serious websites. The value of love, one of UNESCO's living universal values, was categorized into age groups and Atatürk's exemplary life was transferred to the text through this value.

Key Words: Atatürk, Love, Values, UNESCO, Living Universal Values Program

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ 2024 ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA KAYNAK KULLANIMININ İNCELENMESİ

Dr. Seval HALLAÇ
sevalhallac@live.com

Dr. Öğr. Üyesi Hamide KILIÇ
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi
hamidekilocist@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, 2024 yılında yürürlüğe giren 8. ve 12. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programlarında birinci el kaynak kullanımının artışı, yoğunluğunu ve bu kullanımının önemini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Hem nitel analiz metodu hem de doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilen incelemede; bu programlarda içeriklerin birinci el kaynaklara ne ölçüde dayanılarak hazırlandığı, bu bağlamda mevcut birinci el kaynakların öğretim programına nasıl entegre edildiği ele alınmış ve iki sınıf düzeyi arasındaki farklılıklar karşılaştırılmıştır. Tespit edilen bulgular, her iki programın da öğrencilere bilgi kazandırmanın ötesinde, tarihsel düşünme ve analiz becerilerini geliştirmeyi hedefleyen öğrenci merkezli bir yaklaşımı benimsediğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, öğrencilere tarihsel olayların farklı perspektiflerden incelenmesi gerektiğini öğretmek ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek için birinci el kaynakların sistematik bir şekilde kullanılmasının hayati olduğuna dikkat çekilmiştir. Özellikle Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin, yakın dönemi aydınlatığı ve günümüze yansımalarının olduğu düşünüldüğünde bunun önemi ve gerekliliği daha da iyi anlaşılacaktır. Makalede ayrıca, 8. ve 12. sınıf programlarının eğitim hedefleri ve içerik yapısı detaylı olarak analiz edilmiş ve birinci el kaynak kullanımındaki derinlik ve odak noktalarındaki farklılıklar irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Birinci El Kaynaklar, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, Beceri odaklı öğrenme, Tarihsel Kanıt, Eğitim Hedefleri.

EXAMINATION OF THE USE OF RESOURCES IN THE REPUBLIC OF TURKEY HISTORY OF TURKISH REVOLUTION AND KEMALISM COURSE 2024 CURRICULUMS

Dr. Seval HALLAÇ
sevalhallac@live.com

Asst. Prof. Dr. Hamide KILIÇ
Manisa Celal Bayar University Faculty of Education
hamidekilocist@gmail.com

ABSTRACT

This study aims to evaluate the increase, intensity and importance of the use of primary sources in the 8th and 12th grade Turkish Republic History of Revolution and Kemalism curricula that came into force in 2024. Both qualitative analysis method and document analysis method were used to examine the extent to which the contents of these curricula were prepared on the basis of primary sources, how the existing primary sources were integrated into the curriculum, and the differences between the two grade levels were compared. The findings reveal that both programs adopt a student-centered approach that aims to develop historical thinking and analysis skills beyond providing students with knowledge. Therefore, it was pointed out that the systematic use of primary sources is vital to teach students that historical events should be examined from different perspectives and to develop their critical thinking skills. The importance and necessity of this will be better understood, especially when it is considered that the Turkish Republic History of Revolution and Kemalism course illuminates the recent period and has reflections on the present. The article also analyzed the educational objectives and content structure of the 8th and 12th grade curricula in detail and examined the differences in the depth and focus of the use of primary sources.

Keywords: Primary Sources, Turkish Republic History of Revolution and Kemalism, Skill-based learning, Historical Evidence, Educational Objectives.

TEDRİSAT-I İPTİDAİYE DERGİSİ'NDE İSTANBUL'UN FETHİ'NİN ELE ALINIŞI, GÜNÜMÜZ ÖĞRETİM PROGRAMI VE MATERYALLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI

Doç. Dr. Ekrem Zahid BOYRAZ
Çankırı Karatekin Üniversitesi
ekremzboyraz@gmail.com

ÖZET

Zaman, birey aklının geçmişle gelecek arasında bağlantı kurarak yaşanmakta olan anı anlamlandırmasına yardımcı olan bir kavramdır. Tarih bilimi ise birey ve toplum aklının zaman kavramıyla birlikte yaşamı doğru kurgulaması için gereklidir. Bireylerin öğretiminde tarihte yaşanan olayların anlatımı ve anlaşılması için kullanılan öğretim metotları yaşanan dönemin gerekliliklerine göre farklılık göstermiştir. Osmanlı Devleti öğretim kurumları tarih öğretimi için dönemin şartlarına uygun materyaller kullanmış, ders kitapları ile öğretim faaliyetinin nitelik kazanmasını amaçlamıştır. Ders kitaplarının yanı sıra dönemin eğitim dergileri farklı yayın politikalarıyla günümüz sosyal medya uygulamalarının yaptığı gibi öğrenme sürecini desteklemişlerdir. İstanbul Darülmüallimini hocaları tarafından Eğitim Bakanlığı adına neşredilen Tedrisat-ı İptidaiye dergisi, bir eğitim dergisi olarak, iptidai mekteplerinin öğretmenlerinin akademik seviyesini geliştirmeye yönelik yayınlar yapmıştır. Bu çalışmada içerik analizi yöntemine başvurulmuş II. Meşrutiyet evresinde faaliyet gösteren Tedrisat-ı İptidaiye dergisi tarafından İstanbul'un Fethi konusunun nasıl ele alındığı ortaya konulacaktır. Konu yazarı olan ve aynı zamanda başyazar olan Satı Bey'in konuyu ele alış yönüyle okul öğretmenlerine konu sunumunda takip edecekleri öğretim teknikleri incelenecektir. Ayrıca aynı konunun günümüz öğretim programı ve materyallerinde işleniş perspektifinden karşılaştırmalar yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tedrisat-ı İptidaiye, İstanbul'un Fethi, Satı Bey, Öğretim Programı, Öğretim Materyali

THE CONQUEST OF ISTANBUL IN TEDRİSAT-I İPTİDAİYE AND ITS COMPARISON WITH TODAY'S CURRICULUM AND MATERIALS

Doç. Dr. Ekrem Zahid BOYRAZ,
Çankırı Karatekin Üniversitesi,
ekremzboyraz@gmail.com

ABSTRACT

Time is a concept that helps the individual mind to make sense of the present moment by establishing a connection between the past and the future. The history is necessary for the individual and social mind to construct life correctly with the concept of time. The teaching methods used to explain and understand the events in history in the teaching of individuals differed according to the requirements of the period in which they lived. The teaching institutions of the Ottoman Empire used materials suitable for the conditions of the period for history teaching and aimed to qualify the teaching activity with textbooks. In addition to textbooks, the educational journals of the period supported the learning process with different publication policies, much like today's social media applications. As an educational journal, Tedrisat-ı İptidaiye, published by Istanbul Darülmüallimini teachers on behalf of the Ministry of Education, aimed to improve the academic level of teachers of iptidai schools. In this study, by applying the content analysis method, it will be revealed how the subject of the Conquest of Istanbul was handled by Tedrisat-ı İptidaiye magazine, which was active during the II. Constitutional Monarchy. The teaching techniques to be followed in the presentation of the subject to school teachers will be examined with the way Satı Bey, who is the author of the subject and also the lead author, handled the subject. In addition, comparisons will be made from the perspective of the treatment of the same subject in today's curriculum and materials.

Key Words: Tedrisat-ı İptidaiye, Conquest of Istanbul, Satı Bey, Curriculum, Teaching Material

TBMM'DE MAARİF TEŞKİLATI HAKKINDA KANUN MÜZAKERESİNİN ANALİZİ

Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR

Amasya Üniversitesi

ÖZET

Cumhuriyetin ilk yıllarında yeni ve çağdaş bir devlet kurabilmek için büyük adımlar atılmış, var olan sorunların tespit edilip hızlı bir şekilde çözüme ulaşılması için çaba gösterilmiştir. Toplumun her alanını kapsayan yenilikler ve var olan kurumlarda yapılan yeni düzenlemeler kanunlaştırılmış. Kanun çalışmaları sırasında TBMM'de oldukça yoğun tartışmaların yaşandığı ve kabul edilen her kanunun tüm maddelerinin titizlikle tartışıldığı meclis zabıt ceridelerinde görmek mümkündür. Bu çalışmada da 22 Mart 1926 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun görüşmelerinin yapıldığı 74. içtimaya ait zabıt ceridesi incelenmiştir. Dönemin eğitim şartları ve bu alanda yapılan düzenlemeler göz önüne alındığında bu kanunla ilgili mecliste yapılan tartışmaların incelenmesi kanunun mahiyetinin anlaşılması açısından önemli görülmüştür. Maarif Teşkilatı Kanunuyla ilgili olarak hükümetin teklifi, maarif encümenin teklifi, dahiliye encümeninin teklifi ve muvazenei maliye encümenin teklifi olmak üzere dört farklı kanun teklifi yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmada kanunla ilgili yapılan tekliflerin incelenmesi, aralarındaki farklılıkların ve ortak noktaların belirlenmesinin yanında görüşmeler sırasında en çok tartışılan maddeler ve bunlarla ilgili milletvekillerinin düşünce ve görüşleri analiz edilmiştir. Çalışma tarihsel durum çalışması deseniyle gerçekleştirilmiş nitel bir araştırmadır. Çalışmada TBMM 74. içtima zabıt ceridesinin Maarif Teşkilatı Hakkında Kanunla ilgili olan bölümleri içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Görüşmelere katılan milletvekillerinden 24'ünün kanun teklifinde yer alan birkaç maddeyle ilgili tartışmalar yaptığı ve dönemin Maarif Vekili Mustafa Necati Bey tarafından tartışılan konulara açıklık getirildiği anlaşılmaktadır. Meclis başkanlığına yapılan dört farklı kanun teklifinden ikisinde 16 madde, birinde 17 madde diğerinde ise 27 madde bulunduğu, kabul edilen kanun metninin ise 27 madde olduğu görülmüştür. Yapılan tekliflerdeki farklılıklar ve benzerlikler çalışmanın bulgular kısmında verilmiştir. Sonuç olarak dönemin milletvekillerinin eğitim konusuna yaklaşımları, eğitimden beklentileri ve bu konudaki düşüncelerinin ortaya konulmasının yanında mecliste yapılan kanun tartışmalarının seyrine dair de bir bakış açısı oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Maarif Teşkilatı Kanunu, TBMM, Zabıt Ceridesi, Eğitim

ANALYSIS OF THE NEGOTIATION ON THE LAW ON THE EDUCATION ORGANIZATION IN THE GRAND NATIONAL ASSEMBLY OF TURKEY

Doç. Dr. Gönül Türkan DEMİR

Amasya University

ABSTRACT

In the first years of the Republic, great steps were taken to establish a new and modern state, and efforts were made to identify existing problems and find solutions quickly. Innovations covering all areas of society and new regulations made in existing institutions has been enacted. It is possible to seen in the minutes of the parliament that there were intense debates in the Grand National Assembly of Turkey during the law studies and that all the articles of each adopted law were meticulously discussed. In this study, the minutes of the 74th meeting in which the negotiations on the Law on the Education Organization, published in the Official Gazette on March 22, 1926 were examined. Considering the educational conditions of the period and the regulations made in this area, examining the debates in the parliament about this law was considered important in terms of understanding the nature of the law. It has been observed that four different legislative proposals have been made regarding the Law on the Education Organization: the proposal of the government, the proposal of the education committee, the proposal of the internal medicine committee and the proposal of the finance committee. In this study, besides examining the proposals made about the law, determining the differences and common points between them, the most discussed items during the negotiations and the thoughts and opinions of the deputies about them were analyzed. The study is a qualitative research conducted with a historical case study pattern. In the study, the sections of the 74th meeting minutes of the Grand National Assembly of Turkey, which are related to the Law on the Education Organization, were analyzed by content analysis method. It has been understood that 24 of the deputies who participated in the meetings had discussions on a few items in the bill and then the issues discussed by the Minister of Education, Mustafa Necati Bey, were clarified. It has been seen that two of the four different law proposals submitted to the Speaker of the Assembly have 16 articles, one has 17 articles and the other has 27 articles, and the accepted text of the law has 27 articles. Differences and similarities in the proposals made are given in the findings section of the study. As a result, besides revealing the approaches of the deputies of the period to the subject of education, their expectations from education and their thoughts on this subject, a perspective was formed on the course of the law debates in the parliament.

Key Wordss: The Law on the Education Organization, GNAT, Parlimentary Minutes, Education.

KÖY ENSTİTÜLERİNDE KÜLTÜR DERSLERİ MÜFREDATI VE TARİH EĞİTİMİ

Faruk TORUNOĞLU
Kafkas Üniversitesi
tarihciomak@gmail.com

Harun ÇALKIN

ÖZET

Bu araştırmada, 17 Nisan 1940 tarih ve 3803 sayılı ‘Köy Enstitüleri Kanunu’ ile kurulmuş olan ve Ocak 1954 tarihinde 6234 sayılı yasa ile Köy Enstitülerini tümüyle kapatılan Köy Enstitülerinde “Kültür Dersleri” başlığı altında yer alan “Tarih Dersleri” müfredatı ders kitabı ve öğretmenleri ile ilgili çalışma yapılmıştır. Osmanlı Devleti’nden günümüze ve Cumhuriyetin kuruluşu ile modernleşen eğitimde dönüm noktası olarak sayılan Köy Enstitülerindeki Kültür Dersleri programı belirlenen ölçütlere göre incelenmiştir. Bu çerçevede Programda yer alan haftalık ders dağıtım cetveli, genel amaçlar, açıklamalar, işlenecek ünite ve konular ile kullanılacak ders araçları ölçüt olarak kullanılmıştır. Bu amaçla çalışma nitel araştırma yöntemlerinden tarihsel araştırma modeli, metin analizi ve gömülü teoriye uygun olarak tasarlanmıştır. Veriler doküman incelemesi tekniği ile toplanmıştır. Betimsel analiz ile de toplanan veriler çözümlenmiş çalışma amacına uygun bir hale getirilmiştir. Son olarak Kültür Dersleri terimi çatısı altında yer alan Tarih Dersi programının Köy Enstitülerinde bir öğretmen tarafından bağımsız ders olarak yer aldığı ve branş öğretmeni tarafından okutulacağı şekilde planlandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Köy Enstitüleri, kültür dersleri, tarih eğitimi, müfredat, Türkiye Cumhuriyetinde eğitim

THE CURRICULUM OF CULTURAL COURSES AND HISTORY EDUCATION IN VILLAGE INSTITUTES

Faruk TORUNOĞLU

Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilim Enstitüsü Tarih Eğitimi Anabilim Dalı
tarihciomak@gmail.com

Harun ÇALKIN

ABSTRACT

This research focuses on the curriculum of "History Courses," which were part of the "Cultural Courses" in the Village Institutes, established by the Law No. 3803 on April 17, 1940, and completely closed down in January 1954 by Law No. 6234. The study examines the curriculum, textbooks, and teachers related to the "History Courses" in the Village Institutes, which are considered a turning point in modernizing education from the Ottoman Empire to the present day and especially with the founding of the Republic. The Cultural Courses program in the Village Institutes has been analyzed according to set criteria. In this context, weekly course schedules, general objectives, explanations, units and topics to be covered, and teaching materials were used as benchmarks. The study was designed in accordance with qualitative research methods, including the historical research model, text analysis, and grounded theory. Data was collected using document analysis techniques and analyzed through descriptive analysis to align with the study's objectives. Finally, it was found that the History Course program, under the umbrella of Cultural Courses, was included as an independent subject taught by a specialized teacher in the Village Institutes.

Keywords: Village Institutes, cultural courses, history education, curriculum, republic of turkey education

ÇARLIK RUSYA'SININ GÜNEY KAFKASYA'DA EĞİTİM POLİTİKASI VE TARİH DERSİ(1877–1917)

Faruk TORUNOĞLU
Kafkas Üniversitesi
tarihciomak@gmail.com

ÖZET

Güney Batı Kafkasya'nın işgali, 1877'de Çarlık Rusya'sının Kars ilini ilhak edip Tiflis Guberniyası'na bağlaması ile tamamlanmıştır. Tiflis Guberniyasına, bağlı olan Kars Oblastı bugünkü Ardahan ili ile Erzurum İline bağlı olan Şenkaya, Oltu ve Olur ilçelerini de kapsamaktaydı. Bu oblast Batum Oblastı ile beraber Türklerin yoğun yaşadığı bölgeler arasındaydı. Ayrıca, bu bölgede Müslümanlık ve milli şuur son derece güçlü idi. Son olarak, Rusya'nın bölgeyi işgal politikasına karşı özellikle 1855'te tarih yazarak güçlü bir direniş göstermişti Kars. Bütün bunlara ek olarak bölgedeki Türk direnişinin yanı sıra İngiliz politikası da bu bölgenin Rus hâkimiyetine geçmesini istemiyordu. Bölgeyi Rusya'nın ayrılmaz bir parçası haline getirmek isteyen Ruslar bunu gerçekleştirmek için öncelikle zorunlu bir göç politikası sonra ise eğitimi en önemli araç olarak kullandı. Bu araştırmada Rusların bölgeyi, Ruslaştırma aracı olarak eğitimi nasıl kullandığını inceleme amaçlandı. Çalışmada Kars'ta açılan Çarlık Rusya'sı dönemi okullarının eğitim programları ve bu okullarda işlenen tarih dersleri ve Rus yönetiminin Müslüman eğitim kurumlarına yönelik siyaseti ele alındı. Araştırma, Çarlık Rusya'sının bölgedeki Ruslaştırma siyasetinde, özellikle, okulları temel olarak gördüğünü, mektep ve medreselere karşı alternatif olarak bu okulların sayısı arttırdığını ortaya koymaktadır. Bu okulların ders programlarında ve müfredatlarında Rusça'nın ön plana çıkarıldığı ve görevlendirmelerde Rusça bilenlerin öne çıkarıldığı tipik sömürgeci siyasetin uygulandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarih dersi, eğitim sistemi, Kars eğitim kurumları, çarlık rusya'sı, Kars oblastı

THE EDUCATION POLICY AND HISTORY CURRICULUM OF TSARİST RUSSIA IN THE SOUTH CAUCASUS (1877–1917)

Faruk TORUNOĞLU

Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilim Enstitüsü Tarih Eğitimi Anabilim Dalı
tarihciomak@gmail.com

ABSTRACT

The occupation of the Southwestern Caucasus was completed in 1877 when Tsarist Russia annexed the Kars province and incorporated it into the Tiflis Governorate. The Kars Oblast, which was part of the Tiflis Governorate, included the present-day Ardahan province as well as the Şenkaya, Oltu, and Olur districts of the Erzurum province. This oblast, along with the Batum Oblast, was among the regions where Turks predominantly lived. Additionally, Islam and national consciousness were particularly strong in this region. Kars, in particular, had written history with its strong resistance to Russian occupation, especially in 1855. Alongside the Turkish resistance, British policy also opposed the region falling under Russian control. The Russians, aiming to make the region an inseparable part of their empire, first implemented a forced migration policy and then used education as one of their primary tools to achieve this goal. This study aims to examine how the Russians utilized education as a tool for Russification in the region. It focuses on the educational programs of the schools established during the Tsarist Russian period in Kars, the history lessons taught in these schools, and the policies of the Russian administration towards Muslim educational institutions. The research reveals that Tsarist Russia viewed schools as a fundamental instrument in its Russification policy in the region. The number of these schools was increased as alternatives to traditional schools and madrasahs. It was found that in the curricula and educational programs of these schools, the Russian language was prioritized, and those who knew Russian were given precedence in appointments, reflecting a typical colonial policy. In conclusion, Tsarist Russia's education policy in the South Caucasus played a central role in the process of Russification. Particularly, the emphasis on the Russian language in the schools and the history curriculum served as tools to alter the identity of the local population through education.

Keywords: History Lesson, Education System, Kars Educational Institutions, Tsarist Russia, Kars Oblast

CUMHURİYET’İN İLK YİRMİ YILINDA TARİH ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Lise Öğrencisi Efe Aras BAYSAL
ODTÜ GV Özel İzmir Anadolu Lisesi
24202325@odtugvo.k12.tr

Lise Öğrencisi Efe YEŞİLÇAM
ODTÜ GV Özel İzmir Anadolu Lisesi
24202323@odtugvo.k12.tr

Lise Öğrencisi İlhan Berk ANGI
ODTÜ GV Özel İzmir Anadolu Lisesi
24202340@odtugvo.k12.tr

Lise Öğrencisi Necdet Eymen GÖÇER
ODTÜ GV Özel İzmir Anadolu Lisesi
24202351@odtugvo.k12.tr

ÖZET

Cumhuriyetin ilk 20 yılı, Türk tarihi için oldukça önemli bir dönemdir. Bu dönemde, Osmanlı İmparatorluğu'ndan modern bir ulus devlete geçişin temelleri atılmış ve birçok alanda köklü değişimler gerçekleştirilmiştir. Tarih yazıcılığı da bu değişimlerden nasibini almış ve yeni bir ulusal tarih anlayışı oluşturmak için yoğun çalışmalar yapılmıştır. Bu dönemde yapılan tarih araştırmaları, günümüz Türk tarihi yazıcılığını ve milli kimlik algımızı derinden etkilemiştir. Bu nedenle, bu çalışmaların kapsamlı bir şekilde araştırılması ve günümüz tarihiyle olan bağlantıları irdelenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda çalışmamızın amacı; öğrencilerin Cumhuriyetin ilk 20 yılında tarih alanında yapılan çalışmalara dair bilgi sahibi olmalarını sağlamak. Öğrencilerin tarihsel eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak. Öğrencilerin milli tarihimize dair daha derin bir anlayış elde etmelerini sağlamak. Ve Cumhuriyetin ilk 20 yılında yapılan tarih araştırmalarının günümüz Türk tarihi yazıcılığı ve milli kimlik algısıyla olan ilişkisini incelemektir. **Araştırma sürecimizde, şu sorulara cevap aranacaktır:** Bu dönemde hangi tarih alanlarında çalışmalar yapılmıştır? Bu çalışmaları yapan kimlerdir? Bu çalışmalarda hangi yöntemler kullanılmıştır? Bu çalışmaların Türk tarih yazıcılığına ve ulusal kimliğe nasıl bir katkısı olmuştur?

Anahtar Kelimeler: Tarih, kültür, ulusal kimlik, çağdaşlaşma.

STUDIES IN THE FIELD OF HISTORY IN THE FIRST TWENTY YEARS OF THE REPUBLIC

High School Student Efe Aras BAYSAL
METU GV Private Izmir Anatolian High School
24202325@odtugvo.k12.tr

High School Student Efe YEŞİLÇAM
METU GV Private Izmir Anatolian High School
24202323@odtugvo.k12.tr

High School Student İlhan Berk ANGI
METU GV Private Izmir Anatolian High School
24202340@odtugvo.k12.tr

High School Student Necdet Eymen GÖÇER
METU GV Private Izmir Anatolian High School
24202351@odtugvo.k12.tr

ABSTRACT

The first 20 years of the Republic are a very important period in Turkish history. During this time, the foundations for the transition from the Ottoman Empire to a modern nation-state were laid, and radical changes were made in many areas. Historiography also underwent significant transformations, with intensive efforts to create a new understanding of national history. The historical studies conducted during this period deeply influenced contemporary Turkish historiography and our perception of national identity. Therefore, it is crucial to conduct comprehensive research on these studies and examine their connections with contemporary history.

In this context, the aim of our study is to provide students with information about the historical research conducted in the first 20 years of the Republic, help them develop their historical critical thinking skills, and offer a deeper understanding of our national history. Additionally, we will explore the relationship between the historical studies carried out in the first 20 years of the Republic and today's Turkish historiography and perception of national identity.

Our research will seek to answer the following questions: In which areas of history were studies conducted during this period? Who conducted these studies? What methods were used in these studies? How did these studies contribute to Turkish historiography and national identity?

Keywords: History, culture, national identity, modernization.

TARİHSEL PERSPEKTİFTEN KÜRESEL VATANDAŞLIĞA: AGORA FİLMİNİN TARİH DERSİNDE KULLANIMI ÜZERİNE BİR ÖRNEK

Öğretmen Şermin ÇETİNKAYA SARI

ODTÜ GV Özel İzmir Anadolu Lisesi

sercetinkaya@odtugvo.k12.tr

Öğretmen Öykü Oben ŞUMNULU

ODTÜ GV Özel Lisesi

osumnulu@odtugvo.k12.tr

GİRİŞ

Tarih derslerinde filmlerin kullanımı, geçmişi canlı ve etkileyici bir şekilde sunmanın güçlü bir yoludur. Görsel ve duygusal gelişmelerle zenginleştirilmiş filmler, olayların, kültürlerin ve tarihsel figürlerin daha iyi anlaşılmasına olanak tanır. "Agora" filmi, bu bağlamda eleştirel perspektifle izlenerek, özellikle antik Akdeniz dünyasındaki bilim, din ve toplumsal yapılar odaklamak için etkili bir araçtır. Film karakteri Hypatia'nın yaşadıklarından yola çıkarak geçmişten günümüze kadınların toplumsal yaşamdaki yeri odağa alınır. Bu odak, toplumsal alanda yaşanan sorunların küresel vatandaşlık ile ilişkilendirilmesini sağlar. Böylelikle tarihin sadece geçmişte kalmadığı, günümüz sorunlarının çözümünde bir başlangıç noktası olarak görülmesinde farkındalık yarattığı anlaşılır. Bu doğrultuda yapılan çalışmada "Agora" filmi, öğrencilere ödev olarak verilmiştir. Film izlemeyi yönlendiren, beklenen kazanımlara ulaşılmasını sağlayan bir izleme formu, film izleme görevi sırasında öğrenciler tarafından doldurulmuştur. Bu görevin ardından öğrencilerle, öğretmen moderatörlüğünde sınıfta büyük grup tartışması gerçekleştirilmiştir. Filmle ilgili sorular yönlendirilerek filmin geçtiği mekân, zaman, toplumsal çatışmalar, siyasi ve dini yapı gibi konular öğrencilerle birlikte yorumlanmıştır. Tartışma, günlük hayata indirgenerek öğrenciler tarafından toplumsal cinsiyet eşitliği/eşitsizliğini ifade eden önceden yanlarında getirdikleri materyaller ile afişler tasarlanması sağlanmıştır. Tasarlanan afişler, okulda sergilenmiştir. Yapılan çalışma ile öğrencilerin; tarih dersine ilgileri arttırılmış, dikkatleri çekilmiş, kavramsal öğrenme sağlanmış, filmsel anlatıdan yola çıkarak eleştirel düşünme becerilerinin gelişimine katkıda bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarihi film, küresel vatandaşlık, tarihi perspektif, tarih dersi, tarih eğitimi

FROM HISTORICAL PERSPECTIVE TO GLOBAL CITIZENSHIP: AN EXAMPLE OF THE USE OF THE FILM AGORA IN HISTORY CLASS

History Teacher Şermin ÇETİNKAYA SARI
METU GV Özel İzmir Anatolian High School
sercetinkaya@odtugvo.k12.tr

History Teacher Öykü Oben ŞUMNULU
METU GV Özel High School
osumnulu@odtugvo.k12.tr

ABSTRACT

The use of films in history classes is a powerful way to present the past in a vivid and impactful manner. Films enriched with visual and emotional elements allow for a deeper understanding of events, cultures, and historical figures. In this context, the film *Agora* serves as an effective tool for examining science, religion, and social structures, especially in the ancient Mediterranean world, when approached with a critical perspective. Through the experiences of the film character Hypatia, the role of women in social life from the past to the present is brought into focus. This focus helps connect the issues faced in the social sphere to the concept of global citizenship. As a result, it becomes clear that history is not merely confined to the past, but also serves as a foundation for addressing today's challenges.

In line with this, the film *Agora* was assigned as homework in the study carried out. A viewing guide designed to help students achieve the expected learning outcomes was completed by the students during the film viewing activity. Following this task, a large group discussion was held in class, with the teacher acting as a moderator. Questions about the film were posed, and the students analyzed the setting, time period, social conflicts, and political and religious structures depicted in the film. The discussion was then connected to modern-day issues, and the students created posters expressing gender equality/inequality using materials they had brought in advance. The completed posters were exhibited at the school. This study increased students' interest in history class, captured their attention, facilitated conceptual learning, and enhanced their critical thinking skills through the use of filmic narrative.

Keywords: Historical film, global citizenship, historical perspective, history lesson, history education

ULUSLARARASI BAKALORYA DİPLOMA PROGRAMI 20. YÜZYILDA TÜRKİYE DERSİ İLE ULUSAL PROGRAMDAKİ TARİH DERSİ İÇERİĞİ

Öğretmen Fatma Bahar ÇİRCİR
Ankara Türk Telekom Sosyal Bilimler Lisesi,
baharinan29@gmail.com

ÖZET

Tarih bilimi, dünyada öğretim programlarında yer alan temel bilimlerden birisidir. Dünyadaki tarih öğretimi örnekleri incelendiğinde pek çok farklı yaklaşımın olduğu bilinmektedir. Ülkemizde ulusal programa ek olarak bazı özel ve devlet okullarında Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (UBDP) uygulanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, ülkemizde uygulanmakta olan UBDP’de yer alan tarih içeriği ile ulusal programda uygulanan tarih içeriğinin benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymaktır. Literatür incelemesinde, UBDP ile alakalı çok az çalışma yapıldığı fark edilmiş, bu çalışma ile alana katkı sunulması hedeflenmiştir. Araştırma, içerik analizi yöntemi ile yapılmıştır. Çalışmada, MEB tarafından 2024 yılında yayınlanan ortaöğretim tarih dersi öğretim programı ile UBDP’de yer alan tarih dersi öğretim programı incelenmiştir. UBDP’de seçilecek dersler, bazı kurallar çerçevesinde belirlenmiştir. Eğitim programında yer alan altı ders grubundan standart seviye (SL) ve yüksek seviye (HL) olmak üzere ders seçilmektedir. Programın genel çerçevesinde tarih dersi “History” adıyla verilmektedir. Genel çerçevedeki derslere ek olarak UBDP onayıyla okul tabanlı müfredatta (SBS) yer alan bazı dersler de seçilebilmektedir. 20. Yüzyılda Türkiye (TITC) dersi de bu dersler arasındadır. Çalışmamızda, bu dersin içeriği tarih konusu bakımında incelenerek, ulusal programdaki tarih dersiyle olan benzerlik ve farklılıkları ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarih öğretimi, Uluslararası Bakalorya Diploma Programı, tarih dersi

INTERNATIONAL BACCALAUREATE DIPLOMA PROGRAM TURKEY IN THE 20TH CENTURY COURSE AND HISTORY COURSE CONTENT IN THE NATIONAL PROGRAM

Teacher Fatma Bahar Çirçir
Ankara Türk Telekom Social Sciences High School,
baharinan29@gmail.com

ABSTRACT

History is one of the basic sciences included in the curriculum of the world. When examples of history teaching in the world are examined, it is known that there are many different approaches. In addition to the national program in our country, the International Baccalaureate Diploma Program (IBDP) is implemented in some private and public schools. The aim of this study is to reveal the similarities and differences between the history content in the IBDP implemented in our country and the history content implemented in the national program. In the literature review, it was noticed that very few studies have been conducted on the IBDP, and this study aims to contribute to the field. The research was conducted using the content analysis method. In the study, the secondary school history course curriculum published by the Ministry of National Education in 2024 and the history course curriculum in the IBDP were examined. The courses to be selected in the IBDP were determined within the framework of certain rules. Standard level (SL) and high level (HL) courses are selected from the six course groups in the curriculum. The history course is given under the name of "History" in the general framework of the program. In addition to the courses in the general framework, some courses in the school-based curriculum (SBS) can also be selected with the approval of the IBDP. The course Turkey in the 20th Century (TITC) is among these courses. In our study, the content of this course was examined in terms of history, and its similarities and differences with the history course in the national program were revealed.

Keywords: History teaching, International Baccalaureate Diploma Program, history course

TARİHÇİ ÖZER ERGENÇ İLE ÜÇ KUŞAK BİR ARADA: TARİHÇİLİK GENÇLERİ BEKLİYOR

Başöğretmen Müjgan SEZER

Kızılcahamam İbn-İ Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Tarih Öğretmeni
mujgansezer1987@gmail.com

Ecrin Sümeyra EMEKDER

Kızılcahamam İbn-İ Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 12. Sınıf Öğrencisi
emekderecrin@gmail.com

Emine Yaren EROL

Kızılcahamam İbn-İ Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 12. Sınıf Öğrencisi
emineyarenerol@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada; Lise düzeyindeki gençlerin kariyerlerine yön verirken karşılaştıkları sorunlara bir çözüm önerisi getirmek hedeflenmiştir. Bu sebeple, tarihçi Prof. Dr. Özer Ergenç'in hayatı sözlü tarih yöntemi kullanılarak örnek model oluşturulmuştur. Eğitim ve öğretime çok değer vermesi, belgelere ve kaynaklara dayalı çalışması ve akademik başarıları sözlü tarih yöntemiyle kendi ağzından aktarılmıştır. Özer Ergenç'ten sözlü tarih yöntemiyle elde edilen bilgiler, eleştirel bir değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Böylece kendisinin anlattıklarının ne kadar sübjektif ne kadar objektif olduğu araştırılmıştır. Örneğin yıllar içinde öğrencisi olmuş ve şimdi çeşitli ortamlarda öğretmen, akademisyen veya diğer meslek sahibi olan kişilerle mülakat yapılmıştır. Ayrıca eserleri hakkında yazılanlar da göz önünde tutularak nesnel bir Özer Ergenç portresine ulaşmak hedeflenmiştir. Hem sözlü tarih yöntemiyle edinilen bilgiler hem de yapılan mülakat ve araştırmalar sonucu bir akademisyenin hayat hikayesi öğrenilmiş olup yaşadığı sıkıntılara rağmen nasıl mücadele verdiği ve mücadele verirken de yaşamış olduğu zorluklar sözlü tarih yöntemiyle öğrenilmiştir. Yüz yüze bir görüşme gerçekleştirerek ve ses kaydı yaparak mevcut bulgular elde edilmiştir. Özer Ergenç'e önceden hazırlanmış olan sorular sorularak kayıt alınmıştır. Böylelikle onun hayatı en yakından yani kendi ağzından dinlemiş ve kaydedilmiştir. Özer Ergenç'in hayatında etkili üç isim ve tabi ki "Cumhuriyet okulları" etkili olmuştur. Cumhuriyet okulları sayesinde okulda okuma fırsatı bulmuş, Bedriye Yağcı sayesinde yatılı öğretmen okuluna gitmiştir. İsmet Parmaksızoğlu sayesinde Yüksek öğretmen okulunda tarih alanına yönelmiş Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde Halil İnalçık sayesinde bugün çok başarılı bir akademisyen olma fırsatı bulmuştur. Özer Ergenç Cumhuriyet okullarına ve hocalarına karşı minnettarlığını Cumhuriyetimizin 100. Yılında bize sunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli farkındalık, kariyer bilinci, gençlik, tarihçilik, Prof. Dr. Özer Ergenç

THREE GENERATIONS TOGETHER WITH HISTORIAN ÖZER ERGENÇ: HISTORISM IS WAITING FOR YOUTH

Head Teacher Müjgan SEZER

Kızılcahamam İbn-i Sina Vocational and Technical Anatolian High School History Teacher

mujgansezer1987@gmail.com

Ecrin Sümeyra EMEKDER

Kızılcahamam İbn-i Sina Vocational and Technical Anatolian High School 12th Grade Student

emekderecrin@gmail.com

Emine Yaren EROL

Kızılcahamam İbn-i Sina Vocational and Technical Anatolian High School 12th Grade Student

emineyarenerol@gmail.com

ABSTRACT

In this study; It is aimed to propose a solution to the problems that high school students face while directing their careers. For this reason, historian Prof. Dr. Özer Ergenç's life has created an exemplary model using the oral history method. His personal appreciation of education and training, his work based on documents and sources, and his academic achievements were conveyed in his own words using the oral history method.

The information obtained from Özer Ergenç through the oral history method was subjected to critical evaluation. Thus, it was investigated how subjective or objective what he said was. For example, interviews were conducted with people who had been his students over the years and are now teachers, academics, or other professionals in various environments. In addition, it is aimed to reach an objective portrait of Özer Ergenç by taking into account what is written about his works. As a result of both the information obtained through the oral history method and the interviews and research conducted, the life story of an academician was learned, and how he struggled despite the difficulties he experienced and the difficulties he experienced while struggling were learned through the oral history method. The current findings were obtained by conducting a face-to-face interview and audio recording. A recording was made by asking Özer Ergenç pre-prepared questions. In this way, his life was listened to and recorded most closely, from his own words. Three influential people and of course "Republican schools" were influential in Özer Ergenç's life. Thanks to Republican schools, he had the opportunity to study at school, and thanks to Bedriye Yağcı, he went to a teacher's boarding school. Thanks to İsmet Parmaksızoğlu, he turned to the field of history at the Higher Teacher Training School, and thanks to Halil İnalçık at the Faculty of Languages, History and Geography, he had the opportunity to become a very successful academician today. Özer Ergenç expressed his gratitude to the Republican schools and his teachers on the 100th anniversary of our Republic.

Keywords: Conscious awareness, career awareness, youth, historiography, Prof. Dr. Özer Ergenç

SOSYAL BİLGİLER 6. SINIF DERS KİTABINDA ANADOLU TÜRK İSLAM MEDENİYETİ ESERLERİ İLE İLGİLİ İÇERİKLERE YER VERİLME DURUMU

Hatice ÇAĞIR

ÖZET

Kültür bir milletin geçmişten bugüne taşıdığı değerler bütünüdür. Kültürün korunup yaşatılması toplumsal hafızanın en önemli olgusudur. Bireylerde kültürel mirası korumaya yönelik bilincin oluşturulmasında eğitime büyük görevler düşmektedir. İçerik bağlamında bakıldığında kültürel mirasa duyarlı bir eğitimin verilmesinde Sosyal Bilgiler dersine büyük görevler düşmektedir. Kültürel mirasa duyarlı bir nesil yetiştirme de diğer bir önemli unsur ise öğretmendir fakat ülkede eğitim sistemine dâhil olmuş her öğrenciye aynı içeriğin sunulmasını sağlayan yegâne kanal ders kitaplarıdır. Bu yüzden bütün öğretim materyalleri gibi ders kitabının da kazandırılmak istenen değerlere uygun olarak hazırlanması önemlidir. Ders kitaplarında kültürel miras öğelerine ilişkin bilgi, beceri, değer ve etkinliklere yer verilme durumunun nasıl olduğunu ortaya çıkarmak kültürel mirasa duyarlı bir nesil yetiştirme hedefi için oldukça önemlidir. Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler ders kitaplarında kültürel mirasa duyarlılık bağlamında Anadolu'da bulunan Türk İslam medeniyeti eserleri ile ilgili içeriklere yer verilme durumunun incelenerek tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda, 2023- 2024 eğitim-öğretim yılında kullanılan 6.sınıf sosyal bilgiler ders kitapları veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, kültürel miras, ders kitabı, türk islam medeniyeti, kültürel mirasa duyarlılık

THE INCLUSION OF CONTENTS RELATED TO ANATOLIAN TURKISH-ISLAMIC CIVILIZATION WORKS IN THE 6TH GRADE SOCIAL STUDIES COURSEBOOK

Hatice ÇAĞIR

ABSTRACT

Culture is the totality of values that a nation has carried from the past to the present. Preserving and keeping culture alive is the most important phenomenon of social memory. Education has great responsibilities in creating awareness in individuals to protect cultural heritage. When viewed in terms of content, Social Studies course has great responsibilities in providing an education that is sensitive to cultural heritage. Another important element in raising a generation that is sensitive to cultural heritage is the teacher, but the only channel that ensures that the same content is presented to every student included in the education system in the country is the textbooks. Therefore, it is important that the textbook, like all teaching materials, is prepared in accordance with the values that are desired to be acquired. It is very important to reveal how the information, skills, values and activities related to cultural heritage elements are included in textbooks for the goal of raising a generation that is sensitive to cultural heritage. The purpose of this research is to examine and determine the status of including content related to Turkish Islamic civilization works found in Anatolia in the context of sensitivity to cultural heritage in social studies textbooks. For this purpose, 6th grade social studies textbooks used in the 2023-2024 academic year were used as data sources.

Keywords: Social studies, cultural heritage, textbook, turkish islamic civilization, sensitivity to cultural heritag

11. YÜZYILDA İŞBİLİYYE'DE ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİNE DİSİPLİNLER ARASI YAKLAŞIM: ABDURRAHMAN İBN VAFİD ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Şaban YALGIN

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Tarih Bölümü
sabanyalgin@hotmail.com

ÖZET

İnsanlık tarihinin başlangıcından bu yana zeytinin nasıl var olduğuna dair birçok delil mevcuttur. Zeytin yaprağı fosilleri ve çekirdekleri üzerinde yapılan bilimsel incelemelerde zeytinin yaklaşık 50.000 yıl öncesinde var olduğu bilinmektedir. Bazı kaynaklarda, ilk olarak Anadolu'da bulunduğu tespit edilen yabancı zeytin *Olea europea oleaster*, insan tarafından ıslah edilmiştir. Ne zaman ve kimler tarafından ıslah edildiğine dair kesin bilgi olmamakla birlikte zeytinin tarihine dair rivayetler çeşitli toplumlarda kendisini göstermektedir. Hz. Adem'den Hz. Muhammed dönemine kadar Kısas-ı Enbiyâ'da birçok kez zikredilen zeytin, Antik Yunan Mitolojisi ve sonrasında Roma'da büyük öneme sahiptir.

İslahından sonra verimliliği ve birçok alanda kullanılmasıyla değeri anlaşılan zeytin, Akdeniz havzasının en önemli ürünlerinden biri olmuştur. Böylesine kıymetli haiz bir ürün, ticari değeri sayesinde üretim sınırlarının ötesine taşınmıştır. Dayanıklılığı ve yüksek getirisi sayesinde Hindistan ve Çin'e kadar taşınan zeytin, tarihsel süreç içerisinde Akdeniz havzasında hak ettiği değeri görmüştür. Zeytine bu değeri gösteren devletlerden biri de 11. ve 12. Yüzyılda Endülüs Devletidir. Endülüs'ün İşbiliyye (Sevilla) kentinde yaşayan Abdurrahman İbn Vafid, tarımsal alanda yaptığı reformlarla birlikte zeytinin mali değerini ve verimliliğini artırmıştır. Endülüs Agronomi Okulu'nu kurarak tarım ile ilgili bir devrim yapan İbn Vafid, 11. Yüzyılda tarihe iz bırakacak çalışmalar yapmıştır. Agronomi biliminin zeytin üzerindeki tesirini çok yönlü ortaya koyan, zeytinin tüketim alanlarını genişleten, muhafazasını kolaylaştıran ve bu sayede büyük ekonomik kazanım elde edilmesini sağlayan İbn Vafid, Yunanca ve Arapçadan tercüme edilen eserlerden de istifade ederek Endülüs'ün tarımda önemli bir konuma ulaşmasında büyük pay sahibi olmuştur. Bu bilgilerden hareketle bu çalışmada İbn Vafid'in Agronomi bilgisi sayesinde yaptığı reform niteliğindeki çalışmaların Ortaçağ ticaretine ve tarım ekonomisine sağladığı katkı ve tarihsel perspektifi irdelenecek, Agronomi ve Tarihin ortak paydası olan İbn Vafid'in her iki disiplin içindeki ehemmiyeti ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: İbn Vafid, zeytin, agronomi, işbiliyye

11TH CENTURY INTERDISCIPLINARY APPROACH TO OLIVE CULTIVATION IN ISBİLİYYA: THE CASE OF ABDURRAHMAN IBN WAFİD

Res. Asst. Şaban YALGIN

Osmaniye Korkut Ata University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of History
sabanyalgin@hotmail.com

ABSTRACT

There are many evidences on how olives have existed since the beginning of human history. Scientific analyses on olive leaf fossils and pits show that olives existed about 50.000 years ago. In some sources, the wild olive *Olea europea oleaster*, which was first found in Anatolia, was bred by man. Although there is no definite information about when and by whom it was improved, rumours about the history of olives show themselves in various societies. The olive, which is mentioned many times in the *Kıyas-ı Enbiyâ* from Adam to the Prophet Muhammad, has great importance in Ancient Greek Mythology and later in Rome.

After its breeding, the olive, whose value was understood with its productivity and use in many fields, became one of the most important products of the Mediterranean basin. Such a valuable product has been carried beyond the borders of production thanks to its commercial value. Carried as far as India and China thanks to its durability and high return, the olive has been appreciated in the Mediterranean basin in the historical process. One of the states that showed this value to olives was the Andalusian State in the 11th and 12th centuries. Abdurrahman Ibn Wafid, who lived in the city of Isbiliyya (Seville) in Andalusia, increased the financial value and productivity of olives with his reforms in the agricultural field. Ibn Wafid, who revolutionised agriculture by establishing the Andalusian School of Agronomy, carried out studies that will leave a mark on history in the 11th century. Ibn Wafid, who revealed the effect of agronomy on olives in many ways, expanded the consumption areas of olives, facilitated their preservation and thus ensured great economic gains, had a great share in Andalusia's reaching an important position in agriculture by benefiting from the works translated from Greek and Arabic. Based on this information, this study will discuss Ibn Wafid's contribution to the medieval trade and agricultural economy and the historical perspective of his reform works thanks to his knowledge of Agronomy, and the importance of Ibn Wafid, who is the common denominator of Agronomy and History, in both disciplines will be discussed.

Keywords: Ibn Wafid, olive, agronomy, isbiliyya

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİNDE ALİ FAHRETTİN BEYE GÖRE TARİH ÖĞRETİMİNİN DURUMU

Enes KÜÇÜK

Trabzon Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi

kkosmanoğlu@outlook.com

Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

Trabzon Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı

makpinar@trabzon.edu.tr

ÖZET

Türkiye’de Cumhuriyet’in kuruluşuyla başlayan süreçte tarih öğretimine önemli bir görev yüklenmiştir. Bu çerçevede 1924 ve 1926 yıllarında ilköğretim ve ortaöğretim programları yenilenirken, tarih programları da gözden geçirilmiştir. Yenilenen programlarla çağın gerektirdiği şartlara uygun ve Cumhuriyet rejiminin arzuladığı vatandaş profilini yetiştirmek amaçlanmıştır. Ne var ki, Cumhuriyet’in ilk yıllarında Osmanlı’dan kalan tarih öğretim anlayışı büyük ölçüde devam etmiştir. Bu durum dönemin aydın ve tarihçileri arasında hayli tartışma konusu olmuştur. Bu anlayışı eleştirenlerden birisi de İstanbul Erkek Muallim Mektebi muallimlerinden Ali Fahrettin Beydir. 1925 yılında iki farklı okulda tarih okuyan 150 öğrenci ile bir anket çalışması yapan Ali Fahrettin Bey, bu çalışmasını dönemin önemli dergilerinden Tedrisat Mecmuasında yayımlamıştır. Çalışmasında öğrenciden öğretmene, ders kitabından müfredata kadar tarih öğretiminin durumunu değerlendirmiş ve bu konuda oldukça geniş bilgilere yer vermiştir. Bu çalışmada Ali Fahrettin Beyin Tedrisat Mecmuasının Mayıs 1341 (1925) tarihli sayısında, “İlk Mekteplerde tarih Tedrisatı” başlığıyla çıkan yazısından hareketle dönemin tarih öğretiminin durumunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması tekniği ile yürütülmüştür. Ali Fahrettin Beyin “İlk Mekteplerde tarih Tedrisatı” başlıklı yazısı günümüz Türkçesine çevrilmiş ve içerik analizine tabi tutularak uygun başlıklara ayrılmıştır. Araştırma sonucunda Ali Fahrettin Beyin araştırmasından hareketle “Tarih Öğretiminin Durumu”, “Öğrencilerin Eksik Tarihi Bilgilerinin Nedenleri”, “Öğretmenden Kaynaklanan Sebepler”, “Ders Kitaplarındaki Eksiklikler” ve “Çözüm Önerileri” şeklinde başlıklara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erken Cumhuriyet Dönemi, Tarih öğretimi, Ali Fahrettin Bey

THE STATE OF HISTORY TEACHING IN THE EARLY REPUBLICAN PERIOD ACCORDING TO ALİ FAHRETTİN BEY

Enes KÜÇÜK

Trabzon University, Department of Turkish and Social Sciences Education, Department of Social Studies Education, PhD Student

kkosmanoglu@outlook.com

Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

Trabzon University, Department of Turkish and Social Sciences Education, Department of Social Studies Education

makpinar@trabzon.edu.tr

ABSTRACT

In the process that started with the establishment of the Republic in Turkey, history teaching was assigned an important task. Within this framework, while primary and secondary education programmes were renewed in 1924 and 1926, history programmes were also revised. With the renewed programmes, it was aimed to raise a citizen profile that was suitable for the conditions required by the age and desired by the Republican regime. However, in the early years of the Republic, the Ottoman understanding of history teaching continued to a great extent. This situation was the subject of much debate among the intellectuals and historians of the period. One of those who criticised this understanding was Ali Fahrettin Bey, one of the teachers at the Istanbul School of Male Education. In 1925, Ali Fahrettin Bey conducted a survey with 150 students studying history in two different schools and published this study in Tedrisat Mecmu, one of the important journals of the period. In his study, he evaluated the situation of history teaching from students to teachers, from textbooks to curricula, and provided extensive information on this subject. In this study, it is aimed to reveal the situation of history teaching of the period based on Ali Fahrettin Bey's article published in the May 1341 (1925) issue of Tedrisat Journal with the title 'History Teaching in First Schools'. The study was conducted with the case study technique, one of the qualitative research designs. Ali Fahrettin Bey's article titled 'History Teaching in the First Schools' was translated into today's Turkish and subjected to content analysis and divided into appropriate headings. As a result of the research, based on Ali Fahrettin Bey's research, titles such as 'The Status of History Teaching', 'Reasons for Students' Incomplete Historical Knowledge', 'Reasons Arising from the Teacher', 'Deficiencies in Textbooks' and 'Solution Suggestions' were reached.

Keywords: Early Republican Period, History teaching, Ali Fahrettin Bey